

ББК 74.262.21
К 93

А в т о р:
вчитель початкових класів,
вчитель вищої категорії, вчитель-методист
Курапова І. А.

Курапова І. А.
К 93 Матеріали до уроків. Математика. 1 клас. —
Харків: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2005.— 288 с.
ISBN 966-670-519-2.

Уроки спрямовані на розвиток творчої особистості учнів. Методичний посібник має високий виховний потенціал на уроках, що дає позитивну можливість поліпшення якості знань учнів та рівня їх вихованості, збільшує ефективність і результативність уроків.

Для вчителів початкових класів, вчителів-методистів та студентів педагогічних навчальних закладів.

ББК 74.262.21

ISBN 966-670-519-2

© Курапова І. А., 2005
© «ТОРСІНГ ПЛЮС», 2005
© Жубр М. С., дизайн
обкладинки, 2005

КАЛЕНДАРНЕ ПЛАНУВАННЯ УРОКІВ МАТЕМАТИКИ. 1 КЛАС

№	Тема уроку	Дата
1.	Лічба предметів. Поняття «лівий-правий», «верхній-нижній», «довгий-короткий», «однакової довжини». Обведення і підрахування клітин	
2.	Лічба предметів. Порівняння предметів за величиною. Підготовчі вправи на написання цифр (с. 4)	
3.	Порядкова лічба. Поняття «зліва направо», «справа наліво», «один», «всі», «решта», «кожний» до написання цифр	
4.	Лічба предметів. Поняття «стільки ж». Поняття «великий-малий», «найбільший-найменший». Написання паличок (с. 6)	
5.	«Один» і «багато». Числа і цифри. Назви цифр: одиниця, двійка, трійка. Підготовка до написання цифр (с. 7)	
6.	Лічба предметів. Співвідношення цифри і числа. Поняття «багато», «один». Число і цифра 1. Написання цифри 1 (с. 8, 9)	
7.	Число і цифра 2. Написання цифри 2. Лічба предметів. Монети 1коп. і 2 коп. (с.10)	
8.	Лічба предметів і порівняння чисел. Знаки «більше», «менше», «дорівнює». Написання цифр 1, 2 (с.11)	
9.	Число і цифра 3. Порівняння чисел у межах трьох. Написання цифри 3. Порівняння довжини і товщини предметів (с. 12)	
10.	Склад числа 3. Прямі та криві лінії. Трикутник (с. 13)	

11.	Число і цифра 4. Написання цифри 4. Порівняння чисел у межах 4 (с. 44)	
12.	Склад числа 4. Чотирикутник. Розповідь про геометричні фігури. Написання цифр (с. 15)	
13.	Число і цифра 5. Написання цифри 5. Порівняння чисел у межах 5. Попереднє і наступне числа. Порядкова і кількісна лічба (с. 16)	
14.	Порівняння чисел за величиною. Попереднє і наступне числа. Монети 5 коп., 2 коп. і 1 коп. Склад числа 5. Написання цифр (с. 17)	
15.	Склад числа 5. Порівняння чисел у межах 5. Попереднє і наступне числа. Позначення чисел на числовому відрізку. Написання цифр. Порівняння висоти предметів (с. 18)	
16.	Ознайомлення з дією додавання. Знак «+». Складання прикладів на додавання за предметними малюнками. Написання цифр (с. 19)	
17.	Порівняння чисел. Складання прикладів на додавання за малюнками монет. Поняття «на», «над», «під». Порівняння за віком («молодший» – «старший») (с. 20)	
18.	Число і цифра 6. Написання цифри 6. Порівняння чисел в межах 6. Складання і читання прикладів на додавання за предметними малюнками (с. 21)	
19.	Склад числа 6. П'ятикутник і шестикутник. Порядкова лічба. Розв'язування прикладів на основі перелічування предметів (с. 22)	
20.	Склад числа 6. Складання і читання прикладів на додавання. Написання цифр. Розпізнавання багатокутників (с. 23)	

21.	Число і цифра 7. Написання цифри 7. Порівняння чисел у межах 7. Складання і розв'язування прикладів (с. 24)	
22.	Склад числа 7. Складання прикладів на додавання. Дні тижня. Написання цифр (с. 25)	
23.	Перетин прямих. Відрізок. Порівняння відрізків за довжиною. Розв'язування прикладів на додавання. Послідовність чисел в межах 7 (с. 26)	
24.	Число і цифра 8. Написання цифри 8. Порівняння чисел у межах 8. Послідовність чисел у межах 8. Додавання у випадку трьох доданків (с. 27)	
25.	Склад числа 8. Складання прикладів на додавання. Вправи на знаходження пропущених чисел. Порівняння чисел. Написання цифр (с. 28)	
26.	Вимірювання довжини відрізків. Сантиметр. Написання цифр. Повторення складу чисел 7 і 8 (с. 29)	
27.	Число і цифра 9. Написання цифр. Порівняння чисел у межах 9. Складання прикладів на додавання. Вимірювання довжини відрізків (с. 30)	
28.	Склад числа 9. Написання цифр. Порівняння чисел. Вимірювання довжини відрізків (с. 31)	
29.	Складання і розв'язання прикладів на додавання. Послідовність чисел у межах 9. Розпізнавання багатокутників. Написання цифр (с. 32)	
30.	Число 10. Записування числа 10 двома цифрами. Порівняння чисел (с. 33)	
31.	Склад числа 10. Послідовність чисел у межах 10. Складання і розв'язування прикладів на додавання (с. 34)	

32.	Склад числа 10. Складання прикладів за малюнками предметів і монет. Розпізнавання геометричних фігур. Написання цифр (с. 35)	
33.	Ознайомлення з термінами «доданок», «сума». Складання прикладів на додавання за числовим відрізком, за малюнком (с. 36, 37)	
34.	Ознайомлення з дією віднімання. Знак «-». Складання прикладів на віднімання за числовим відрізком і предметними малюнками. Написання цифр (с. 38)	
35.	Дія віднімання. Складання і записування прикладів на віднімання і додавання. Написання цифр (с. 39)	
36.	Зв'язок додавання і віднімання. Складання прикладів на віднімання та прикладів на додавання. Вимірювання довжини відрізків (с. 40, 41)	
37.	Число і цифра 0. Віднімання рівних чисел. Написання цифри 0. Послідовність чисел від 0 до 10. Розв'язування прикладів на додавання і віднімання 1 (с. 42, 43)	
38.	Додавання і віднімання нуля. Додавання і віднімання 1. Порівняння чисел (с. 44)	
39.	Ознайомлення з поняттям і терміном «задача». Складання і розв'язування задачі на знаходження суми і остачі. Додавання і віднімання (с. 45)	
40.	Складання таблиці додавання і віднімання 1. Розв'язування прикладів від одиниці $7 + 1 + 1$ $7 - 1 - 1$. Складання і розв'язування прикладів та задач (с. 46, 47).	

41.	Складання таблиць додавання і віднімання 2. Розв'язування прикладів типу $8 + 2 - 1$, $8 - 2 - 2$. Віднімання за допомогою числового відрізка. Складання і розв'язання задач (с. 48)	
42.	Вправи і задачі на засвоєння таблиць додавання і віднімання числа 2. Порівняння виразу і числа (с. 49)	
43.	Збільшення та зменшення числа на кілька одиниць. Вправи на засвоєння таблиць додавання і віднімання числа 2. Поняття «умова задачі», «запитання задачі», «відповідь задачі». (с. 50, 51)	
44.	Складання таблиць додавання і віднімання числа 3. Задачі на збільшення та зменшення числа на кілька одиниць (с. 52)	
45.	Вправи і задачі на засвоєння таблиць додавання і віднімання числа 3. Задачі на зменшення числа на кілька одиниць. Побудова відрізків заданої довжини (с. 53)	
46.	Складання задачі, яка включає поняття «стільки ж». Задачі на знаходження остачі. Вправи і задачі на засвоєння таблиць додавання і віднімання числа 3 (с. 54)	
47.	Складання таблиць додавання і віднімання числа 4. Вправи на засвоєння таблиць додавання і віднімання числа 4. Побудова відрізка (с. 55)	
48.	Вправи на засвоєння таблиць додавання і віднімання числа 4. Задачі на знаходження суми і остачі. Кругові приклади (с. 56)	
49.	Задачі на знаходження суми і остачі. Вправи на засвоєння таблиць додавання і віднімання. Вимірювання довжини сторін многокутника. Побудова чотирикутника за зразком (с. 57).	

50.	Складання таблиць додавання і віднімання числа 5. Задачі на збільшення та зменшення числа на кілька одиниць (с. 58)	
51.	Різницеве порівняння чисел. Вправи на засвоєння таблиць додавання і віднімання числа 5. Побудова відрізка, коротшого від даного (с. 59) або «Подорож математичним океаном»	
52.	Розв'язування задач. Задача, яка включає поняття «стільки ж». Вправи на засвоєння таблиць додавання і віднімання. Побудова відрізка (с. 60)	
53.	Складання таблиць додавання і віднімання числа 6. Задачі на різницеве порівняння (с. 61)	
54.	Вправи на засвоєння таблиць додавання і віднімання числа 6. Розв'язування і порівняння задач на знаходження суми збільшення числа на кілька одиниць (с. 62)	
55.	Вправи і задачі на засвоєння таблиць додавання і віднімання числа. Кругові приклади (с. 63)	
56.	Складання таблиць додавання і віднімання числа 7. Задачі на знаходження суми і остачі (с. 64)	
57.	Вправи і задачі на засвоєння таблиць додавання і віднімання числа 7. Порівняння числових значень відрізків (с. 65)	
58.	Складання таблиць додавання і віднімання чисел 8 і 9. Задачі і вправи на засвоєння таблиць додавання і віднімання. Різницеве порівняння довжини відрізків (с. 66)	
59.	Задачі на знаходження невідомого доданка. Вправи на засвоєння таблиць додавання і віднімання (с. 67)	

60.	Літр. Задачі на знаходження невідомого доданка, на різницеве порівняння чисел (с.68)	
61.	Літр. Вправи на засвоєння таблиць додавання та віднімання. Задачі на знаходження суми, остачі, невідомого доданка (с. 69)	
62.	Кілограм. Вправи на засвоєння таблиць додавання та віднімання в межах 10. Задачі на різницеве порівняння (с. 70)	
63.	Літр. Кілограм. Поняття про вік людини у роках. Вправи і задачі на засвоєння таблиць додавання і віднімання. Повторення геометричного матеріалу (с. 71)	
64.	Додавання і віднімання по одному і групами (частинами). Задачі на знаходження суми та на знаходження невідомого доданка (с. 72, 73)	
65.	Переставна властивість додавання. Вправи на застосування таблиць додавання і віднімання в межах 10 (с. 74, 75)	
66.	Десяток. Утворення і назви чисел другого десятка. Повторення таблиць додавання і віднімання в межах 10 (с. 76, 77)	
67.	Лічба предметів у межах 20. Порівняння чисел. Вправи на знаходження пропущеного числа. Розв'язування задач. Побудова відрізків (с. 78, 79)	
68.	Лічба у межах 20. Дециметр. Вправи на засвоєння таблиць додавання і віднімання у межах 10. Побудова відрізків (с. 80, 81)	

69.	Позначення чисел другого десятка цифрами. Вимірювання довжини відрізків. Задача на знаходження суми та на збільшення числа на кілька одиниць (с. 82)	
70.	Утворення чисел другого десятка з десятка і одиниць. Послідовність чисел від 1 до 20. Вправи і задачі на засвоєння таблиць додавання і віднімання в межах 10 (с. 83)	
71.	Письмова нумерація чисел 11–20. Записування чисел під диктовку. Задачі на змінювання числа на кілька одиниць та знаходження суми (с. 84)	
72.	Письмова нумерація чисел 11 — 20. Записування чисел під диктовку. Порівняння виразів. Задачі на знаходження невідомого доданка (с. 85)	
73.	Назви чисел при відніманні. Додавання і віднімання типу $10 + 4$; $14 - 4$; $14 - 10$. Задачі на знаходження суми і остачі (с. 86, 87)	
74.	Лічба у межах 20. Попереднє і наступне числа. Додавання і віднімання типу $16 + 1$; $16 - 1$. Розв'язування задач, опрацювання видів (с. 88, 89)	
75.	Вправи і задачі на засвоєння таблиць додавання і віднімання в межах 10. Нумерація чисел у межах 20. Задачі на знаходження невідомого доданка (с. 20 — 21)	
76.	Розв'язування задач на додавання і віднімання (повторення й узагальнення). Знаходження значень виразів. Вимірювання і порівняння довжини відрізків (с. 92 — 93)	
77.	Доповнення до 10. Узагальнена таблиця додавання і віднімання в межах 10 (с. 94)	

78.	Додавання числа частинами. Задачі на знаходження невідомого доданка (с. 95)	
79.	Віднімання числа частинами. Задачі на різницеве порівняння (с. 96, 97)	
80.	Таблиця додавання числа 2. Задачі на різницеві порівняння чисел (с. 98)	
81.	Таблиця віднімання числа 2. Складання і розв'язування задач на одну дію (с. 99)	
82.	Таблиця додавання числа 3. Порівняння чисел. Задачі на знаходження суми та невідомого доданка (с. 100)	
83.	Таблиця віднімання числа 3. Задача на дві дії (с. 101)	
84.	Таблиця додавання числа 4. Задачі на збільшення числа на кілька одиниць та на знаходження остачі (с. 102)	
85.	Таблиця віднімання числа 4. Складання прикладів за шкалою лінійки. Розпізнавання многокутників (с. 103)	
86.	Таблиця додавання числа 5. Складання прикладів за числовою шкалою. Підготовча робота до розв'язування задач на дві дії (с. 104)	
87.	Таблиця віднімання числа 5. Задача на знаходження невідомого зменшуваного. Підготовча робота до розв'язування задач на дві дії (с. 105)	
88.	Таблиця додавання числа 6. Задача, до якої поставлено два запитання (с. 106)	
89.	Таблиця віднімання числа 6. Задача на знаходження невідомого зменшуваного (с. 107)	
90.	Самостійна робота за двома варіантами	

91.	Таблиця додавання числа 7. Попереднє ознайомлення із задачею на знаходження невідомого від'ємника. Задачі на збільшення числа на кілька одиниць (с. 108)	
92.	Таблиця віднімання числа 7. Задачі на зменшення числа на кілька одиниць. Розпізнавання багатокутників (с. 109, 110)	
93.	Таблиця додавання числа 8. Задача до якої поставлено два запитання. Задача на знаходження суми (с. 111)	
94.	Таблиця віднімання числа 8. Розв'язування задач на знаходження суми, на різницеве порівняння (с. 112)	
95.	Таблиця додавання числа 9. Задача на знаходження зменшуваного	
96.	Таблиця віднімання числа 9. Прості задачі на додавання та віднімання (с. 114).	
97.	Підсумковий урок. Повторення вивченого за рік. Склад чисел 11–18 з двох однакових чисел (с. 115, 116)	

УРОК 1

Тема: Лічба предметів. Поняття «лівий-правий», «верхній-нижній», «довгий-короткий», «однакової довжини». Обведення і підрахування клітин.

Мета: ознайомити учнів з підручником, виявити уявлення дітей по відношенню до понять: «лівий-правий», «верхній-нижній», «довгий-короткий», «однакової довжини». Навчити обводити штрихувати клітинки. Привчати дітей до охайності, старанності.

Обладнання: малюнки тварин, технічне приладдя.

Хід уроку

I. Перше знайомство з підручником «Математика. 1 клас»

Роздивитися обкладинку, з'ясувати чому звірятка плигають у клітинках. Мабуть, вони хочуть навчитися рахувати, бути розумними і кмітливими.

Розповідь вчителя про математику як царицю всіх наук.

II. Розвиток математичних знань

1. На дошці малюнки: світлофор з червоним світлом, автобус, машини, тварини, які переходять дорогу.

Кошеня перебігає на червоний колір. Світлофор показує, що переходити не можна.

Вчитель читає вірш:

Три світла в світлофорі є,
І кожен з них наказ дає.
Червоне світло каже: «Стій!»
А жовте: «Ще не можна!»
Зелене каже: «Йди мерщій!»
І слухається кожен.

Запам'ятай, який наказ дає кожне світло світлофора.

- Що знаходиться зліва від автобуса?
- Що справа?
- Розказати про рух транспорту і людей на перехресті.

Цими вправами учитель з'ясовує, як діти розуміють поняття «лівий–правий».

2. Поняття «верхній–нижній»

- Що в класі зверху?
- Що знизу?
- Що зверху на шафі?
- Що знизу?

На дошці намалювати зверху яблуко, а знизу гриб.

- Що намальовано зверху, а що знизу?

3. Робота з дидактичним матеріалом.

У кожного учня – аркуш паперу, поділений горизонтальною лінією на 2 частини і конверт з геометричними фігурами (10 шт.: з одного боку фігури червоною кольору, з другого – різних кольорів).

- Розгляньте аркуш паперу.

Покажіть указкою верхню частину, нижню. Покладіть на верхній ряд фігури червоного кольору, а на нижній – фігури різних кольорів. Почергово викладіть фігури: одну фігуру червоного кольору на верхній ряд; таку ж саму фігуру за формою, тільки іншого кольору – на нижній.

4. Робота з підручником (с. 3). Поняття «довгий–короткий», «однакової величини».

Завдання 3:

Скільки всього олівців на малюнку?

- Скільки ручок? Лінійок? Паличок?

Порівняти лінійку і олівець.

Викликати двох дітей різного зросту.

- Хто вищий, або нижчий?
- Хто менший, або більший?

Викликати дітей одного зросту і порівняти їх.

Висновок – вони однакові.

5. Знайомство зі сторінкою зошита. Там є клітинки. Кожна з них – це князівство. Тому треба вчитися обводити клітинки так, щоб не «залізити» у чуже князівство – бо це може порушити мир між князівствами. І, звичайно, жодне князівство не погодиться з тим, щоб добровільно віддати свої землі. Враховуючи це, треба навчитися так обводити князівства–клітиночки, щоб і своєї землі не віддати нікому, і чужої не захопити.

Діти обводять цілий ряд клітинок (див. с. 3).

Заштрихувати клітинки другого ряду.

6. Підсумок уроку.

– Чи сподобалось вам на уроці математики?

– Що цікавого ви дізналися?

До уроку можна використовувати гру «Я пілот».

Обладнання – малюнки літаків. Розповіді дітям, що пілоти у дні свят виконують різні фігури на літаках: то швидко піднімаються вгору, то різко падають вниз, групуються парами, трійками. От і ви уявіть себе пілотами, а я виконуватиму різні фігури. Пілоти – учні повторюватимуть їх на своїх літаках і хором повідомлятимуть маршрут, вживаючи потрібні слова, що означають напрямок (вгору, вниз, праворуч, ліворуч).

УРОК 2

Тема. Лічба предметів. Порівняння предметів за величиною. Підготовчі вправи на написання цифр (с. 4).

Мета: продовжити розвивати математичні знання, вчити порівнювати предмети за величиною. Готувати руку до написання цифр.

Обладнання: іграшки, геометричні фігури.

Хід уроку

I. Контроль, корекція і закріплення знань та понять: «зліва», «справа», «довгий», «короткий», «однаковий»

Викликати до дошки учнів. Дівчатка повинні стати справа, а хлопчики – зліва.

До учнів: Запитання. Визначте, де стоять дівчата, а де – хлопчики.

Викликати одного учня і поставити його посередині.

– Де стоїть Валя?

– Скільки учнів стоїть посередині? (Один)

Цікава вправа (Скоромовка):

На лавку мама сіла, справа – Сава, Слава – зліва.

Повторіть скоромовку. Де сидить мама? Де сидить Сава? Де Слава?

II. Робота у зошиті

Обведіть по дві клітинки зразу, об'єднайте князівства (див. с. 1. – урок 2)

III. Вивчення нового матеріалу

Робота над поняттями: предмет і фігура.

На столі лежать різні предмети (діти називають кожний предмет окремо).

– Як можна називати все це одним словом? (предмети)

Назвіть предмети, які нас оточують.

На уроках математики ми вивчатимемо фігури (виставити на набірному полотні трикутник, круг і квадрат).

– Як ми їх називаємо? (Учні називають кожну фігуру).

– Як назвати це одним словом? (фігура)

Діти перелічують предмети, що знаходяться на столі.

4. Робота з підручником (с. 4).

а) Порахувати окремо редиски, морквини, цибулини і буряки.

Завдання: Перевірити, чи правильно позначено кількість паличками.

б) Виявити, який будинок найвищий, який найширший.

5. Первинне закріплення.

Пограти в гру. Виявити, чи зрозуміли діти, як треба порівнювати предмети.

Попередньо з'ясувати хто з дітей бував у лісі, чи знають вони, яку користь він приносить, чи люблять його. Пропонується екскурсія до лісу. На дошці прикріпити малюнки дерев.

Завдання: назвіть і покажіть, які дерева виростили в лісі?

– Скільки їх?

– Яке дерево найвище?

- Найнижче?
- У якого дерева найдовший стовбур?
- У якого найтонший?

6. Робота у зошиті.
Написання паличок.

IV. Підсумок уроку

- В яку подорож ми з вами відправлялись?
- Для чого туди ми ходили, з якого метою?

УРОК 3

Тема: Порядкова лічба. Поняття «зліва–направо», «справа–наліво», «один», «всі», «решта», «кожний» до написання цифр.

Мета: продовжити роботу над порядковою лічбою. Вчити дітей мати поняття: – «всі», «один», «решта», «кожний», «вищий – нижчий». Готувати до написання цифр.

Обладнання: на парті у кожної дитини набір геометричних фігур різного кольору.

Хід уроку

I. Контроль, корекція і закріплення знань.

2. Роздати дітям будь-які іграшки (3 – 4).

Вчитель: – Я роздала вам іграшки.

Діти показують і пізнають казкових героїв.

– Подивіться, що я з ними буду робити. (Скласти їх в одну групу)

– Що я зробила? (збрала в групу).

– Як назвемо цю групу предметів? (іграшки)

– Що ми з ними будемо робити? (грати)

На дошку виставляємо малюнки або предмети: машина, слива, яблуко, гриби, портфель.

– Які предмети і за якою спільною ознакою можна об'єднати в одну групу? Чому?

– Скільки машин? (одна)

Решта предметів – фрукти

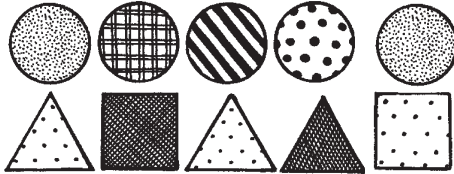
1 – портфель, 1 – гриб.

Розкажіть, що знаходиться зліва – направо, а потім справа – наліво?

2. У кожного учня на парті геометричні фігури, як в підручнику на с. 5. У дітей книжки закриті.

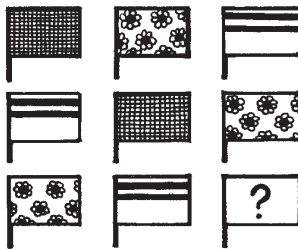
Перелічити кружечки зліва направо.

– На якому місці сірі кружечки?

Окремо полічи трикутники, окремо квадрати. Скільки їх разом?

3. На дошці показати прапорці. З'ясувати, яка тут закономірність:

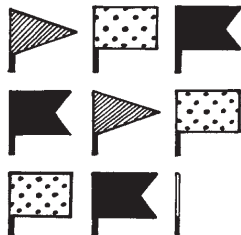

синій, червоний, жовтий

ж, с, ч

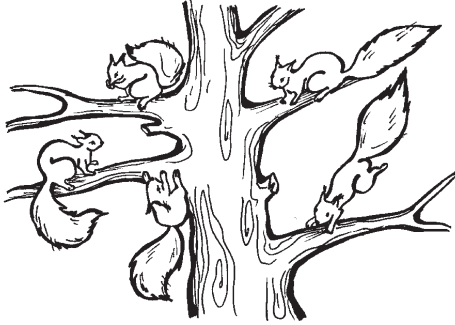
ч, ж, ?,

У зошитах кожному учневі намалювати:

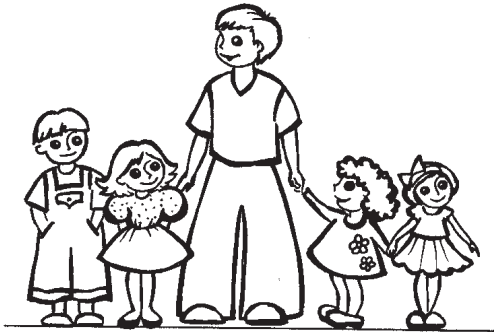

Цими прапорцями можна виявити який і якого кольору прапорець знаходиться зліва – направо, а який «справа – наліво».

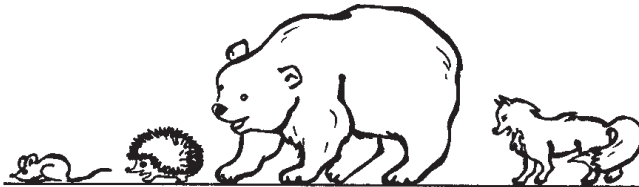
Можливо дати такі малюнки, щоб ввести поняття вище–нижче, посередині.

- Скільки білочок на дереві зліва?
- Скільки білочок на дереві справа?

- Хто стоїть посередині?
- Хто з дітей (праворуч від Сергійка) вищий?
- Хто з дітей (ліворуч від Сергійка) нижчий?

- Хто з ким іде? Хто йде попереду? Хто йде позаду? Хто йде попереду ведмедя?

– Назви тварин, що розмістились під деревом праворуч? Хто сидить на дереві?

Можливо таке завдання – знайти різні варіанти (схема).

Синій	синій	
Червоний	зелений,	
Зелений	червоний.	

Розмісти фарби у різному порядку – вище, нижче, посередині.

4. Робота в зошиті: Розповідь вчителя.

В кожному князівстві живе князь. Він має чудовий палац, який розташований посередині князівства. Але, оскільки князівство у нас маленьке, то покажемо ми його палац крапочкою. Ось так □[•]. Звичайно, князь не може жити один. У нього вірний друг – добрий чарівник Кра. Він вміє робити все і навіть сказати про майбутнє Князя. Живе чарівник у маленькому красивому будиночку, який знаходиться у правому верхньому куточку □[•]. Кра і Князь – великі друзі. Вони поважають один одного і тому часто зустрічаються. А ще в князівстві є чарівний сад. Він знаходиться внизу клітиночки – посередині. У чарівному саду полюбляють гуляти і Князь, і чарівник. Сад дуже красивий і незвичайний, адже саме тут Кра виконує всі чарівні діїства.

Діти прописують у зошитах □[•] □[•] □[•] □[•].

Діти, давайте допоможемо Князю та його другові написати. Як нам сподобалось.

IV. Підсумок уроку

– Чому ми навчилися сьогодні?

Завдання: Розказати батькам, що ми робили на уроці, і що сподобалось більш за все.

УРОК 4

Тема: Лічба предметів. Поняття «стільки ж». Поняття «великий–малий», «найбільший – найменший». Письмо паличок (с. 6).

Мета: продовжити роботу над формуванням різних властивостей предметів за величиною. Ввести поняття «стільки ж», «великий–малий», «найбільший – найменший».

Обладнання: малюнки або предмети різної величини.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Розповідь вчителя.

Ми продовжуємо мандрувати з вами у світ математики, яка вчить нас рахувати предмети, визначати чого більше і чого менше, що знаходиться вище, нижче, ліворуч та праворуч.

Сьогодні ми ознайомимося ще з новими поняттями, а з якими ми дізнаємося трішечки пізніше.

II. Робота у зошитах

Я буду вам показувати малюнки, а ви повинні обвести стільки клітинок, скільки предметів

1) Показ 5 зайчиків

А під ними обведіть стільки ж клітин.

Ще у нас будуть моркви.

– Що можна сказати? (стільки ж)

2) Показати малюнок,

4 оболонки – обвести,

а горшків 5

– Чого більше?

Одразу пройти і перевірити роботу дітей, похвалити всіх, хто добре виконав роботу.

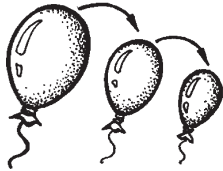
III. Повідомлення теми, мети і завдань уроку. Мотивація навчальної діяльності учнів

1. Розглянути сторінку 6 підручника. Роздивитися корабель, на якому намальовані різні звірі. Назвати звірів від найменшого до найбільшого і навпаки.

2. Намалювати на дошці таблицю:

Зменшення.

Збільшення.

Кленове листя

Їжачки

(Стрілочки ставлять діти.)

3. Інший вид роботи: Зменшення та збільшення.

4. До сьогоднішнього дня ми вчилися писати квадрати, а сьогодні спробуємо написати //. Написання ...

Діти прописують у зошитах, а потім відкривають підручник (с.6 (3)).

Написати стільки паличок, скільки малих м'ячків.

IV. Підсумок уроку:

Розказати батькам, як ми зменшували та збільшували предмети.

УРОК 5

Тема: Один і багато. Числа і цифри. Назви цифр: одиниця, двійка, трійка. Підготовка до написання цифр (с. 7).

Мета: Ввести поняття «один» та «багато», числа і цифри – що це таке, познайомити з назвами цифр – «одиниця», «двійка», «трійка». Готувати руку до письма цифр. Виховувати увагу, зацікавленість до уроків математики.

Обладнання: демонстраційний матеріал, індивідуальний матеріал: набір кружечків.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду опорних знань

1.Перевірити, як діти засвоїли матеріал минулого уроку.

У дітей на партах індивідуальний матеріал: набір кружечків (10 великих червоних та 10 маленьких синіх)

Учитель:

– Діти, перед вами на парті в двох конвертах кружечки.

Вам дається завдання: порівняйте ці дві групи фігур за кількістю.

– Що потрібно зробити спочатку?

– Що ми можемо сказати про групи фігур?

Ми порівнювали групи фігур за кольором і розміром. Порівнювати можна за кількістю фігур. Їх може бути однакова чи неоднакова кількість низу.

(Діти повинні сказати так: «червоних кружечків стільки ж, скільки синіх»).

– А тепер зніміть з верхнього рядка один кружечок.

– Що тепер можна сказати? (верхній ряд зменшився на один).

II. Повідомлення теми, мети і завдань уроку

Щоб зацікавити дітей треба показати малюнок.

– Хто тут один?

– Кого багато?

– Малюнок півника, малюнок курчат.

Кошенята, кіт.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1) Визначити, яких речей по дві, одній, багато (стор. 7, підручник)

2) далі на дошці: чого більше?

3) Вводиться поняття «один» чи «багато».

Коли предметів багато, ми можемо казати про цифри і числа. Число один позначається «одиницею», число два – «двійкою», число три – «трійкою».

4) Робота у зошиті: Роздивитися у підручнику на с. 7 кількість кружечків і намалювати собі в зошиті.

Розташуй предмети в потрібних місцях:

Над –

На –

Поруч –

Під –

Перед –

IV. Підсумок уроку

Спробувати вдома полічити свої іграшки та з'ясувати, яких іграшок багато, а яка одна.

УРОК 6

Тема: Лічба предметів. Співвідношення цифри і числа. Поняття «багато», «один». Число і цифра 1. Написання цифри 1 (с. 8,9)

Мета: на основі розгляду предметних малюнків і практичних дій з предметами організувати сприймання числа один; навчити писати цифру 1. Виховувати охайність, увагу, інтерес до уроків математики.

Обладнання: демонстраційний матеріал: іграшки, силуетні картинки, індивідуальний матеріал, цифрова каса.

Хід уроку

I. Актуалізація опорних знань

1. Тренувальні вправи у лічбі предметів і називанні чисел.

Назвати числа від 1 до 10; від 2 до 7, від 8 до 3, від 10 до 5.

2. Виставляти на набірному полотні предметні картинки, навчити учнів перелічувати їх.

II. Мотивація навчальної діяльності

1. Пояснення вчителя. Коли предметів багато, і ми хочемо сказати, яких більше, треба їх порахувати.

Для цього треба знати числа і цифри.

Кожній групі предметів відповідає певне число.

Ти вже знаєш, що звуки позначаються буквами.

Так само числа позначаються цифрами.

2. Робота з підручником (с. 8).

Де багато квітів, а де мало?

3. Формування нових знань і вмінь.

Сьогодні ми познайомимось з першим числом. Воно означає число один. Наприклад, у тебе одна голова, один ніс.

Усім нам світить одне сонечко.

На дошці намалювати:

Знайди предмети, яких на малюнку по одному і обведи кружечки.

Порахувати яких предметів у класі багато, а яких всього 1?

Діти відповідають – 1.

4. Після підготовчої частини діти переходять до сприймання казочки про те, як утворилися цифри у князівстві.

Цифра 1

Одного разу, коли було сумно Князю, він пішов у гості до Кра. Приходить, а чарівника немає вдома. Подумав Князь, як бути йому далі і вирішив піти до чарівного саду. Там зустрів він Кра. Вони довго гуляли і розмовляли.

У зошиті обвести , другий рядок , третій вчитися писати цифру 1.

Для вчителя: Один складається з короткої і довгої похилих ліній.

Перший елемент (коротка пряма похила лінія) пишеться трохи вище середини клітинки до правого верхнього кута, звідти продовжуємо вниз довгу пряму похилу лінію до середини нижньої сторони клітинки.

III. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у вивченому матеріалі

- 1) Роздивитися, скільки якого посуду (с. 9).
- 2) Намалювати кульки різні за формою. Розфарбуй кульки, яких по одній (які не мають пари).

3)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

 – Зафарбувати стільки клітинок, скільки ми вивчили.

IV. Підсумок уроку.

Що сподобалось на уроці? Що запам'ятлось?

УРОК 7

Тема: Число і цифра 2. Написання цифри 2. Лічба предметів.
Монети 1к, і 2 к. (с.10).

Мета: Розглянути групи предметів, що характеризуються числом 2; учити утворювати число 2 додаванням до попереднього числа, встановлювати відповідність між числом і групою предметів на основі дій з предметами.

Обладнання: демонстраційний матеріал: геометричні фігури, предметні малюнки, індивідуальний матеріал.

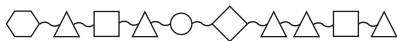
Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду. Перевірка засвоєння вивченого

1) На набірному полотні 2 кружечки і 3 квадрати. Чого більше: кружечків чи квадратиків? Що треба зробити, щоб кружечків було однаково? Щоб кружечків було більше, ніж квадратиків?

2) Показати різні малюнки. Треба знайти такий, на якому зображено один предмет.

3) У зошитах вчитель раніше малює такі фігури:

Розфарбуй трикутники, розташовані лівіше круга в синій.

II. Повідомлення теми, мети і завдань уроку

1) Намалювати красиву, жирну, яскраву 2.

Слово вчителя. Цю цифру ви, мабуть, всі знаєте. Її легко запам'ятати, бо вона має красивий хвилюючий хвіст. Число «два» трапляється нам щодня. Наприклад, у нас з вами дві руки, дві ноги, два вуха.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. Спробуйте вгадати загадки:

- два кільця, два кінця, а посередині цвях (ножиці)
- біжать два пси – позадирали носи (лижі)
- Які числа допомагають нам відгадати загадки?

2. Робота з роздатковим матеріалом. Покладіть один трикутник, потім ще один. Скільки стало трикутників? 3. Як дістали два трикутники?

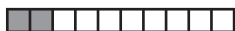
– Візьміть у ліву руку один круг і в праву – один. З'єднайте руки. Скільки в руках кругів?

Аналогічно провести кілька вправ.

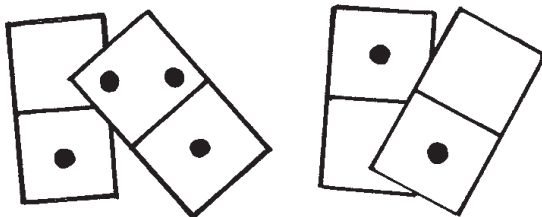
– Як ми одержали 2? Число 2 утворено додаванням 1 до числа один.

4. Розгляд і праця по підручнику (с. 10).

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у виучуваному матеріалі

– Зафарбувати 2 квадратики. Зроби малюнки однаковими.

Робота у зошиті. Продовжуємо науку про цифри.
Найголовніше завдання князя: слідкувати за кордоном своєї держави. Найчастіше порушується верхній кордон. Тому за ним треба пильніше наглядати.

Якось пішов Князь оглянути верхній кордон і зайшов у гості до чарівника. Але Кра не було вдома. Тоді Князь пішов у чарівний сад і зустрів там друга. Вони довго гуляли. Під час прогулянки між запашними квітами пригадав Князь, що давно не ходив у далекий куточок свого князівства (правий нижній куточок) і зайшов туди.

У зошитах: □ 2

IV. Підсумок уроку. З яким числом і з якою цифрою ми познайомились на уроці?

Розповісти батькам дома, що ми робили на уроці.

2 варіант уроку

Урок можна почати з лічилки:

В мене є один дружок,
Ми живемо разом.
З ним ходжу я на лужок,
Що за нашим садом.
Він і я – то буде два,
Ми щасливі діти!

Ознайомити дітей на уроці з таким віршем:

Оленка велика
Й Оленка маленька
Ходили до лісу
Збирати опеньки.
Маленька Оленка
Маленькі збирала,
Велика ж великі,
І в кошики клали.
Коли ж не зосталося
Місця у тому,
Обидві Оленки
Вернулись додому.

- Скільки Оленок?
- Де велика, а де маленька?
- Скільки грибів у великої Оленки?
- Скільки грибів у маленької Оленки?

– Скільки грибів у двох Оленок?

$$1 + 1 = 2.$$

Витанцьовує вона

На папері гопака.

Шия довга в гусака,

Це є, діти, цифра... (два)

УРОК 8

Тема: Лічба предметів і порівняння чисел. Знаки «більше», «менше», «дорівнює». Написання цифр 1,2 (с.11)

Мета: формувати вміння порівнювати групи предметів, вчити встановлювати кількісні відношення між суміжними числами, формувати навички письма.

Обладнання: демонстраційний матеріал, геометричні фігури, малюнки.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду

• Діти працюють з роздатковим матеріалом, а вчитель показує 4 різні за кольором фігури –

Полічіть фігури. З'ясуйте, скільки всього фігур, які це фігури.

Відкладіть у бік 1 трикутник. Поясніть, що треба зробити, щоб їх стало багато (діти викладають ще кілька трикутників).

II. Повідомлення теми, мети і завдань уроку

Наше завдання сьогодні – вчитися порівнювати предмети за кількістю.

• Робота з малюнками на дошці.

Два зайці більше, ніж один. Малюнок зайців.

– Що ви скажете про кількість зайців? (зайці та матрешки на терезах).

Одна матрешка менше, ніж дві матрешки.

– А що скажете про матрешки?

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

- Робота з підручником (с. 11).

Звернути увагу на музичні інструменти – барабан, сопілку, кобзу.

Нове слово – кобза! – написати на дошці.

- У зошиті зробити запис:

$1 < 2$ $2 > 1$, запам'ятай гострий кут у знаків $>$, $<$ завжди спрямований у бік меншого числа.

У зошиті прописати строчку 1 та строчку 2.

До цього уроку вчитель може підібрати різноманітні малюнки за кількістю предметів, щоб показувало $<$, $>$, $=$, а один одного не бачать (Пара очей)?

– Скільки очей? Як по-іншому можна сказати?

Зайчик жаби налякався
Та й у ямку заховався,
З переляку весь дрижить.
Тільки пара вух стирчить.
Скільки вух у зайчика?
Запитав дідусь Панас:
Найпрудкіший хто із вас?
Ми побігли через поле
Я, Сергійко і Микола,
Песик наш сидів, мовчав,
А тоді й собі помчав
Мав би я дві пари ніг,
Я усіх би переміг!

Скільки пар ніг у песика?

З'ясувати поняття, що пара це 2.

IV. Підсумок уроку

– Про що ми дізнались сьогодні на уроці? Що означають математичні знаки?

УРОК 9

Тема: Число і цифра 3. Порівняння чисел в межах 3. Написання цифри 3. Порівняння довжини і товщини предметів (с. 12).

Мета: на основі практичних вправ учити утворювати число 3, розкривати поняття числа як характеристики рівнопотужних множин, учити писати цифру 3, співвідносити цифру і число, число і сукупність предметів.

Обладнання: демонстраційний матеріал.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

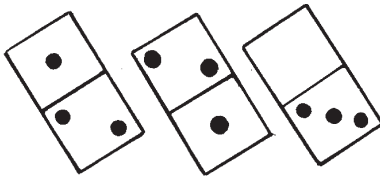
1. Повторення пройденого матеріалу. Порахувати від 1 до 10, від 1 до 2.

2. Порівняння груп предметів встановленням взаємно однозначної відповідності. Виложіть спочатку з одного конверта фігури, потім під кожною картинкою викладіть картинки з другого конверта.

Завдання: порівняйте групи предметів, визначте відновлення більше, менше. Як правильно треба сказати? $1 < 2$ – один менше двох, $2 > 1$ два – більше одного.

II. Повідомлення теми і мети уроку

Мабуть, багато з вас грали у доміно. Показати

– Чи можете ви сказати, скільки означає крапочок кожна фішечка.

– Справді, це цифра 3.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

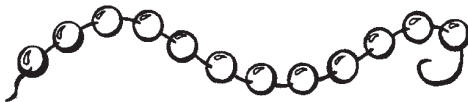
Вчитель: Ця цифра схожа на букву «З». Число «три» добре тобі знайоме. Наприклад, у світлофора три кольори, у кожної пори року три місяці. Вам

добре знайомі казки: «Три ведмедя», «Трое поросят».

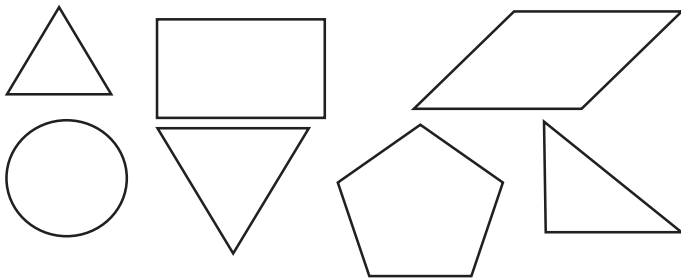
– Як можна одержати 3? (додаванням одного предмета до попереднього числа будь-яких предметів).

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у вивчуваному матеріалі

• У зошитах дітей намальовані буси. Завдання: розфарбувати кожну третю кульку.

• Намальовати різні геометричні фігури, розфарбувати фігури, у яких три кути. Як вони називаються?

• Порахуй ягоди і фрукти, з'єднай їх з потрібною цифрою.

• Робота у зошиті. Цифра 3

Пройшло чимало часу і знову пішов Князь подивитися, чи все тихо, спокійно на верхньому кордоні. Перевірив і зайшов до чарівника. Та цього разу Кра знову не застав. Тоді Князь вирішив оглянути правий кордон. Пройшов половину шляху і дуже втомився, зголоднів. Зайшов Князь додому, пообідав, відпочив і знову пішов у чарівний сад, де і зустрівся з Кра.

Після цієї казки приписуємо цифру 3.

- Робота з підручником, звернути увагу на довшину та товщину огірків. Можна це показати на ручках, книжках і зошитах (с. 12).

Можна вивчити лічилку:

Тікав заєць через міст,
Довгі вуха, кудий хвіст.
А ти далі починай
Раз, два, три – вийди ти.

V. Підсумок уроку

З яким числом і цифрою ми познайомились? Які цифри сусіди цього числа?

УРОК 10

Тема: Склад числа 3. Прямі та криві лінії. Трикутник (с. 13).

Мета: продовжити роботу над числом та цифрою 3, познайомити зі складом числа 3. Навчити порівнювати предмети, познайомитись з прямими і кривими лініями. Виховувати увагу, охайність, зацікавленість до уроків математики.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду

II. Повторення пройденого матеріалу

Використовуючи малюнки на дошці, усно скласти вирази зі словами «більше», «менше», «дорівнює».

Діти малюють у зошитах.

На гілочках стільки листочків, скільки показує цифра.

III. Повідомлення теми і мети уроку

1. На набірному полотні виставлено фігури: 2 квадрати (червоні), 2 круги (зелений і червоний), 1 трикутник (зелений).

– Як можна утворити групу однакових за кольором фігур, щоб їх кількість відповідала числу 3? (2 квадрати і 1 червоний круг).

– З яких чисел склали число 3?

– Як можна утворити групу з трьох фігур, використовуючи різні за кольором фігури?

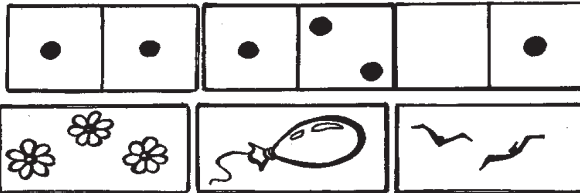
2 – Робота з книгою. Порахувати, скільки ручок, олівців у пеналі, скільки копійок (с. 13).

IV. Засвоєння нового матеріалу

Тут можна дати різні завдання:

1) На дошці: 3 2 1

Поєднати цифру з малюнком.

2) Вирішити:

$$1 + \square = 3$$

$$3 - \square = 1$$

$$\square + 1 = 2$$

$$1 + \square = 3$$

$$2 - \square = 1$$

$$\square - 1 = 2$$

3) Розфарбуй різними кольорами:

Гра «Світлофор» (див. зошити).

4) У зошитах можна намалювати:

5) Обов'язково розглянути трикутник. Скільки паличок? Яку фігуру з них склали? (с. 13 – по підручнику).

V. Підсумок уроку

– Що сподобалось на уроці? Про що ти розкажеш батькам?

УРОК 11

Тема: Число і цифра 4. Написання цифри 4. Порівняння чисел у межах 4. (с. 44)

Мета: розглянути і порівняти групи предметів, що характеризуються числом 4, пояснити його утворення, ознайомити з цифрою 4, навчити писати її.

Обладнання: демонстраційний матеріал, індивідуальний матеріал, набір геометричних фігур, палички.

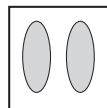
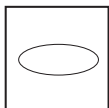
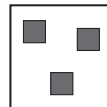
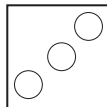
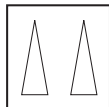
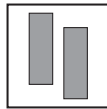
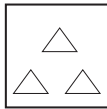
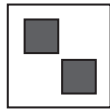
Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

II. Повторення пройденого матеріалу

1. Гра «Мовчанка»

На дошці виставлені різні геометричні фігури, вчитель показує на кількість фігур, а діти повинні записати – якій цифрі відповідає малюнок.

У дітей буде такий запис: 3 2 1 і т. д.

1. Написання у зошиті:

 – продовжити ряд.

III. Повідомлення теми і мети уроку

Вчитель: *Послухайте віршик-загадку та відгадайте її:*

Ось горобчик прилетів
Чик! І братик поруч сів
Приєднались два кружки,
Вбрані в сірі кожухи.
Скільки разом стало всіх?
Порахуйте швидше їх. (4)

– З якою цифрою і яким числом ми сьогодні познайомимось?

На дошці виставлені цифри 1 2 3 4.

Це число трапляється дуже часто. Наприклад у собаки і кішки по чотири лапи, стілець має 4 ніжки, стіл має 4 ноги.

Сьогодні ми будемо працювати над цією цифрою, цим числом.

IV. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

У кожного учня конверти з наборами геометричних фігур, різних за формою і кольором.

Завдання:

1) Покладіть 4 кружечки червоного кольору, 4 трикутники різних кольорів. Чим різняться ці групи фігур?

2) Покладіть 4 квадрати червоного кольору і 4 квадрати синього. Чим різняться ці групи? Що спільного в цих групах? (Однакова форма, однакова кількість сторін, кутів).

V. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

1) Робота з підручником (с. 14).

1. Порівняти бусинки на нитці, з'ясувати, як утворили число 4.

2. Порівняти жовті і зелені кола.

2) Робота з демонстраційним матеріалом.

Показати 2 мішечки з кубиками: в одному 3 червоних, а в другому 4 синіх кубики.

Визначте, де більше кубиків, а де менше. Як це можна зробити?

(Діти викладають кубики один під одним).

Висновок: синіх кубиків більше, ніж червоних.

– Скільки синіх кубиків? Скільки червоних? Назвіть їх (3,4).

– Яких кубиків 3? Яких 4? Яке число більше? Менше?

3. Написання цифри 4. (Закріплення навичок).

Десь на верхньому кордоні був Князь. Втомився, вийшов на стежку, яка веде до його палацу і пішов додому. Відпочив, набрався сил і надумав піти на правий кордон. Ішов по стежці. А в цей час чарівник вийшов із дому та й направився до чарівного саду. Зустрілись Князь і Кра і разом пішли до чарівного саду.

У зошитах переписати 4.

4. Вчити порівнювати числа, використовуючи підручник (с. 14, № 3)

$3 > 2$ $3 = 3$ $2 < 3$ $2 > 1$.

Ще раз нагадати, що гострий кут знаків $>$ і $<$ завжди вказує на менше число.

VI. Підсумок уроку

З чим ми сьогодні працювали? З якою цифрою і яким числом познайомились?

УРОК 12

Тема: Склад числа 4. Чотирикутник. Розповідь про геометричні фігури. Написання цифр (с. 15).

Мета: на основі розгляду малюнків і практичних дій з предметами вчити визначати і запам'ятовувати всі варіанти складу числа 4.

Обладнання: демонстраційний матеріал, індивідуальний матеріал: геометричні фігури.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду

Повторення вивченого матеріалу

- Лічба предметів у межах 10.
- Як утворюються числа 2, 3, 4?
- Учитель називає число, а учні викладають певну кількість геометричних фігур.

II. Повідомлення теми і мети уроку

1. Створення проблемної ситуації. Уявіть, що у мене день народження, до мене прийдуть гості, мені треба всіх пригостити яблуками. Як можна розкласти на тарілочки 4 яблука?

А тепер запишемо: $1 + 1 + 1 + 1 = 4$

$$2 + 2 = 4$$

$$3 + 1 = 4$$

2. Порахувати скільки горіхів, суниць, полуниць.
(с. 15 – по підручнику)

– На які два числа можна розкласти число 4
(с. 15 – по підручнику)

3. Ознайомлення з фігурою чотирикутниками. У дітей можуть бути різні палички, з них вони складають геометричні фігури.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

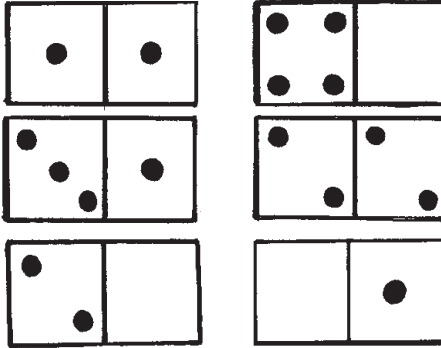
1. У зошитах записати: 4 3 2 1 4 3 2 1

2. Заміни квадратик знаком «+» або «-».

$$3 \square 2 = 1, 4 \square 1 = 3, 2 \square 2 = 4$$

$$2 \square 1 = 3, 1 \square 3 = 4, 4 \square 2 = 2$$

3. Можна пограти в таку гру: поєднай кількість крапок з цифрою:

4. Дати на уроці розділ «Це цікаво».

$$\boxed{\text{ПО}} + \boxed{\text{ВАГА}} = \boxed{} \quad \boxed{\text{БУК}} + \boxed{\text{ВАР}} = \boxed{}$$

$$\boxed{\text{ТРИЗУБ}} - \boxed{\text{ЗУБ}} = \boxed{} \quad \boxed{\text{СОНЦЕ}} - \boxed{\text{СОН}} = \boxed{}$$

5. Порахуй такий ланцюжок:

$$3 - 1 - 1 + 2 - 1 + 1 - 2 + 1 = ?$$

IV. Підсумок уроку

– Що тобі більше за все сподобалось на нашому уроці?

УРОК 13

Тема: Число і цифра 5. Написання цифри 5. Порівняння чисел у межах 5. Попереднє і наступні числа. Порядкова і кількісна лічба (с. 16)

Мета: на основі групування предметів по 5 елементів і розгляду малюнків формувати поняття про число; розширювати й уточнювати уявлення дітей про утворення чисел натурального ряду додаванням 1 до попереднього числа. Вчити писати цифру 5. Виховувати увагу, охайність, зацікавленість до уроку.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду

1. Учитель: З яким числом і з якою цифрою ми познайомились на минулому уроці?

Діти: з числом і цифрою 4.

Як можна одержати число 4?

(Це можна показати демонстраційно).

На дошці малюнки груп предметів, наприклад, 4 цибулини, 3 картоплі, 2 моркви, 1 капуста.

2. Як назвати одним словом, що це? Порахуйте, скільки яких овочів.

У зошиті це все можна показати геометричними фігурами.

Наглядно дати ще різні предмети 2 на порівняння і в зошиті буде запис: $4 > 3$, $4 = 4$, $1 < 4$, $4 > 2$

II. Повідомлення теми, мети і завдань уроку. Мотивація навчальної діяльності

1. На набірному полотні виставити силуетні картинки – 1 ряд – 4 сливи. Як сказати один?

2 ряд – 4 груші.

3 ряд – 4 яблука.

А як сказати словом, що це? (фрукти).

– Де ростуть фрукти? (у садку).

Порахуйте кожний ряд і скажіть: скільки всього? (порівну).

– А я пішла у садочок та ще зірвала 1 яблучко.

Чого у мене стало більше? (яблук).

– Яке вийшло число? (5) Як я його одержала?

Так от наша загадка – дізнатися, що це за число і цифра 5.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

Учитель читає вірш:

Цифра 5, або п'ятірка
З нею здавна дружить зірка:
П'ять у зірочки кінців;
Є п'ять пальців на руці.
На нозі також, ось так!
П'ять копійок – це п'ятак.

Всі предмети можна показувати.

Дати дітям завдання: на чистому листі треба обвести свою руку та показати малюнок.

Тут же можна повторити:

Як називається кожний палець? Мізинець, безім'яний, середній, вказівний та великий.

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

1) Робота з підручником (с. 16).

– Скільки бусинок на китці? Де літають ці пташки і скільки їх? (чайки).

2) Робота у зошиті.

Намалювати 4 жовтих кола, а нижче 5 зелених кола.

Але ми не вміємо ще писати цю цифру?

Давайте послухаємо далі науку:

Цифра 5.

Князь оглянув верхній кордон і пішов своєю улюбленою стежкою додому. Вдома йому було дуже самотньо. Вирішив Князь обійти правий кордон знову і зайти у чарівний сад. Він сподівався зустріти там Кра. Але чарівник був у себе вдома. Просто Князю, коли він був на верхньому кордоні, потрібно було зайти додому, до чарівника. І вони б зустрілися.

У зошиті починаємо писати; можемо повернутися до зелених кіл і написати 5.

5 5 5 – А які ж цифри – сусіди живуть з цим числом 4, (5)? А те хто живе з другого боку, ми ще не знаємо. У зошиті написати нижче 1 2 3 4 (5).

Усно.

Яке число наступне за числом 2? За числом 4?

А хто живе поруч з числом 4? З числом 2?

V. Підсумок уроку

З яким числом і цифрою ми познайомились? Відгадайте загадку. П'ять ріжків торбинка має, п'ять братів туди влізає, щоб мороз їх не щипав і турбот не завдавав (рукавичка).

Дома розказати про це число.

УРОК 14

Тема: Порівняння чисел за величиною. Попереднє і наступне числа. Монети 5 к., 2 к і 1 к., склад числа 5. Написання цифр (с. 17).

Мета: учити визначати відношення більше, менше, дорівнює, продовжити роботу над поняттям попереднє та наступне число. Продовжити роботу над каліграфічним письмом цифр. Виховувати зацікавленість до уроку.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція знань

Урок можна почати з такого вірша:

Ось і дзвоник пролунав,
Для навчання час настав,
Щоб країні прислужитись,
Ви повинні добре вчитись.
Для могутності і слави
Української держави.
Працюємо під девізом:
Математику ми любим,
З математикою дружим.

II. Повторення вивченого матеріалу

- Порахуйте від 1 до 5 і назад.
- Одразу можна перейти до письма у зошитах.

Учитель показує малюнки з різною кількістю предметів – наприклад: 1 яблуко, 4 груші, 5 капусти, 3 цибулини, 2 картоплини.

У дітей з'являється запис: 1 4 5 3 2

- Усні відповіді:
 - Яке число передує числу 5?
 - Яке наступне число числу 3?
 - Яке число передує числу 2?
 - Яке наступне число числу 4?

Число, яке знаходиться перед даним числом, називається попереднє, а яке знаходиться після нього – наступне.

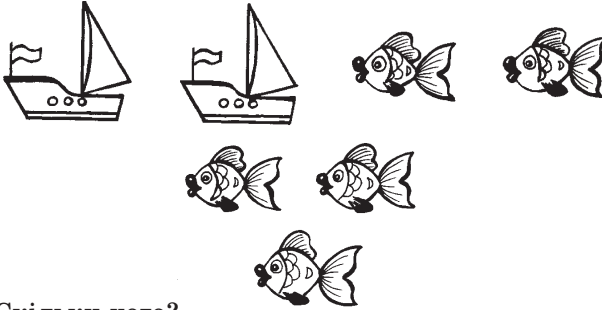
У зошиті * 5 *, * 3 *, * 4 *. Запишіть попереднє і наступне число.

Робота з підручником (с. 17). Порівняти кількість клітинок (з. 1).

II. Повідомлення теми і мети уроку

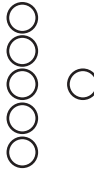
Вчитель: Сьогодні ми будемо продовжувати порівнювати предмети, вчитися їх записувати і рахувати.

1) на дошці малюнки:

Скільки чого?

2) А діти на партах зі своїх конвертів викладають геометричні предмети:

3) На дошці це вже намальовано, 3 учні виходять і підписують

Порівняйте ці квадрати.

4) Запис на дошці, а також у зошитах. Порівняй:
 $4 * 5$ $5 * 4$ $5 * 1$ $5 * 2$.

III. Сприймання та усвідомлення

1. Робота з підручником. Засвоєння нового матеріалу.

Завдання 3 (с. 17).

– Скільки всього копійок на кожному малюнку?

2. Завдання 4.

– На які два числа можна розкласти число 5?

– Як сказати одним словом – що це? (інструменти).

– А може ви ще знаєте якісь варіанти?

3. Намалювати на дошці геометричні фігури. 4.

– Скільки потрібно паличок, щоб утворити ці фігури?

– Як ви гадаєте, як можна назвати фігуру, яка складається з п'яти паличок? (п'ятикутник).

IV. Підсумок уроку

Ми добре з вами попрацювали, але ми не виконали по підручнику всі завдання. Дома розповісти мамам, що означають ці кружечки (с. 17 № 5) і що з ними треба зробити.

Додатковий матеріал

В зошитах можна прописати на початку уроку рядочок цифри 5, але перед цим учитель може промовити такий вірш:

Починається п'ятірка
З того ж місця, що й четвірка.
Рівенько до серединки спускається
І спинкою, як трійкою на клітинку спирається.
Так само ніжку закругляємо,
Хвостик зверху додаємо –
У верхній правий кут ідемо.
І ось гарненьку п'ятірку маємо.

Або

Зараз будемо писати
Дуже гарну цифру – п'ять!
Цифра кругла, ще й з хвостом.
Наче яблуко з листком:
З яблуні на землю скік, –
І об землю збило бік!

УРОК 15

- Тема:** Склад числа 5. Порівняння чисел у межах 5. Попереднє і наступне числа. Позначення чисел на числовому відрізку. Написання цифр. Порівняння висоти предметів (с. 18).
- Мета:** розкрити зміст поняття «склад числа», виправляти у засвоєнні складу числа 5, продовжити роботу над попереднім і наступним числом. Порівнювати предмети за висотою. Виховувати математичну зіркість, увагу, зацікавленість до уроків математики.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція знань

1. Усна лічба

- Гляньте, білочка одна.

Визирає із дупла,

Ще три стрибнуло із гілки.

Діти, часу не марнуйте,

Скільки білок? Порахуйте. ($1 + 3 = 4$)

- Біля річки на галявці

Знайшли моркву сірі зайці

П'ять морквин – це немало.

Одну з'їли. Скільки стало? ($5 - 1 = 4$)

- По дорозі їжак біг,

Ніс 5 яблук на пиріг.

Одне впало, покотилось.

Скільки яблук залишилось? ($5 - 1 = 4$)

- Під кущами вдовж річки

Оселилися жуки:

Син і донька, батько й мати

Спробуй всіх порахувати. ($1 + 1 + 1 + 1 = 4$).

З яких же чисел утворилось число 4?

2. Зразу у зошиті можна записати:

– А ще які є варіанти?

3. Виложіть на парті 4 геометричних фігури.

І додайте ще одну фігуру. Скільки у вас получилось? – 5.

– Як ви їх одержали? (До $4 + 1$).

Порахуйте і запишіть у зошит – рахунок назад.

5 4 3 2 1

II. Повідомлення теми і мети уроку

1. Розказати дітям лічилочку:

П'ять зайчаток вийшли з дому,

Спершу стали по одному,

Потім – в пари, топчуть сніг,

Хто без пари – геть побіг!

– Скільки зайченят у парах?

– Скільки зайченят побігло геть?

– З яких чисел складено число 5?

На дошці з'являється запис – 1 1 1 1 1

2. С. 18 по підручнику (д.1) 1 + 1 1 + 1

роздивитися, як можна розкласти 2 2 1

банани та апельсини 1 4.

3. Робота у зошиті, записати 2 3.

Приклади:

$$4 + 1 =$$

$$2 + 3 =$$

$$3 + 2 =$$

$$1 + 4 =$$

$$5 + 0 =$$

$$2 + 2 + 1 =$$

4. Познайомити з числовим відрізком, чи правильно проведені лінії?

5. У зошиті прописати 2 3, 4 5

6. Тут же порівняти висоту пальми і кактуса, взяти когось із дітей, записати в зошиті.

III. Підсумок уроку

Розказати вдома, що сподобалось на уроці.

УРОК 16

Тема: Ознайомлення з дією додавання. Знак «+». Складання прикладів на додавання за предметними малюнками. Написання цифр (с. 19).

Мета: вчити записувати склад числа прикладом на додавання та записувати приклади в зошитах. Виховувати увагу та зацікавленість до уроку.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Лічба предметів.
 2. За картками у вигляді «доміно» повторити склад чисел 5 і 4.
 3. Порівняти числа $5*1$, $5*2$, $5*4$, $2*5$, $5*3$, $5*5$.
- Учні визначають відношення між цими числами.

II. Повідомлення теми і мети уроку

1. Учитель на демонстраційному матеріалі показує, наприклад 0
 - Скільки кружечків на набірному полотні?
 - Як дістати 2 кружечки? (додати ще один)
 - Яке число ми дістали? (2)
 - Додайте ще один кружечок. Яке число утворили? (3)
 - Як утворити число 2? 3? (додати до попереднього числа 1).

Для запису дії додавання в математиці використується спеціальний знак «+». Запишемо за допомогою цифр і знаків «+» $1 = 3$, як утворили число 3.

$2 + 1 = 3$ – Вчимося всі читати – 2 додати 1 дорівнює три або до двох додати один буде три.

- Як утворити число 4? (до числа 3 додати 1)
- Як записати це за допомогою цифр і знаків? ($3 + 1 = 4$) Прочитайте запис.

Такі записи, як $2 + 1 = 3$, $3 + 1 = 4$ називаються прикладами на додавання.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1) На дошці повісити малюнки. Наприклад, було 3 метелики та до них прилетіло ще 2. Скільки всього стало?

– Як ще можна записати $3 + 2 = 5$? Прочитайте ці записи.

2) Робота з підручником (с. 19).

Складіть приклад з бусинками (з. 2), прочитайте, що там написано.

3. Робота у зошиті.

Запишіть приклади (с.19 завдання 3).

$1 + 1 = 2$, $1 + 2 = 3$, $1 + 3 = 4$

Спробуйте їх прочитати.

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у виучуваному матеріалі

Намалювати на дошці або знайти малюнок

– Скільки всього дерев?

– Скільки всього хат?

– Що можна сказати про дерева та хати? (порівну).

– Скільки прикладів про дерева та хати?

$1 + 1 = 2$, $1 + 1 = 2$.

– Яке дерево найвище?

- Скільки всього пташок?
- Скільки пташок справа?
- Скільки пташок на дереві зліва?
- Хто вище на дереві, білочка чи пташки?

Скільки білочок під деревом?

Які можна скласти приклади на додавання

$$Б - 1 + 1 = 2$$

$$П - 4 + 1 = 5$$

Прочитайте записи.

V. Підсумок уроку

- З якою дією ми познайомились?
- Як називається цей значок $+$? = ?

V. Підсумок уроку

– Дома показати ту сторінку, де ми працювали, та скласти про папуг приклади.

УРОК 17

Тема: Порівняння чисел. Складання прикладів на додавання за малюнками монет. Поняття «на», «над», «під». Порівняння за віком («молодший» – «старший» (с. 20).

Мета: вчити складати приклади на основі малюнків, засвоювати результати додавання у межах 5 на основі складу чисел. Виховувати повагу до старих людей, увагу, охайність.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду

Вчитель організовує клас, промовляє разом з дітьми:

Ви вже, діти, не малі!
 Ви у школі – школярі!
 Ви вчитеся вчитися
 Й залюбки трудитися.

Сьогодні у нас дуже велика робота і почнемо ми цю роботу з усного рахунку.

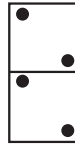
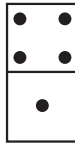
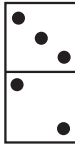
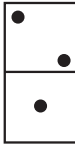
1. Усний рахунок.

- 1) На ганочку біля хати
 Метушаться цуценята
 Двоє білих, наче сніг,
 Троє чорних, скільки їх? $(2 + 3)$
- 2) Вовченята-сіроманці
 Чистять зуби рано-вранці:
 Тато, мама, двоє діток
 Скільки ж їм потрібно щіток? $(2 + 2)$
- 3) Дуже люблять всі малята
 Кататися на санчатах.
 Троє діток з гори мчало,
 А одне мале чекало.
 Звідти линув дзвінкий сміх,
 Полічіть дітей усіх! $(3 + 1)$
- 4) Троє бурих ведмежат,
 Батько й мати сіли в ряд.
 Скільки кружок із медком
 Їм поставити рядком? $(3 + 1 + 1)$
- 5) У руденької лисички
 Троє діток – всі сестрички.
 Лиска на базар ходила
 І спіднички всім купила.
 Діти, ви спостерігали,
 Чи спіднички всі вдягали? $(3 = 3)$

Молодці! Ви дуже гарно потрудилися!

2. Робота у зошиті. Математичний диктант.

Показувати картки з «доміно», діти записують цифру, наприклад:

3 5 5 4. Розмісті ці числа від маленького до великого – 3 4 5.

II. Повідомлення теми і мети уроку

1. Учитель. – Ми з вами зберемося зараз у дорогу, і нам треба взяти з собою гроші. Але перед цим хочу вам прочитати вірш «Копійка і монета»:

Запитала я в Андрійка:

– Це у мене що, копійка? (показує монети 2 коп).

– Ні, сказав мені Андрійко.

– Це монета 2 копійки.
– Я тоді іду до Люди,
– Може це копійка буде? (показ монети по 5 коп).

– Не вгадали ви ніяк –
– Це монета є – п'ятак.
– Я тоді мерщій до Лесі:
– Дві копійки в мене? (показ. Двох монет по 5 коп).

– Десять:
– Й вам, малята треба знать:
– Дві монети це по п'ять.
– Підійшла мала Марійка. (вона тримає монету – 1 коп).

– Діти в неї що?
– Копійка.

Я гадаю, що тепер всі знатимуть, що таке копійка, а що – монета.

2. Робота з підручником (с. 20).

Проїзд у транспорті коштує 40 копійок. Скільки тут копійок? $1 + 1, 2 + 2, 2 + 1$.

Прочитайте ці записи.

3. Записи в зошиті:

$$1 + 1 = 2$$

$$2 + 2 = 4$$

$$2 + 1 = 3$$

4. Бесіда з учнями:

– Розкажіть, хто у вас є в сім'ї?

– А у кого є бабусі?

– А хто молодший: ваші батьки чи бабусі?

Повертаємось до підручника (с. 20).

Бабуся – ведмедиця з маленькими ведмедиком сидить дома. Він маленький і не ходить в дитячий садок. Хто в ведмедів старший? Хто молодший?

– Що лежить на ліжку?

– Що стоїть під ліжком?

– Що висить над ліжком?

Тут же можна порівняти учнів за роками, комусь 6 років, а комусь 7 років.

– Хто молодший, а хто старший?

Тут же можна провести бесіду, як треба визначати старших за віком людей.

5. Робота у зошиті: за підручником (с. 20) завдання 5 виконати самостійно – порівняти числа.

III. Підсумок уроку

Розказати батькам про урок, роздивитися у підручнику завдання під № 2. Які числа пропущені біля літака?

УРОК 18

Тема: Число і цифра 6. Написання цифри 6. Порівняння чисел в межах 6. Складання і читання прикладів на додавання за предметними малюнками (с. 21).

Мета: на основі практичних дій з предметами розкрити утворення числа 6 з попереднього числа додаванням до нього 1; формувати поняття числа; розвивати сприйняття числа 6, використовуючи групи предметів або малюнки.

Обладнання: демонстраційний матеріал: картки із зображенням груп предметів, силуетні картинки; індивідуальний матеріал: набір геометричних фігур.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Повторення вивченого матеріалу. Упорядкування ряду чисел від 1 до 5. Назвіть кожне число. Назвіть числа по порядку від меншого до більшого, від більшого до меншого.

2. Викладіть цифрою число 2. Назвіть числа попереднє і наступне.

3. Лічба предметів у межах 10. Полічіть предмети, розкладені на столі вчителя.

4. Запишіть у зошиті всі ті числа, які ми вже вивчили.

У дітей з'являється запис: 1 2 3 4 5.

Намалюйте в зошиті 5 любих геометричних фігур. А тепер домалюйте ще яку-небудь геометричну фігуру. Скільки у вас вийшло?

II. Повідомлення теми, мети і завдань уроку

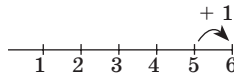
1) Учитель: Від п'ятірки до шести недалечко нам іти.

Сьогодні ми будемо працювати над цією цифрою і цим числом.

Цифра шість – внизу кружечок,
Зачепивсь він за гачечок!
Є шість ніжок у жучків,
У сніжинок – по шість промінців.

2) Показати пряму

– Як ми одержали 6? До 5 додати 1.

3) Робота в зошиті: показати і написати рядок цифри 6.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

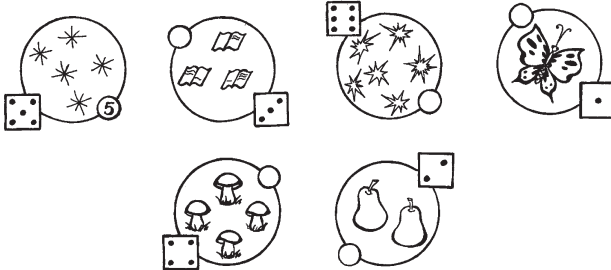
1. Робота з підручником (с. 21).

- Скільки бусинок?
- Скільки бусинок на нитці праворуч?
- Як утворили число 6?

Завдання 2. У кожній групі полічи жовті й зелені кружечки. Порівняти числа кожної пари.

$6 > 3$? $1 < 6$

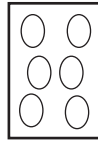
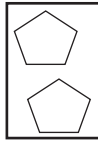
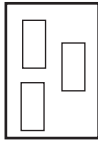
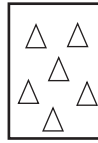
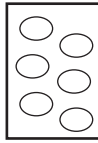
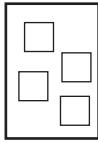
2. Намалювати на дошці.

Поставте цифру в пусте коло.

3. Повернутися до підручника (с. 21 завдання 3). Скласти приклади за малюнками про чудові тропічні квіти – кактуси.

4. Порівняй: $>$ $<$ $=$. Це завдання можна кожному намалювати в зошиті:

IV. Підсумок уроку

– З якою новою цифрою і яким новим числом ми познайомились?

Відгадайте загадки:

Сам чорний, та не ворон,
Є роги, та не бик,
Шість ніг без копит.
(Жук – рогач)

Дома намалуйте на альбомному папері жука – рогача, пам'ятайте, скільки у нього ніг.

УРОК 19

Тема: Склад числа 6. П'ятикутник і шестикутник. Порядкова лічба. Розв'язування прикладів на основі перелічування предметів (с. 22).

Мета: порівнювати числа на основі попереднього порівняння груп предметів і на основі знання послідовності чисел на даному відрізку натурального ряду, уточнити характерні особливості шестикутника.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду

1. Повторити лічбу предметів від 1 до 6 і назад.

2. З'ясувати, які попередні і послідовні є числа .5., .4., .2., .3.,

3. Робота у зошиті

Гра «Мовчанка».

Учитель показує картки з різною кількістю предметів, а діти записують цифрами:

1 4 3 2 5 6

4. Повторити склад числа 5.

$$1 + 4 = 5$$

$$2 + 3 = 5$$

$$4 + 1 = 5$$

$$3 + 2 = 5$$

$$2 + 2 + 1 = 5$$

$$5 + 0 = 5$$

II. Повідомлення теми і мети уроку

1. Учитель: продовжуємо працювати над цифрою та числом 6.

Послухайте продовження казки.

Якось чарівник робив свої чарівні справи і побачив, що Князю загрожує небезпека. Кра вирішив терміново повідомити про це друга. Пішов до нього додому, але Князя не застав. Тоді чарівник пішов у чарівний сад, сподіваючись, що друг там. І тут не було Князя. Тоді Кра пішов уздовж правого кордону і знову повернувся до палацу, адже Князь, вирішив чарівник, все одно прийде додому.

2. Написання у зошиті рядку цифри 6

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. Робота з підручником (с. 22, завдання 2).

Скласти приклади за малюнками.

$3 + 3 = 6$ крабів

$1 + 5 = 6$ зірочок морських

2. Виконання дії: (за малюнком підручника).

3. Робота з підручником – (с. 22, завдання 3).

4. Розглянути геометричні фігури. Питання:

– Який багатокутник ліворуч?

– Скільки паличок пішло на другий багатокутник?

IV. Підсумок уроку

Розказати вдома, що більш за усе сподобалось на уроці.

УРОК 20

Тема: Склад числа 6. Складання і читання прикладів на додавання. Написання цифр. Розпізнавання багатокутників (с. 23).

Мета: на основі практичних дій з предметами та розгляду малюнків показати різні варіанти складу числа 6 з двох менших чисел і засвоїти їх. Виховувати зосередженість, уважне ставлення до уроків математики.

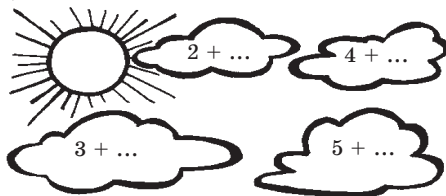
Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду

1. Повторення вивченого матеріалу.

Заповнити пропуски на дошці – 1 2 . 4 . 6 . 5 . 3 . .

Доповни до шести хмаринки

II. Повідомлення теми і мети уроку

1. На дошці вивішено дві таблиці із зображенням кошиків. На кошиках у відповідних місцях зроблено прорізи для викладення силуетних предметів. Показати 6 грибочків і запропонувати розкласти 6 грибочків у 2 кошики.

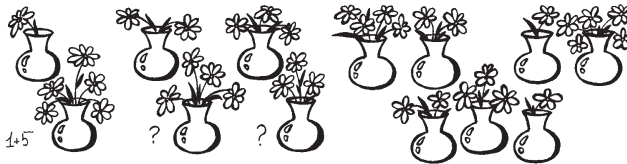
Діти виходять до дошки, розкладають грибочки, а вчитель виставляє у стовпчики відповідні числа 5 і 1, 3 і 3, 4 і 2.

Діти роблять висновок про склад числа 6.

2. Робота з підручником (с. 23 завдання 1. Завдання 2 – зробити в зошиті).

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. На дошці намальовані вази (завдання – склади вирази).

2. У зошиті записати приклади з вазами.

3. Роздивитися підручник (с. 23).

1) Скласти приклади з монетами (завдання 3).

2) Який по порядку п'ятикутник? (4)

3) Слононятко показувало в цирку виставу і задумалося: скільки треба додати до 3, щоб одержати 6?

IV. Підсумок уроку

Що ми робили на уроці?

Зі складом якого числа ми познайомились?

УРОК 21

Тема: Число і цифра 7. Написання цифри 7. Порівняння чисел у межах 7. Складання і розв'язування прикладів (с. 24)

Мета: на основі практичних дій з предметами та розгляду малюнків розкрити поняття числа, пояснити утворення числа 7 додаванням 1 до попереднього числа, вчити писати цифру 7, тренуватися у лічбі предметів у межах 7. Виховувати охайність, працьовитість.

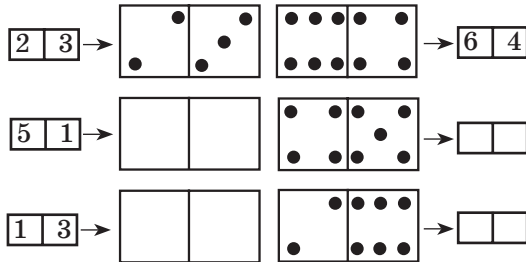
Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду

1. Повторення пройденого матеріалу. (Робота в зошиті – 642 5 – прописати).

– Скажіть, діти, в групі чисел 642 – яке найбільше число? А найменше? Як збільшується між собою числа? (кожного разу на 2 одинички). Назвіть, будь ласка, сусідів числа 2, 4, 5.

2. На дошці зроблено запис:

Викликати одразу 2 учнів і організувати змагання: хто швидше заповнить.

– Молодці! Як добре справляються з роботою наші діти!

– А тепер спробуйте відгадати математичні загадки:

1. Було у Марини сім ягід малини.

Три ягоди з'їла.

А скільки лишила? (4)

2. Тобі відомо і усім –
днів у тижні рівно ... (7)

3. У музиці – ноти є.

Хто їх порахує,

Той відразу скаже всім

У музиці цих нот аж ... (7)

4. У веселки стільки ж кольорів!

А скільки? (7)

– З якою цифрою і яким числом ми знайомимось?

II. Повідомлення теми і мети уроку

1) Учитель починає вивчення цього числа з віршика:

Цифра сім, що кочерга,

Це її стирчить нога!

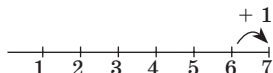
Сім яскравих, кожен знає

Кольорів веселка має.

Є сім нот, відомо всім

Днів у тижні також сім.

2) Як же утворилось це цікаве число? (До 6 додати 1).

3) Робота у зошиті.

Прописуємо цифру 7 7.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. Робота з підручником (с. 24).

– Скільки страусят ти бачиш?

– Скільки намистинок на одній низьці?

– Скільки фарб маємо?

– Скільки нот граємо?

2. На дошці записані всі числа:

1 2 3 4 5 6 7

7 6 5 4 3 2 1

Прочитай їх, назви сусідів числа 4; яке число передує числу 6, яке число наступне за числом 3.

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

1. Робота у зошиті.

Вирішують разом 7.

$$6 + 1 = 7$$

$$1 + 6 =$$

$$7 - 1 =$$

$$7 - 6 =$$

$$5 + 2 =$$

$$\dots + \dots =$$

$$7 - 2 =$$

$$\dots - \dots =$$

А тепер попрацюйте в парах:

$$4 + 3 =$$

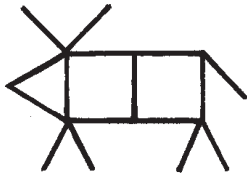
$$\dots + \dots =$$

$$\dots - \dots =$$

$$\dots - \dots =$$

2. Розвиток творчого мислення.

Переклади 2 палички у такий спосіб, щоб фігура, схожа на корову, дивилася в інший бік:

V. Підсумок уроку

– З якою цифрою і яким числом ми познайомились?

– Де нам зустрічається це число?

Розкажіть вдома про це число.

УРОК 22

Тема: Склад числа 7. Складання прикладів на додавання. Дні тижня. Написання цифр (с. 25).

Мета: розглянути всі варіанти складу числа 7, вчити складати приклади на додавання в межах 7. Виховувати увагу, охайність, зацікавленість до уроків математики.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду

1. Повторення пройденого матеріалу

На дошці девіз уроку:

Міркуємо – швидко,

Відповідаємо – точно.

Лічимо – правильно,

Пишемо – гарно.

Усна лічба – порахуємо від 1 до 7 та назад.

– Де нам зустрічається це число?

Повернутися до днів тижня.

У тижні 7 днів (стор. 25). Робота з підручником (завдання 4).

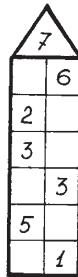
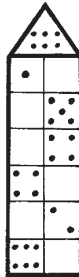
– Якою цифрою ми можемо позначити сьогоднішній день?

2. Робота у зошиті (прописати: 7 7 7).

II. Повідомлення теми і мети уроку

1. Закріплення навичок роботи над цифрою і числом 7.

Стояли у лісі дві хатки. Жили у них крапки і цифри, але хтось пішов гуляти. А ввечері вони всі збиралися додому. Давайте повернемо їх назад в свої хатинки.

Двері хатинки зачинились, усі повернулись додому, а ми підемо далі.

Якщо дітям важко, то використовуються малюнки.

2. Робота з підручником – (с. 25).

– Порахуйте скільки метеликів літає: червоних, сизих і голубих?

Складання прикладів:

$$4 + 3 = 7$$

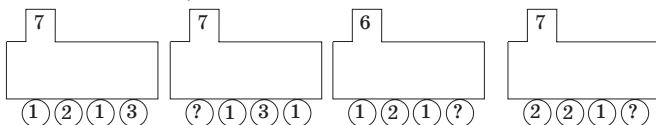
$$6 + 1 = 7$$

$$5 + 2 = 7$$

Скільки намистинок ти бачиш? Які можна скласти приклади? $7 = 6 + 1$, $7 = 5 + 2$, $7 = 3 + 4$.

3. Завдання для самих уважних учнів.

Встав число, якого не вистачає:

4. Робота у зошиті:

Крім цифри 7, яку ми вже писали, прописати: 11 12 13 14.

– Яка тут закономірність?

5. Перевір рівність:

$$\textcircled{5} + \textcircled{1} + \textcircled{1} = \textcircled{5} + \textcircled{2}$$

– Як ще можна розміняти 7 копійок?

III. Підсумок уроку

– Що вам сподобалось на уроці? Розкажіть про це батькам.

Додатковий матеріал для вчителя.

Казка про вивчення цифри 7.

Князь був на верхньому кордоні і зайшов у гості до чарівника. А Кра в цей час, як ви пам'ятаєте, був біля палацу друга. Пішов тоді Князь до чарівного саду. А чарівник втомився чекати і вирішив піти на пошуки друга. Стежкою пішов Кра до правого кордону. Але Князь уже пройшов цією дорогою і був у чарівному саду. І знову друзі не зустрілися.

УРОК 23

Тема: Перетин прямих. Відрізок. Порівняння відрізків за довжиною. Розв'язування прикладів на додавання. Послідовність чисел в межах 7 (с. 26).

Мета: ознайомити з відрізком, учити креслити відрізки за допомогою лінійки, порівнювати на око і за допомогою умовної мірки закріплювати вивчений матеріал.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду

1. Усна лічба від 1 до 10.
2. На дошці ряд чисел з пропусками: 1..4.6.8.10
10..7.5..2.
– Яких чисел тут не вистачає?
3. На дошці: Полянки, що означають вирази:

$$\begin{aligned} 3 + 4 \\ 4 + 3 \\ 7 - 3 \\ 7 - 4 \end{aligned}$$

У зошиті записати: 77 7 77 7

21 22 23 24

Нижче записати приклади:

$$1 + 6, 2 + 5, ?$$

II. Повідомлення теми і мети уроку. Учитель розказує казку про лінію та відрізок

Одного разу лежав Олівець самотньо у пеналі й сумував. Його друзі – олівці у різнокольорових яскравих сорочечках – були в іншій коробці. Вони хизувалися тим, що дівчина Тетянка часто брала їх у руки, малювала ними сонечко, барвистих метеликів, квіти. Олівець лежав у пеналі й думав, що він

нікому не потрібний, що він негарний, він ніякий, він – простий олівець.

Та якось він викотився з пеналу, та його гострий носик торкнувся аркуша паперу. На папері олівець побачив слід. Від свого носика й зрадив: «Я намалював крапку!» Аж тут крапка ожила й вигукнула: «Неправда! Я не просто крапка. Я –Точка. Найголовніша в науці геометрії всім необхідний. Олівець від радості ще постукав носиком і поставив кілька точок.

– А вам діти, подобається ставити точки?

Спробуйте їх поставити так, як це зробив олівець.

1)

2) . . .

3)

4)

5)

6) (це роблять діти в зошиті).

Простому Олівцю дуже подобалось ставити точки. Коли точки на його малюнку вишукувались пліч-о-пліч, то утворилась лінія

– Спробуйте і ви, діти, за допомогою точок накреслити лінію. Отже лінія – це багато точок.

Олівець подумав, поставив дві точки (множина точок), а потім їх з'єднав.

Вийшла така лінія:

А потім вийшло так:

І ось так:

Він зрозумів тепер, що через 2 точки можна провести багато різних ліній

– А тепер ви, діти, із ліній утворіть ось такі орнаменти:

- 1)
- 2) $((((\cdot))) \cdot (((\cdot))))$
- 3)

Вчитель продовжує: Олівець захопився кресленням ліній. Кожна наступна ставала у нього рівнішою. Лінійка довго спостерігала за Олівцем, а потім запропонувала йому свою допомогу. Олівець провів носиком лінійки по аркушу паперу і у нього вийшла пряма лінія. Потім він хотів порахувати, скільки прямих ліній можна провести через одну точку. Він креслив, рахував, але так і не дізнався, скільки прямих проходить через одну точку.

– А як ви думаєте, скільки?

Олівець вирішив провести багато прямих ліній через дві точки.

– Спробуйте і ви це зробити. Що у вас вийшло?

І в Олівця теж нічого не вийшло. Лінійка його заспокоїла й сказала, що через дві точки можна провести тільки одну пряму.

Маленькій Точці сподобалась пряма лінія. Вона вийшла на пряму лінію і пішла по ній. Ішла довго. Стомила. Зупинилась і каже: «Чи довго ще я буду йти? Чи швидко кінець прямої лінії?»

Засміялась Пряма: «Ох ти, Точко! Ти не дійдеш до кінця. Хіба ти не знаєш, що у прямої немає кінця?»

– Тоді я поверну назад, – сказала Точка. – Я, мабуть пішла не в той бік.

– І у другу сторону не буде кінця. У прямої лінії зовсім немає кінця. Якщо ти не хочеш іти без кінця, то давай покличемо на допомогу ножиці.

– І справді, з'явилися ножиці. Вони весело клацнули і розідрали пряму.

– Ура! – закричала Точка, – от і кінець з'явився. Молодці, ножиці! А тепер, будь ласка, зробіть кінець і з іншого боку!

– Ой, як цікаво! – вигукнула Точка. – Що ж це з моєю прямою сталося? З одного боку – кінець, а з іншого – теж кінець. Як це називається?

– Це відрізок – сказали Ножиці, – ти Точко, стоїш на відрізку прямої.

– Мені відрізок подобається. Але шкода прямої. Що з неї ще залишилося? Теж відрізки?

– Ні, – відповіли Ножиці, – у них тільки з одного боку є кінець, а в інший бік немає кінця. І називаються вони променями. Це промені.

– Ах! – радісно сказала Точка, – я знаю, чому вони так називаються. Вони схожі на сонячні промені. Сонячні промені на сонці починаються та йдуть від сонця без кінця.

III. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається.

1. Робота з підручником (с. 26). Розглянути відрізки, порівняти їх довжину.

2. Роздивитися перетин прямих ліній.

IV. Підсумок уроку

– З чим ми познайомились на уроці?

– Що сподобалось вам на уроці?

УРОК 24

Тема: Число і цифра 8. Написання цифри 8. Порівняння чисел у межах 8. Послідовність чисел в межах 8. Додавання у випадку трьох доданків (с. 27)

Мета: пояснити утворення числа 8 додаванням 1 до попереднього числа; ознайомити з цифрою 8. Навчати писати цифру 8; закріплювати нумерацію чисел у межах 8. Вчити порівнювати числа попереднім порівнянням відповідних груп предметів і на основі визначення місця кожного числа в натуральному ряді. Виховувати охайність, увагу.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Порахувати від 1 до 10, а потім навпаки від 10 до 1.

2. Число 7.

– Що про нього можна сказати?

Можливі відповіді дітей: Сусіди числа 7 – 6 та 8; тиждень має 7 днів, складається з семи одиниць, або з 3 та 4 або $6 + 1$, $5 + 2$.

3. На дошці записані приклади.

Що цікавого ти помітив?

$$1 + 6 = \qquad 7 - 1 = \qquad 7 - 6 =$$

$$2 + 5 = \qquad 7 - 2 = \qquad 7 - 5 =$$

$$3 + 4 = \qquad 7 - 3 = \qquad 7 - 4 =$$

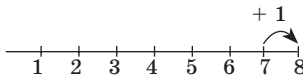
Ще в зошиті прописати:

7 7

7 6 5

II. Повідомлення теми, мети, і завдань уроку. Мотивація навчальної діяльності учнів

На дошці намальовано:

– Маленька гусінь готувалась до зими і вирішила шукати собі місце, де можна буде перезимувати. Ось і пішла вона по нашій лінійці. Вона опинилась на цифрі 8. Як це можна сказати?

До $7 + 1 = 8$.

Роздивитися цю цифру, що позначає число 8, складається з двох кілець. Трохи більше – внизу, трохи менше – вгорі.

Учитель читає вірш:

Цифра вісім – два кільця,
Без початку і кінця.
Вісім в кубика вершин,
Вже о восьмій учні в школі,
Не порушують режим.

Наша мета – вивчити все про цю цифру і це число, навчитися рахувати і писати його.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. Робота з підручником (с. 27). Роздивитися, як утворилась цифра 8 (завдання 1,2).

2. Записати в зошиті цифру 8.

3. Завдання. Впиши в пропущені цифри у порядку збільшення та зменшення чисел.

1. 3. 5. 7.

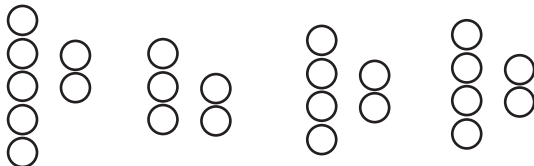
8. 6. 4. 2.

2. 4. 6. 8.

7. 5. 3. 1

4. Спробуємо порівняти:

Для вчителя. Ці таблиці намальовані на дошці.

Одразу можна викликати 3 дитини, які порахують і поставлять знаки $>$, $<$, $=$.

5. Робота з підручником (с. 24 № 3). Розібрати малюнки і спробувати записати суму трьох доданків.

$1 + 2 + 3 = 6$.

Аналогічно спробувати вирішити такі приклади:

$$2 + 1 + 3 = \quad 1 + 6 + 1 = \quad 4 + 3 + 1 =$$

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

- З якою цифрою і яким числом ми познайомились?
- Хто у неї сусіди? Як ми утворювали 8?

V. Підсумок уроку. Розказати батькам про те, що ми робили на уроці.

УРОК 25

Тема: Склад числа 8. Складання прикладів на додавання. Вправи на знаходження пропущених чисел. Порівняння чисел. Написання цифр (с. 28).

Мета: на основі практичних дій, розглянути різні варіанти складу числа 8; вчити складати приклади на додавання з відповіддю 8. Виховувати зацікавленість до уроків математики, до живої природи.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Усне опитування:

- Порахуйте від 1 до 8 і назад.
- Що більше 8 чи 1?

2. Робота у зошиті:

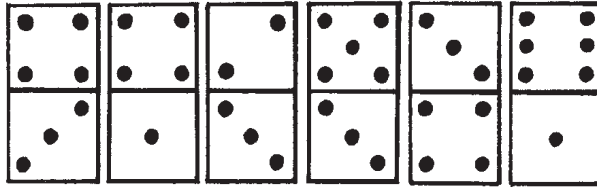
- прописати цифру 8.

—цифра 8 дружить з усіма числами, які ми вже знаємо, давайте їх разом і напишемо:

18 28 38 48.. ..

II. Повідомлення теми, мети, і завдань уроку. Мотивація навчальної діяльності:

Учитель: Ми з вами пограємо у «доміно»; (На дошці можна прикріпити, а можна намалювати:

- Доставте стільки крапок, щоб вийшло число 8.
- Молодці! Ви дуже добре упорались з роботою і тепер можна взяти в наш підручник.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. Робота з підручником – (с. 28).

Роздивитися пусті смужечки й скласти по них приклади. У вчителя повинні бути свої квадрати (демонстраційні).

- На які два числа можна розкласти число 8? Ці числа треба написати у віконцях.

$$8 = 6 + \square$$

$$8 = 5 + \square$$

$$8 = 4 + \square$$

$$8 = 3 + \square$$

$$8 = 2 + \square$$

2. Завдання № 2. Скласти приклади на додавання.

3. Бесіда.

- Чи знаєте ви хто це?
- Де вони живуть?
- А чому вони мають таку назву?

Розповідь учителя: «Улитка» або українською мовою: «равлик».

Две антенки на макушке,
А сама сидит в избушке,
На себе её везет
Очень медленно ползет.

В древности когда-то существовало слово ула (дыра, отверстие, дупло). Это слово ушло из употребления, но оно поразило новые слова: улитка, улей.

Улитка – живое существо, живущее в уле (дыре, отверстии), а улей – дупло для пчел.

На українську мову переклали це слово, і воно звучить, як равлик. Давайте спробуємо скласти приклади на додавання:

$$6 + 2 = 7 + 1 =$$

4. Самостійно заповнити квадратики і записати в зошит (д.з).

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

1. Учитель:

Ми з вами стали зовсім дорослими, вміємо рахувати до 8, а хтось ще більше. Знаємо склад любого числа, знаємо знаки + додавання і – віднімання.

Давайте спробуємо вставити знаки в ці приклади замість зірочок, що у нас вийде.

На дошці записані приклади.

$$6 * 4 * 1 = 3$$

$$2 * 1 * 5 = 8$$

$$2 * 4 * 2 = 8$$

$$8 * 2 * 1 = 7$$

$$3 * 5 * 4 = 4$$

$$7 * 1 * 6 = 2$$

Перевірити, як діти записали всі приклади.

V. Підсумки уроку

Дома розповісте про те, що робили на уроці.

Підручник (с. 28). Самостійно розказати № 4, № 5.

Методичні вказівки для вчителя.

На цьому уроці можна розказувати продовження казки про Князя та доброго чарівника Кра.

Цифра 8 8

Князь сумний сидів удома. Він так давно не бачив свого друга, він сумував за ним, і вирішив провідати. Пішов додому до Кра, але не застав, бо, як ви пам'ятаєте, чарівник шукає друга, щоб попередити про небезпеку. Пішов Князь додому іншою дорогою. Але в палаці почував сьогодні він себе дуже самотньо. І вирішив тоді піти до чарівного

саду, сподіваючись що саме тут він зустрине друга.
Прийшов Князь у чарівний сад та не знайшов і там
Кра. Засмучений, повернувся Князь до палацу, але
знову іншою дорогою.

*На цьому ж уроці можна дати таке завдання:
Розшифруй слова:*

$$7 - 2 - 1 = \text{Я}$$

$$5 - 4 + 1 = \text{О}$$

$$3 + 4 - 2 = \text{Н}$$

$$4 - 1 - 2 = \text{П}$$

$$2 + 2 + 2 = \text{А}$$

$$4 - 3 + 2 = \text{Л}$$

(Поляна)

Цікаве завдання:

Опеньок

$$7 - 1 =$$

(пеньок)

Мурашка

$$\dots - \dots =$$

(мак)

трактор

$$\dots - \dots =$$

(актор)

УРОК 26

Тема: Вимірювання довжини відрізків. Сантиметр. Написання цифр. Повторення складу чисел 7 і 8 (с. 29).

Мета: ознайомити із сантиметровою лінійкою, навчати вимірювати відрізки. Продовжити вчитися писати цифри, вчити працювати з підручником. Виховувати увагу, охайність, зацікавленість до уроків математики.

Обладнання: демонстраційний матеріал: картки з прикладами; індивідуальний матеріал: смужки, лінійка, геометричні фігури.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Перевірка домашнього завдання.

– Чи розказали ви малюкам, що ми робили на минулому уроці?

– Які числа ви вставили в пусті віконця?

$$7 + \dots = 8$$

$$2 + \dots = 4$$

$$5 + \dots = 6$$

2. Робота з індивідуальним матеріалом. Повторення складу числа 8.

• 8 геометричних фігур – коло, трикутники, та квадратики.

Виложіть на парту стільки трикутників, скільки намальовано грибів.

Учень біля дошки записує приклад: $6 + 2 = 8$

• Виложіть 4 кола. Додайте стільки кіл, щоб вийшло 8.

• Діти докладають, а учень біля дошки записує приклад $4 + 4 = 8$.

• Виложіть 5 квадратів. Додайте стільки, щоб вийшло 8.

• Учень записує $5 + 3 = 8$.

• Як ще можна одержати 8?

Відповіді дітей: $7 + 1 = 8$

$$2 + 6 = 8$$

$$3 + 5 = 8$$

Таким чином у дітей в зошиті виникає запис:

$$6 + 2 = 8$$

$$4 + 4 = 8$$

$$5 + 3 = 8$$

$$7 + 1 = 8$$

$$2 + 6 = 8$$

$$3 + 5 = 8$$

II. Повідомлення теми, мети і завдань уроку. Мотивація навчальної діяльності учнів.

У кожного на парті по дві смужки.

Учитель. Я кожному з вас подарувала смужки, але з'ясуйте, чи всі вони однакові?

Учні порівнюють їх способом накладання і з'ясовують, яка з них довша, а яка коротша.

На дошці накреслено два відрізки так, щоб було важко визначити їх відношення.

Як їх порівняти?

Наша задача сьогодні навчитися порівнювати відрізки за допомогою такого цікавого інструмента, як лінійка.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. *Учитель.* Повертаємось до наших відрізків, як же нам їх виміряти?

Завдання 1 – (с. 29). Розглянути у підручнику відрізок завдовжки 1 см, а потім лінійку, знайдіть сантиметр.

Завдання 2. Пояснити, що, вимірюючи відрізок, до його початку прикладають нульову поділку лінійки. Діти виміряють перший відрізок і визначають його довжину.

Завдання 3. (с. 29). Розглянути відрізки, зображені на смужці у клітинку. Прочитай, яка довжина кожного відрізка.

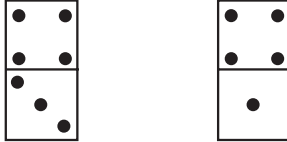
Завдання 4. У своєму зошиті намалювати відрізки 3 см і 5 см.

– Який відрізок більше і на скільки?

Дома розкажіть, як ви користувалися лінійками.
Робота з підручником – (с. 29, завд. 2).

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

1. Порівняйте «доміно»:

$$4 + 3 > 4 + 1$$

2. Прописати у зошиті:

8 88 888

35 53 35

V. Підсумок уроку

Що вам сподобалось на уроці?

Чому ви навчились на уроці?

Додаткове завдання

1. Можна дати вирішувати приклади:

$$5 - 4 + 6 =$$

$$8 - 2 - 4 =$$

$$2 + 1 + 4 =$$

$$7 - 6 + 5 =$$

$$2 + 6 - 3 =$$

$$8 - 7 + 3 =$$

2. Запишіть приклади і вирішіть їх:

$$5 + 3 =$$

$$6 + 2 =$$

УРОК 27

Тема: Число і цифра 9. Написання цифр. Порівняння чисел у межах 9. Складання прикладів на додавання. Вимірювання довжини відрізків (с. 30).

Мета: формувати далі поняття числа, уявлення про утворення чисел натурального ряду, вчити писати цифру 9. Продовжити роботу над вимірюванням відрізків. Виховувати охайність, точність, увагу на уроках, зацікавленість до уроків математики.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Перевірка домашнього завдання.

– За допомогою якого інструмента ми навчилися з вами вимірювати відрізки? (за допомогою лінійки).

Завдання. У зошиті намалювати відрізки

1 варіант – 4 см

2 варіант – 3 см

2 учні біля дошки

– Який відрізок найбільший і на скільки?

2. Усний рахунок

• Порахуйте від 1 до 8, назад від 8 до 1.

3. Математичний диктант.

Учитель.

Я буду показувати на кількість предметів, а ви повинні їх записати потрібною цифрою. На дошці в цей момент прикріплені малюнки різної кількості предметів:

5 1 4 6 2 7 3 8

II. Повідомлення теми, мети і завдань уроку. Мотивація навчальної діяльності учнів.

Учитель:

Я зараз вам прочитаю віршик, а ви подумайте про яке число і яку цифру іде розмова.

Любі хлопчики й дівчатка,
Ось прийшла до вас дев'ятка.
Так вона нам промовляє:
Мене кожен учень знає,
Хоч я гостя нині в вас,
Та мене вже знає клас.
Цифру шість ви вже писали,
А мене і не згадали.
Обернувши шість униз,
Буде дев'ять, подивись!

– Про яку цифру та яке число у нас піде розмова?

– Правильно, цифра дев'ять схожа на цифру шість, перевернуту догори ногами, не переплутай їх 6 9.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

Учитель

1. Запишемо цифри, які знаємо:

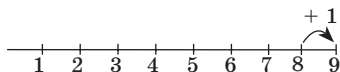
1 2 3 4 5 6 7 8.

– І ось з'являється нове число і нова цифра, це 9.

– Допишуємо в наш ряд!

– Як з'явилося це число? (До 8 додали 1).

На дошці з'являється пряма:

– Яким чином можна ще одержати 9?

Відповіді дітей: до $6 + 3$; до $5 + 4$.

2. В зошиті прописуємо цифру 9, а потім приклади $8 + 1 = 9$

$$6 + 3 = 9$$

$$5 + 4 = 9$$

$$2 + 7 = 9$$

$$1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1 = 9$$

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

1. Робота з підручником.

2. Взяти копійки і показати їх (с. 30. Завдання 1, 2, 3 – усно).

$$\textcircled{5} + \textcircled{2} + \textcircled{2}$$

$$\textcircled{5} + \textcircled{2} + \textcircled{1} + \textcircled{1}$$

$$5 + 2 + 2 = 9 \text{ коп.}$$

$$5 + 2 + 1 + 1 = 9 \text{ коп.}$$

– Як ще можна розміняти 9 копійок?

Методичні вказівки: показати малюнок 1, а другий малюнок діти повинні здогадатись самостійно.

V. Підсумок уроку

– З яким числом і якою цифрою ми познайомились?

– Як можна одержати число 9?

УРОК 28

Тема: Склад числа 9. Написання цифр. Порівняння чисел. Вимірювання довжини відрізків (с. 31).

Мета: розглянути всі варіанти складу числа 9; тренуватися у засвоєнні складу чисел. Вчити каліграфічному написанню цифри 9. Продовжити роботу над вимірюванням довжин відрізків (с. 31). Виховувати увагу, охайність, зацікавленість до уроків.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Усний рахунок

Прослухайте віршовані задачі і дайте відповідь: скільки?

- Бичок по лісу йшов,
На обід гриби знайшов:
2 – під березою, 7 – під осиною.
Скільки їх буде в корзині? (9)
- Що у лісі так гримить?
Робить вулики ведмідь.
Він зробив їх тільки сім –

Тобто менше на один,
Ніж раніше планував. (8)
• Ось горобчик прилетів.
Чик і братик поруч сів.
Приєднались два друзки,
Вбрані в сірі кожушки.
Скільки разом стало всіх?
Порахуйте швидше їх? (4)
• У білочки було 5 горішків
І два грибочки. Вона з'їла всі
грибочки і 3 горішки.
Скільки горіхів лишилося в неї? (2)

2. У нас вийшли числа:
9 (8 + 1) 8 (7 + 1) 4 (2 + 2) 2 (1 + 1)
Як можна одержати ці числа?
Діти записують свої варіанти.

II. Повідомлення теми, мети і завдань уроку

Мотивація. Вам всім відомий цей казковий герої – Буратіно.

- З якої він казки?
- Хто у нього були друзі?
- Чи любив Буратіно вчитися і хто був його вчителем?

Ось одного разу Буратіно вирішив запросити до себе в гості друзів.

Він почав ставити тарілки на чашки, та ніяк не міг порахувати, скільки чого треба.

Методичні вказівки вчителю: до цього уроку треба приготувати ляльку Буратіно та других ляльок, іграшковий посуд.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. Слово вчителя. До Буратіно прийшла на допомогу Мальвіна, вони стали накривати стіл.

Гостей-друзів повинно було прийти 9.

Спочатку Буратіно (а він був поганий учень) поставив всього 5 тарілок, хоч гості вже всі прийшли. Прибігла Мальвіна на кухню і промовила, що посуду мало, не вистачає тарілок. А скільки треба?

Було – 5 (4 т.) – Доставили 4 тарілки. $5 + 4 = 9$

Кинувся Буратіно, а компот пити ні з чого, є тільки 6 чашок. Скільки ще треба?

Було 6 (3) $6 + 3 = 9$

Виделок чомусь теж було мало.

Було 7 (2) – Гості сиділи, їсти не було чим.

$7 + 2 = 9$.

Стали витирати руки, а серветок теж не вистачає.

Було 8 (1). Скільки немає? $8 + 1 = 9$

Коли були роздані тарілки, чашки, виделки, серветки, тоді Буратіно розпочав пригощати друзів.

У нас з вами вийшли приклади: $5 + 4 = 9$

$6 + 3 = 9$

$7 + 2 = 9$

$8 + 1 = 9$

– Що це ми одержали? (склад числа 9).

2. Робота з підручником с. 31, роздивитися завдання 1, завдання 2. Чи такі приклади у нас з вами вийшли?

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

1. Слово учителя. Ми з вами познайомились зі складом числа 9. А скажіть – хто сусіди числа 9 ?

2. Завдання на порівняння чисел.

Порівняйте числа: $9*8$; $7*8$; $6*7$; $1*9$; $3*2$.

Читати можна так: 9 більше 8.

3. У зошиті зробити записи:

9 9 9

61 62 63 64

4. Робота з підручником: с. 31. Виміряти довжину кожного відрізка – завдання 3.

V. Підсумок уроку

– Хто ж сьогодні завітав до нас у гості?

– Кого він пригощав?

– Скільки було гостей? Чи можна назвати його добрим хазяїном? Чого йому не вистачає? (знань з математики).

Дома розказати про нашого героя.

Додатковий матеріал до уроку.

Казка

Довгий час не могли зустрітися Кра і Князь. Все ніяк не може попередити чарівник друга про небез-

пеку. Турбується, переживає. І знову, обійшовши верхній кордон, іде до палацу Князя. Прийшов до палацу, побачив, що там нікого немає і пішов до правого кордону. А князь, у свою чергу, шукав чарівника. Він обходив кордони і зайшов до Кра додому. Не застав його і попрямував до чарівного саду, назустріч йому йшов стурбований Кра. Зустрілись на стежці Князь і Чарівник, зраділи, обнялися і разом пішли до чарівного саду. По дорозі Кра розповів про небезпеку, яка загрожує другові і порадив, що треба зробити, щоб захистити князівство.

УРОК 29

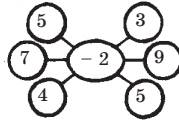
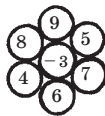
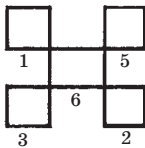
Тема: Складання і розв'язання прикладів на додавання. Послідовність чисел в межах 9. Розпізнавання багатокутників. Написання цифр (с. 32)

Мета: закріплювати вміння порівнювати числа на основі знання місця кожного числа в ряді чисел і відношень між ними; вчити складати приклади на додавання на основі складу числа.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Усний рахунок: «Хто швидше порахує?»

Розшифруй:

4	5	9	5	3	1	2
М	Е	Т	Е	Л	И	К

$$Т - 6 + 3$$

$$Н - 6 - 5$$

$$К - 6 - 4$$

$$Е - 7 - 2$$

$$М - 5 - 1$$

$$Л - 2 + 1$$

Тут же можна показати малюнки різних метеликів, пригадати літо: що роблять метелики влітку і куди вони подівалися восени?

2. У зошиті прописати:
9 99 999

3. Робота з підручником с. 32, завдання 2. Записати ряд чисел і вставити пропущені числа.

12 5 89

Назви сусідів числа 8 3

II. Повідомлення теми, мети, і завдань уроку

Вступна бесіда

– Яка зараз пора року?

– Який зараз місяць?

– Скільки місяців продовжується осінь?

– А які зміни виникли в цю пору?

Розповідь про білочку, яка запасає собі на зимовий період гриби та ягоди; про зайчика, який не спить всю зиму, але міняє шубку і цілу зиму шукає собі їжу.

Пригадати домашніх тварин, яким живеться легше, тому що їх годує людина.

Бесіду можна супроводжувати малюнками.

Сьогодні ми спробуємо дізнатися, скільки і чого запасає кожна тварина.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. Робота з підручником с. 32 – завдання 1.

– Яких тварин ви бачите?

– Які з них дикі, а які домашні?

– Давайте спробуємо скласти приклади і допоможемо нашим тваринам дізнатися скільки у них їжі.

2. Складання прикладів за малюнками.

Жабка живе на болоті, річці. Під час холодів вона заривається в мул непромерзаючих ставків. Але в літні часи полюбляє білі лілеї, або латаття.

Скільки в неї було квітів?

Скільки вона ще зірвала?

Скільки в неї стало квітів?

$$7 + 1 = 8.$$

Білочка-хазяйка готується справно до зими. Вона запасає гриби, шишки та ягідки.

Скільки в цей час вона запасла грибів?

Було в неї 4 і вона ще нанизала 1.

Скільки всього грибів?

Котик-Мурзик – великий рибалка.

Скільки він вирішив посушити рибок?

$$8 + 1 = 9$$

Про зайчика складіть самі приклад.

Ці приклади діти записують у вигляді двох стовпчиків:

$$7 + 2 = 9$$

$$7 + 1 = 8$$

$$4 + 4 = 8$$

$$8 + 1 = 9$$

$$7 + 2 = 9$$

Наші тварини залишились задоволеними. Добре ви порахували.

3. А тепер виконаємо цікаве завдання, не обчислюючи, порівнюємо ці вирази: $>$, $<$, $=$.

Все написано на дошці.

$$3 + 583 + 2$$

$$4 + 1*8 + 1$$

$$2 + 7*7 + 2$$

$$5 + 4*5 + 3$$

$$6 + 3*2 + 1$$

$$5 - 4*5 + 2$$

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається.

1) На осмислення матеріалу можна дати приклади на додавання, наприклад:

1. Оля і Таня збирали квіти. У Олі було дві квітки, а у Тані 5 квіток. Скільки квітів було у дівчат?
 $2 + 5 = 7$.

2. На гілці сиділо п'ятеро пташенят. До них прилетіло ще одне. Скільки стало пташенят? $5 + 1 = 6$.

3. Робота з підручником – с. 32. Завдання 3. Розглянути чотирикутники. На які фігури поділено відрізок кожний чотирикутник?

V. Підсумок уроку

- Чи сподобався вам урок?
- Що цікавого ви дізналися на уроці?

Завдання: розказати вдома батькам про тварин, яких ми сьогодні згадували.

УРОК 30

Тема: Число 10. Записування числа 10 двома цифрами. Порівняння чисел (с. 33) (*Цей урок можна провести як урок-подорож до Країни чисел і цифр*).

Мета: ознайомити учнів з числом 10, його утворенням і записом, вчити групувати предмети, сприймати число 10, закріплювати нумерацію чисел у межах 10, вміння розрізняти цифри і числа, сприяти розвитку логічного мислення, уваги та уяви, виховувати інтерес до цікавої математики.

Обладнання: магнітна дошка, лічильний матеріал, набір цифр, плакати.

Хід уроку

(На дошці прикріплена карта країни Математики, і діти мандрують по ній).

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду

Вчитель: Починаємо урок....

Діти: Математика

Вчитель: Для доброго початку заспіваємо пісеньку (на мотив мелодії «Вместе весело шагать»...)

З математикою дружимо всі разом,
Ми всі разом, ми всі разом.
Додаємо і віднімаємо всім класом,
Ми всім класом, ми всім класом,
Більше, менше, більше, менше, однаково,
Знаєм добре, знаєм добре усі знаки ми.
На уроці ми не будем лінуватися,
Будем думати й старанно всі навчатися.
А тепер спробуємо відгадати загадку.

«У книжці з математики проживають диво-братики. Як зустрінем тут багато, лічать всі вони завзято» (цифри й числа).

II. Повідомлення теми і мети уроку

Розповідь вчителя.

Сьогодні ми з вами помандруємо до доброї, дружньої країни, в якій живуть розумні, добрі жителі. В чудовий світ науки математики вони поведуть всіх гарних діток.

Називається ця країна – Країна Чисел і Цифр. Потрапити до неї зможуть ті, хто знає жителів цієї країни. Це числа від 1 до 10. Хором назовемо їх.

– А чи вмієте ви записати цифри, що позначають названі числа?

(По одному діти виходять до дошки і записують ряд від 1 до 9, інші пишуть собі в зошитах).

Вчитель: за це завдання подякувала вам одиниця, яка проживає у першому місті «Полічи». Саме вона хотіла перевірити, чи впізнаєте ви цифри та чи вмієте їх записувати.

На дошці: 1.

У місті будь уважним, нас зустрічає цифра 2. Вона просить вас відповісти на запитання:

Поховались кроленята – двоє в хлів, а трое в хату.

Одне під вербою, у порічках – двоє, одне – на горищі, а одне – ще вище.

Хто з вас перший зможе, діти, кроленяток полічити?

Молодці! Вас похвалила цифра 2 і дозволила пройти в наступне місто, де на вас чекає цифра 3.

III. Робота з новим матеріалом

Вчитель. Ми говоримо про число 10, а чи є якась цифра, що позначає це число? Третє місто називається «Познайомимось». І ви вже, певно, здогадалися, що тут ми ознайомилися, як саме позначається число 10 на письмі (показати запис числа 10).

– Чи знайомі вам ці цифри? (10)

– Чи є якась нова цифра, що позначає число 10? Отже число 10 на письмі позначається двома цифрами 1,0. Після ознайомлення із записом числа 4, – місто, яке називається «Утвори».

– Робота з підручником. –с. 33 – Роздивитися на – як утворилось до $9 + 1 = 10$.

– Що треба зробити, щоб утворити число 10? (до дев'яти додати ще один).

Вчитель. Після того, як ми зрозуміли, як утворюється число 10, ми залишаємо число і цифру 4, дякуємо їй, що навчила нас утворювати число 10, а самі вирушаємо до міста цифри 5. Ця цифра любить порядок. Вона стверджує, щоб добре все знати, треба повторювати. Вона називається країна «Підручничкова». Продовження роботи за (стор. 33).

Прочитай числа від 1 до 10, від 10 до 1.

Назви сусідів числа 5, назви число, яке є наступним за числом 6.

—Яке місце займає 10 в ряді чисел?

– За яким числом стоїть 10?

– Яке число стоїть перед числом 10?

Полічи жовті й зелені кружечки в кожній групі. Порівняй числа кожної пари.

– Скільки всього жолудів? Яким за рахунком стоїть зелений жолудь? Хто живе поруч з цим жолудем?

Вчитель. Всі залишилися задоволені, побувавши в цій країні. І ми відправляємося до країни з цифрою 6. А вона дає нам змогу відпочити, бо місто називається «Фізкультхвилинка».

Діти промовляють віршик і виконують вправи:

Щось не хочеться сидіти, треба трохи відпочити.

Руки вгору, руки вниз, на сусіда подивись.

Руки вгору, руки в боки, щоб не було нам мороки.

Вище руки підніміть, а тепер їх опустіть.

Повторили десять раз —

За роботу! Все гаразд!

Після відпочинку ми опинимося в місті, де проживає цифра 7. Місто це називається «Запиши». Отож, сядемо гарненько, рівненько, відкриємо зошити і приготуємось до запису числа 10.

Кругла, наче буква О, цифра нуль, або ніщо... Та як одиницю поруч ми поставимо ліворуч, то із двох значків у нас число 10 стане враз.

Написання числа 10. Розгляд зразка; пояснення і показ написання учителем на дошці; написання числа 10 учнями в зошитах.

Тут же можна розповісти казку про цифру 0.

(Про 1 ми вже знаємо).

Прошло чимало часу і вирішив чарівник дізнатися, як справи у приятеля. Пішов до нього додому, але не застав. Тоді Кра попрямував до чарівного саду. Побачивши там Князя, дізнався, що справи у князівстві ідуть добре. Захоплені розмовою, вони не помітили, як обійшли увесь сад і опинилися вдома у Кра.

Вчитель. Після цифри 7 ми відправляємося в місто «Чого скільки?» під цифрою 7. Це можуть бути різні малюнки, наприклад гриб – кількість 10.

Цифра 9 у місті «Прочитай» пропонує вам цікаве завдання – розшифрувати запис. Кожній цифрі в даному записі відповідає певна буква. Для того, щоб прочитати, що записано, треба підставити замість цифр літери 1 – А, 2 – И, 3 – Т, 4 – К, 5 – Р, 6 – М,

3143526132

(Так тримати!)

З цими побажаннями від цифри 9 ми дібралися до міста числа 10 – «Послухай». Число 10 хоче вам розповісти про себе, а ви послухайте.

Веселий нуль прошепотів сусідці – одиниці.

– З тобою поруч я б хотів постояти, сестрице! Та одиниця каже: «Ні! Ти – нуль, число нікчемне. Не стій зі мною, бо мені це зовсім неприємно!» А нуль на це: «Я знаю сам, що в світі значу мало... Та якби поруч стати нам, десятка з тебе б стала! Поглянь на себе: ти ж у нас мала та худорлява. Та станеш більша в десять раз, коли я стану справа».

От і побували ми з вами в гостях у чисел та цифр. Давайте ж ще раз назвемо числа, прочитаємо ряд, який у нас утворився.

12345678910 – Всі числа в ряді живуть дружно і мирно, ніколи не сперечаються, знають своє місце і не забігають одна перед одною. Вони просять вас жити в класі в злагоді і в дружбі.

IV. Підсумок уроку

- Чи сподобалась вам подорож?
- Завдання якої цифри тобі сподобалось?
- Чого ви навчились на уроці? І під кінець я хочу вам загадати загадку.
- Хлопчик скинув з десяти десять і залишилося десять. (Пальці на руках і рукавицях)
- Яке число допомогло вам відгадати загадку?

УРОК 31

Тема: Склад числа 10. Послідовність чисел в межах 10. Складання і розв'язування прикладів на додавання (с. 34).

Мета: розглянути варіанти складу числа 10, сприяти засвоєнню учнями складу числа, закріплювати мислення, кмітливість, формувати вміння працювати в парах, виховувати працелюбність, самостійність, радість за правильно виконане завдання.

Обладнання: силует дерева з накладними яблуками, лічильний матеріал, предметні малюнки.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду

Вчитель. Починаємо урок математики. Математика – наука точна і серйозна. Прожити без неї нам навіть дня не можна.

Сьогодні ми з вами помандруємо в осінній сад, але у нас урок математики, тому і у садочку у нас буде робота – рахувати.

Повторення пройденого матеріалу. До дошки прикріплено силует дерева, на якому висять яблука. Діти слухають і зривають тільки ті, на яких записано пари чисел, що відображають склад числа 8, а потім 9.

II. Повідомлення теми і мети уроку

Вчитель: Осінь – пора дозрівання фруктів. Ось поспалились на землю груші. Давайте перелічимо їх (10).

Як дізнатися, з яких чисел можна скласти число 10? Так, треба кількість груш розділити на дві частини. Ви вже знаєте, що це можна зробити у різних варіантах. Ось так.

(Брати груші в руки різну кількість).

Допоможуть нам визначити склад числа 10 гості, що завітали в осінній сад.

В ході виконання – заповнювати таблицю.

1) Швидко їде Федя
На велосипеді,
За ним 9 ще хлоп'ят.
Скільки хлопців їде в сад?
(1,9)

2) У саду є дві вербички,
Хилять коси до водички.
Ну а 8, ті що збоку,
Задивились на сороку.
Ти по саду пройди,
Відповідь правильну знайди.
(2, 8)

3) Раз по саду на уроки
Прилетіли 3 сороки.
Потім ще аж 7 сорок
Прилетіло на урок.
Скільки ж всіх сорок
Буде вчити цей урок?
(3,7)

4) Їжаки додому йшли,
Груші на голках несли.
Один поніс 4, а другий поніс аж 6,
Скільки груш сімейка з'їсть?
(4,6)

5) Ось у кошику в Наталки
Фрукти із садку для татка.
Яблук червоних – 5
Та й жовтеньких грушок 5.
Скільки всього?
Може хтось сказати?
(5,5)

6) У садок до годівниці
Прилетіло 6 синиць.
Потім ще 4 птиці.
Скільки птиць на годівниці?
(6,4)

7) 7 равликів на пеньку
Спочивали у садку,
А вечірньої пори
Приповзло до них ще 3.
Скільки равликів в садку
Відпочило на пеньку?
(7,3)

8) Качки вийшли в старий сад
Відпочити, погулять,
8 качок та ще 2.
Скільки разом їх в траві?
(8,2)

9) 9 дочок було в квочки
Та 1 лиш син всього.
Повела їх всіх в садочок.
Скільки діток було в квочки?
(9,1)

на дошці таблиця:

$$10 = 9 + 1$$

$$10 = 8 + \dots$$

$$10 = 7 + \dots$$

$$10 = 6 + \dots$$

$$10 = 5 + \dots$$

Хором читають таблицю, яку склали. Закрити одну частку, а діти називають число, яке підставляли.

Робота з підручником (с. 34). Полічити пінгвінів і пінгвєнєток, в шапочках і без них.

Завдання 3. Полічити клітинки і заповнити пропущені клітинки.

III. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

Вчитель. Ми гуляємо в саду, де ростуть різні дерева, то ж давайте відпочинемо трохи.

Фізкультхвилинка.

Трава низенька-низенька,

Дерева високі-високі.

Вітер дерева колише, гойдає,

То вліво, то вправо їх нахиляє,

То вперед, то назад, то вниз нахиляє.

Листячко з дерев летить, опадає.

А учні тихенько за парти сідають.

2. А ось курчата і кошенята вийшли в сад погуляти, хочуть знати, чи вмієте ви приклади записувати. Я зараз буду читати лічилку, а ви запишете в зошитах цифрами числа, які почувете в лічилці.

Одна маленька дівчина пішла гуляти в сад.

Там дві маленькі яблуньки край тину стали в ряд.

Під вітрами три квітоньки, чотири будяки.
Шість коників змагаються – хто швидше всіх стрибне.
А сім пташок цвірінькають, вітаючи мене.
До тину між деревами драбиночку припну,
Угору по драбиночці аж вісім раз ступну.
У мене дев'ять друзів є, покличу їх мерщій.
І десять стиглих яблучок складу у кошик свій.
Смачних, рум'яних яблучок нам вистачить усім:
Я друзям дам по одному, сама десяте з'їм.

Тепер, прочитайте, що ви написали.

3. Щоб закріпити склад числа – можна пограти в гру – показувати кісточки доміно, а діти плещуть в долоні, коли кількість крапок відповідає складу числа 10.

4. Завдання 4 (с. 34) – підручник – з яких геометричних фігур складається ця машина.

IV. Підсумок уроку

Молодці, ви дуже добре попрацювали. Та не тільки я хочу вам подякувати, а ще хтось. Щоб дізнатися, хто саме, прочитаємо шифрограму:

1 – А, 2 – Е, 3 – И, 4 – М, 5 – Т, 6 – К.

4 1 5 2 4 1 5 3 6 1

(математика)

Дома обов'язково розкажіть батькам, що ми вчили на уроці.

УРОК 32

Тема: Склад числа 10. Складання прикладів за малюнками предметів та монет. Розпізнавання геометричних фігур. Написання цифр. (с. 35)

Мета: закріплювати знання дітей про нумерацію першого десятка, формувати навички кількісної і порядкової лічби, розвивати вміння розв'язувати логічні задачі, виховувати бережливе ставлення до лісових звірів.

Обладнання: малюнок ялинки з накладними шишками, малюнки лісових звірів, силуетні листочки з цифрами, предметні малюнки, смужечки з різною кількістю кружечків, кольорові олівці.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

Вчитель. Ми починаємо урок, що математикою в нас з любов'ю називається.

– А що ми вивчаємо на уроках математики (цифри, числа, склад чисел, порівняння груп предметів та чисел...)

Яке число ми вивчили на попередньому уроці? (10)

Які числа знаходяться в ряді до десяти? А якщо порахуємо від 10, то в якому порядку називатимемо числа?

(В зворотному)

II. Повідомлення теми уроку

Вчитель. Щоб добре засвоїти матеріал сьогоднішнього уроку, ми вирушаємо до осіннього лісу, де навчимося лічити предмети по порядку та визначати їх кількість.

– Які лісові дерева ви знаєте?

(Дуб, клен, сосна, ялинка, осина)

Ось першою нам зустрілася лісова красуня – ялинка. Що на ній росте? (шишки)

– Чи звичайні ці шишки?

(Ні, бо на них записані числа)

Хто хоче на уроці побути лісником, щоб перелічити всі шишки, показати їх по порядку та назвати цифри, що на них записані?

(Один учень працює біля дошки: по порядку лічить шишки і показує їх).

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. *Вчитель.* Осінь – чудова пора. Її можна відрізнити від інших пір року по різнобарвному килиму листя, яке потихеньку кружляє в повітрі, одне за одним в певному порядку лягає під деревами. Вітерець не тільки перемішав усі листочки, але й деякі з них взагалі поніс від дерева, з якого вони опали.

На дошці прикріпити листочки в такому порядку:

Назвіть числа в такому порядку, як вони записані на листках.

– Яке число перше? Яке останнє? Яке четверте?

– Яке число найбільше? Яке найменше?

Назвіть числа в порядку зростання.

2. *Вчитель* розказує, що першою у лісових звірів нас зустрічає Білочка, яка готується до зими.

(На набірному полотні – малюнок білочки і поруч з ним – малюнки, на яких зображені 5 горшків, 3 грибочки, 2 шишки).

Мила Білочко-пухнастка,
Розкажи ти нам, будь ласка,

Що збираєш на ліщині?

Що ховаєш в комірчині?

Як сушила ти грибки?

Будем слухать залюбки.

– Що білочка заготовила на зиму? Скільки горшків заготовила білочка?

– А скільки грибочків? Шишечок?

– Скільки всього продуктів вона заготовила?

Допоможемо скласти в комірчину всі продукти для білочки.

Все складаємо і рахуємо $2 + 3 + 5 = 10$.

3. У лісі осінньому ми обов'язково зустрінемо пташок, так відкрийте підручник (с. 35). Як сорока

принарядилась? Скільки у неї горобинок – намистинок? $4 + 6 = 10$.

А ввечері ми побачимо лісову пташку – сову, скільки вона полічила зірок?

Ці всі приклади записати у зошит $2 + 3 + 5 = 10$.

$$4 + 6 = 10$$

$$7 + 3 = 10$$

4. Фізкультхвилинка.

Я малюю зайчика для вас,

Раз.

Це у нього, бачте, голова.

Два.

Це у нього вуха догори,

Три.

Це стирчить у нього хвостик сірий,

Чотири.

Це очиці весело горять.

П'ять.

Ротик, зубки – хай морквину ними їсть.

Шість.

Шубка тепла, хутряна на нім,

Сім.

Ніжки довгі, щоб гасав він лісом.

Вісім.

Ще навколо посаджу дерева.

Дев'ять.

І хай сонце сяє з піднебесся.

Десять.

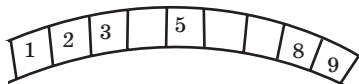
5. Робота з підручником.

З пташками, рослинами ми зустрілися в лісі, а ось з якимись чарівними обличчями ми можемо зустрітися.

Погляньте на с. 35. З яких геометричних фігур складаються обличчя?

А ми будемо бігти від цих загадкових лісових образів і ось місточок, але тут не вистачає кількох дощечок.

Хто зможе відновити місток?

Скільки дощечок не вистачає? Які вони по порядку?

Перебігли ми місток і вибігли з осіннього лісу, тепер треба їхати додому.

Візьмемо монети (с. 35) і порахуємо, скільки їх у нас?

$$5 + 2 + 1 = 8 + 2 = 10, 5 + 5 = 10$$

IV. Підсумок уроку

Розказати батькам, що засвоїли на уроці.

УРОК 33

Тема: Ознайомлення з термінами «доданок», «сума». Складання прикладів на додавання за числовим відрізком, за малюнком. (с. 36, 37)

Мета: розкрити зміст дії додавання, вчити складати приклади на додавання за допомогою малюнків і практичних дій, ввести поняття доданок, доданок, сума. Виховувати увагу, охайність, зацікавленість до уроків математики, обережне ставлення до рослин.

Обладнання: демонстраційний матеріал: різнокольорові кружечки, малюнки різних тварин на додавання; індивідуалізований матеріал: набір геометричних фігур.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Повторення вивченого матеріалу.

Порядкова і кількісна лічба в межах 10. На набірному полотні вчитель виставляє 6 різнокольорових кружечків.

- Скільки всього виставлено кружечків?
- Що означає число 6? (кількість кружечків).
- Покажіть шостий кружечок. На якому місці виставлено зелений кружечок?

Який по порядку фіолетовий кружечок? (Треба підкреслити, що число 6 у цьому разі належить тільки до одного фіолетового кружечка).

2. Вирішити приклади (усно) та розшифрувати слово:

$$5 - 3 + 1 = ?Б$$

$$6 - 3 + 2 = ?А$$

$$2 + 3 - 4 = ?К$$

$$5 - 2 + 3 = ?Р$$

$$6 - 4 + 2 = ?З$$

$$5 - 4 + 1 = ?О$$

(кобзар)

Розповідь про великого поета, художника, кобзаря Т.Г. Шевченка.

II. Повідомлення теми, мети і завдань уроку

Бесіда.

На вулиці осінь, а осінь – це чудова пора року, яка дає нам великі врожаї овочів, фруктів.

– А що ще можна збирати в лісі? (гриби).

Давайте пограємо в гру «Збери кошик».

На набірному полотні виставити кошик і поруч намалювати полянку з грибами.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. Бесіда з елементами розповіді і виконанням завдань.

Ми з вами пішли до лісу збирати гриби. Але гриби – хитрі рослини. Вони можуть мати своїх двійників. Наприклад, є такий чудовий білий гриб, його називають «царем грибів», але у нього є двійники – гірчак та чортів гриб. Або гриб, який має назву тварини – лисичка, теж може мати двійника. Тому в лісі треба бути дуже уважним. Ось наш кошик і ось полянка. Нам зразу зустрілось 4 гриба, ми їх покладемо в кошик, це малюки – їстівні гриби. Пішли далі і ось ще полянка, чи всі гриби ми будемо збирати?

– Що це за гриб з червоною шапочкою і білими краплями? Це звичайний мухомор, який дуже люблять лосі. Для цієї тварини цей гриб – ліки. А для люди – це отруйний гриб, його рвати не можна.

– Які ж гриби ми візьмемо і скільки?

Було у нас у кошику – 4 гриби.

Ми взяли – 3 гриби.

Скільки всіх стало?

2. Робота у зошиті.

Намалювати гриби:

$$4 + 3 = 7$$

Який знак ми поставимо між грибами?

(Знак «плюс»).

Чому?

А як називається ця дія? (Додавання).

Кожне число має свою назву:

$$4 + 3 = 7$$

(доданок, доданок, сума).

Повторити всім разом назви компонентів при додаванні.

3. Робота з підручником (с. 36). Завдання 1 (подивитися та повторити).

Завдання 2 (Скласти усно задачі і назвати відповіді).

В цей час учитель пише на дошці:

$$2 + 2 = 4$$

$$3 + 1 = 4$$

$$3 + 2 = 5$$

$$6 + 1 = 7$$

На цих прикладах ще раз повторити, як називаються числа при додаванні.

Тут можна роздивитися завдання 3.

Ми з вами додавали за допомогою числового відрізка.

На дошці показати числовий відрізок, показати як можна ним користуватися.

– Подивіться і скажіть, скільки буде, якщо до 1 додати 5; або до 2 додати 3?

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

1. Робота у зошиті:

Прописати: 11 22 33

2. Пригадати склад чисел 5 і 6

$$5 = 4 + 1$$

$$5 = 3 + ?$$

$$6 = 5 + 1$$

$$6 = 4 + ?$$

$$6 = 3 + ?$$

3. Робота з копійками: с. 37 завдання – 3

$$5 + 5 = 10,$$

$$5 + 2 + 1 = 8,$$

$$2 + 1 + 1 = 4.$$

V. Підсумок уроку

– Чому ми навчилися на нашому уроці?

– Як називаються числа при додаванні?

– Що цікавого ви розкажете дома батькам?

Дома покажіть, де ми працювали і на стор. 37 подивіться на завдання 4.

– Чи правильно білочка склала приклади?

Допоможіть їй розібратися – усно.

Додатковий матеріал для учителя:

Перед тим, як збирати гриби в кошики, можна загадати загадки:

1) В теплий дощик народився,

Парасолькою накрився,

Може б з лісу пострибав,

Якби другу ногу мав (гриб).

2) Маленький, чепурненький,

Крізь землю пройшов,

Червону шапочку знайшов (мухомор).

3) В мене ніжка одна –

Чобітка не маю.

І хоч я без голови,

Шапку одягаю (гриб).

Деякі гриби ростуть 2 дні, інші до двох тижнів.

Білий гриб, лисички ростуть 10 днів. Швидше за всіх ростуть дощовики.

За одну годину учні можуть скласти приклади на додавання.

УРОК 34

- Тема:** Ознайомлення з дією віднімання. Знак «-». Складання прикладів на віднімання за числовим відрізком та предметними малюнками. Написання цифр (с. 38).
- Мета:** за допомогою практичних вправ розкрити зміст дії віднімання; вчити складати, читати і розв'язувати приклади на віднімання за малюнками. Виховувати увагу, охайність.
- Обладнання:** демонстраційний матеріал: малюнки, іграшки.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Перевірка домашнього завдання.

Чи розповіли ви вдома, про що у нас з вами йшла розмова на минулому уроці?

Допомогли ви білочці розставити правильно приклади? (с. 37 – завдання 4).

$$3 + 2 =$$

$$6 + 3 =$$

$$3 + 5 =$$

Думаю, що білочка залишиться задоволеною. Ви їй правильно показали всі приклади.

2. с. 27 – завдання 1.

Давайте допоможемо вертольотам правильно розмістити свій майданчик для посадки.

Діти усно працюють і тут же пригадують, як називаються числа при додаванні.

II. Повідомлення теми, мети і завдань уроку

1. Практична робота. У кожної дитини на парті конверт з геометричними фігурами – 3 червоних трикутники, 2 червоних квадрата та 4 синіх трикутники.

– За якими ознаками можна виділити частини із цієї групи фігур?

(За кольором – червоні і сині; за формою – трикутники і квадрати).

Вилучимо з групи фігур усі сині фігури.

Які фігури залишилися? (червоні).

Вилучимо всі трикутники.

– Які фігури залишилися?

– Яку дію ми виконували, коли получали трикутники?

Така дія називається відніманням, а знак яким ми будемо користуватися – відніманням.

2. У кожного на парті смужка паперу, поділена на квадрати (6 частин) і ножиці. Порахуйте, на скільки частин вона поділена?

Завдання: візьміть ножиці і відріжте 2 квадрати.

– Більшою чи меншою стала смужка? Чому?

– Яку дію треба виконати, щоб дізнатися, скільки квадратів залишилося?

$$6 - 2 = 4$$

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1) *Учитель.* Тепер ми з вами знаємо дві дії – дію додавання та дію віднімання.

Ми знаємо такі слова: відняти, додати.

А тепер я буду називати слова, а ви визначте, куди яке слово відноситься: чи до слова відняти, чи до слова додати?

Віддати, відрізати, прилетіти, приєднати, домалювати (діти пальчиками показують або -, +).

2) Робота у зошиті:

Записати: 143 143 341

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

Рішення задач:

1) У Наталки було 3 (яблуки). Одне яблуко вона з'їла. Порахуйте скільки яблук у неї залишилося? ($3 - 1 = 2$)

2) Було 4 чашки. Одна розбилася. Скільки залишилось чашок?

$$4 - 1 = 3$$

3) Росло 8 морквин. Придумай сам далі задачу. $8 - 2 = 6$

4) Робота з підручником (с. 38 завдання 2).

– Як можна за числовим відрізком скласти приклад на віднімання?

5) *Це цікаво!*

Виріши таку задачу:

К І Н О ~~Т~~ Е ~~А~~ Т ~~Р~~

К ~~І~~ ~~Н~~ ~~О~~ Т Е А Т Р

$$\begin{array}{r} \square \\ 9 \end{array} - \begin{array}{r} \square \\ 5 \end{array} = \begin{array}{r} \square \\ 4 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \square \\ 9 \end{array} - \begin{array}{r} \square \\ 4 \end{array} = \begin{array}{r} \square \\ 5 \end{array}$$

V. Підсумок роботи. Ми з вами дуже добре попрацювали

– А вам сподобалось! А про що цікаве ви дізналися на уроці?

УРОК 35

Тема: Дія віднімання. Складання і запис прикладів на віднімання і додавання. Написання цифр (с. 39)

Мета: продовжити роботу над дією віднімання. Тренувати дітей складати і вирішувати приклади на віднімання та додавання. Продовжити каліграфічне написання цифр. Виховувати охайність, увагу, старанність.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Усна лічба від 1 до 10 та назад від 10 до 1.

2. Математичний диктант провести з метою виявлення уваги дітей і вміння рахувати в умі.

Прослухайте і запишіть відповіді:

- 1) Їжачок по лісу йшов,
На обід гриби знайшов:
2 – під березою, 7 – під осиною.
Скільки їх буде в корзині? (9)
- 2) Ось горобчик прилетів,
Чик і братик поруч сів.
Приєднались два друзики.
Вбрані в сірі козушки,

Скільки разом стало всіх?
 Порахуйте швидше їх. (4)
 3) Що у лісі так гримить?
 Робить вулики ведмідь.
 Він зробив їх тільки сім –
 Тобто менше на один,
 Ніж раніше планував. (8)
 4) Підігріла галка чайник
 Запросила 9 галок:
 – Всі приходьте ви на чай!
 Скільки галок, відгадай! (10)

5) У білочки було 5 горішків і 2 грибочки. Вона з'їла всі грибки і 3 горішки. Скільки горіхів залишилося в неї? (2)

У дітей в зошиті такі відповіді:

9 4 8 10 2

– Яке число в цьому ряді найменше?

– А яке найбільше?

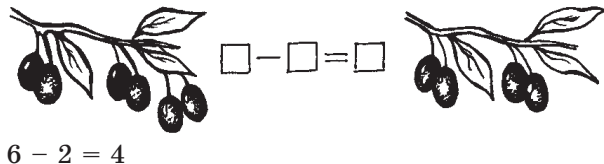
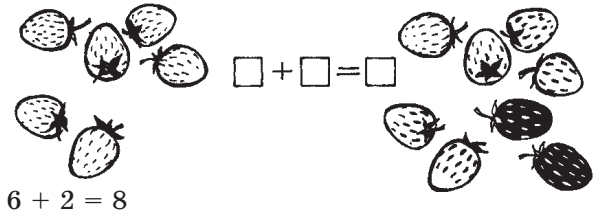
– Які треба взяти 2 числа, щоб одержати число 2, 10?

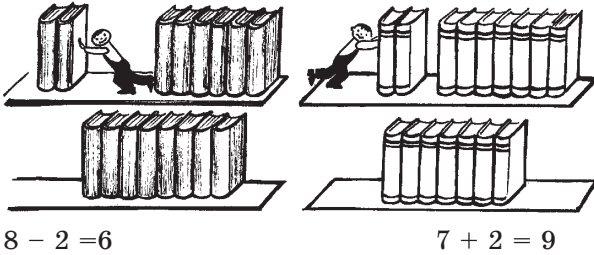
– Яку дію ви будете використовувати?

II. Повідомлення теми, мети, і завдань уроку

Ми сьогодні з вами проведемо змагання, хто більше набере осінніх листочків, той виграє, а для того, щоб їх набрати, треба скласти і вирішити приклади.

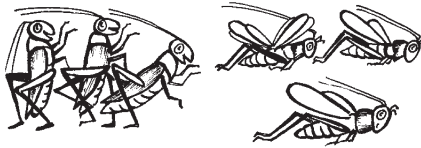
1) На дошці малюнок: Н.... подивіться і складіть приклади

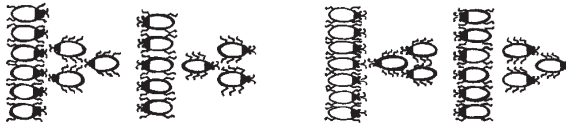

$$8 - 2 = 6$$

$$7 + 2 = 9$$

$$6 - 3 = 3$$

$$6 + 3 = 9$$

$$5 - 3 = 2$$

$$7 + 3 = 10$$

$$6 - 3 = 3$$

Діти складають приклади, пояснюють скільки і чого вони одержали, за це їм дають осінній листочок.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

Робота з підручником (с. 39 – завдання 1, 2, 2)

У зошит записати приклади про вікна (завдання 2), та прописати числа 2 5 3 4.

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

1. Розв'яжи ланцюжок прикладів:

$$7 - 2? - + 1?$$

$$5 - + 1? - - 4?$$

$$2 - + 3? - - 2? - - 1?$$

2. На дошці приклади, але треба швидко знайти

помилки:

$$8 = 8$$

$$7 > 4$$

$$3 < 1$$

$$4 + 3 = 8$$

$$3 + 1 > 6$$

$$8 - 2 > 8 - 3$$

$$7 + 1 = 1 + 7$$

$$2 + 7 = 9$$

$$5 + 1 < 5 + 4$$

$$6 - 4 > 3$$

$$5 < 5 + 4$$

$$9 - 7 = 9 - 6$$

3. Склади слова і знайди зайве слово:

ЖИРАФА КОВВ

НОЛС ЗОКА

Відповіді: жирафа слон вовк коза

V. Підсумок уроку

Підрахувати кількість осінніх квітів і назвати переможців.

УРОК 36

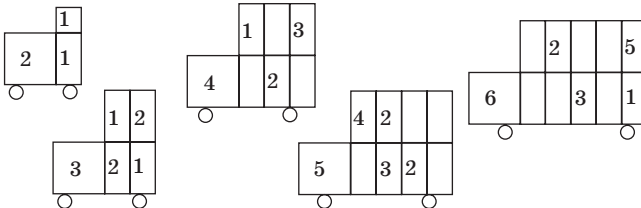
Тема: Зв'язок додавання і віднімання. Складання прикладів на віднімання з прикладів на додавання. Вимірювання довжини відрізків (с. 40, 41).

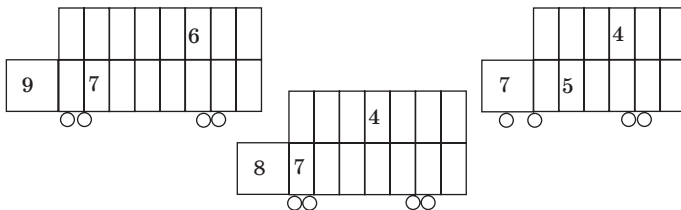
Мета: на основі розгляду малюнків і практичних дій з предметами розкрити взаємозв'язок між додаванням і відніманням.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Повторення вивченого. Повторити склад чисел. Сьогодні ми відправимось мандрувати, але тільки в тому випадку, якщо ми заповнимо для себе машинки.

II. Повідомлення теми, мети і завдань уроку

Сьогодні на уроці ми продовжимо складати приклади на додавання і віднімання, але на уроці ви для себе відкриєте одну таємницю, яку, ми зараз з вами дізнаємося.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. Фронтальна робота з демонстраційним матеріалом.

На дошці виставити силуетні картинки яблук і груш.

– Скільки у мене яблук? (3)
 – Скільки груш? (1)
 – Ці фрукти ми зібрали в саду і покладемо їх у кошик!

– Яку дію ми будемо робити?
 – Як це записати прикладом? ($3 + 1 = 4$)
 – У нас у кошику 4 предмета. Але по дорозі ми зустріли друга, чи подругу і вирішили пригостити однією грушею.

– Яку дію ми будемо виконувати?
 – Як цю дію записати прикладом? ($4 - 1 = 3$)
 – Скільки ми віддали груш?
 – Скільки залишилося?
 – Скільки було у кошику фруктів? (4)
 – Складемо їх знову в кошик.
 – Що залишитися, якщо ми віддамо 3 яблука? (залишаться груші)

– Яку дію ми виконали?
 – Як запишемо це прикладом? ($4 - 3 = 1$)

Прочитайте приклади, які у нас вийшли.

На дошці такі приклади: $3 + 1 = 4$

Тепер уважно подивіться $4 - 1 = 3$

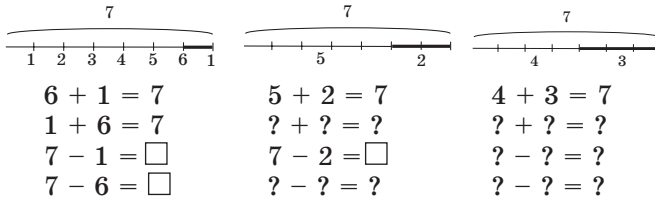
$4 - 3 = 1$

Ці приклади треба записати у зошит

- Чим вони подібні?
- Чим різняться?
- Як ми їх складали?
- Як ми складали приклади на віднімання?

Якщо немає жодної дитини, яка сама зробить висновок, робить його вчитель: якщо від суми відняти один з доданків, дістанемо другий доданок – ось в чому проявилась наша таємниця.

2. Робота з аналогічним матеріалом у зошиті:

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

1. Робота з підручником (с. 40, завдання 1).
2. Завдання 2 – звернути увагу, куди повернута стрілка при додаванні і при відніманні.
3. С. 41. Скласти приклади по завданню 1.

V. Підсумки уроку і повідомлення домашнього завдання

– Чи відкрили ви для себе таємницю наших прикладів?

– Чи сподобалось вам їздити на автомобілях?

Дома розкажете про все, чим ми займалися на уроці і спробуєте усно розказати завдання 2. С. 41.

Додаток для вчителя.

Якщо на уроці залишиться час – обов'язково в зошиті прописати цифри 7 6 9 8 та зробити завдання № 3 с. 40 – виміряти довжину відрізків.

УРОК 37

- Тема:** Число і цифра 0. Віднімання рівних чисел. Написання цифри 0. Послідовність чисел від 0 до 10. Розв'язування прикладів на додавання і віднімання 1 (с. 42, 43)
- Мета:** на основі практичних дій з предметами розкрити утворення нуля, визначити його місце в натуральному ряді, розглянути випадки додавання і віднімання 0. Продовжити роботу над розв'язуванням прикладів на додавання і віднімання 1. Виховувати увагу, охайність, старанність.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Вчора ми з вами вирішували приклади з таємницями. Чи ви розказали батькам, що це за таємниці?

Перевірити с. 41 завдання 2

$$4 + 5 = 9$$

$$9 - 4 = 5$$

$$9 - 5 = ?$$

$$1 + 6 =$$

$$\dots - 1 =$$

$$\dots - 6 =$$

$$4 + 3 =$$

$$\dots - 3 =$$

$$\dots - \dots =$$

2. Робота у зошиті: Прописати: 174 174....
100 200 300

II. Повідомлення теми і мети уроку

Сьогодні ми познайомились з незвичайною цифрою, це цифра схожа на букву «О». Її пишуть замість слова «нічого». Наприклад, якщо в тебе було яблуко і ти його з'їв, кажуть що залишилось нуль яблук (тобто не залишилось нічого).

Як ви гадаєте – яка це цифра?

Правильно, це цифра і число 0 (нуль)

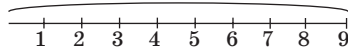
От з ним і ми будемо працювати.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. На столі виставити вазу з квітами або гілочками. Діти перелічують їх. Після цього викликати по одному учню і хай вони достають по одній квіточці і дарують товаришам. Нарешті у вазі не залишилося жодної квітки. Дістали 0.

2. Робота з підручником (с. 42 – завдання 1). Роздивитися горошини у стручках.

3. Робота у зошитах. Переписати 0. Тут роздивитися числовий відрізок: $9 - 9 = 9$

(с. 43, завдання 1,2).

4. Викладіть ряд чисел від 0 до 10. Покажіть перші п'ять пар чисел, що порівнюються.

– Що це за числа? (наступне і попереднє).

– Чому в кожному виразі вживали слово більше? (кожне наступне число більше від попереднього).

– Назвіть сусідів числа 1.

5. Порівняйте пари чисел:

$2 > 0$ $3 > 2$ $1 > 0$ $0 > 5$

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

1. Повторити складання прикладів на додавання і віднімання: (с. 43 завдання 4).

2. В кінці уроку можна провести самостійну роботу:

Вирішити приклади:

$$9 - 1 = \quad 3 + 3 = \quad 4 - 4 =$$

$$9 - 2 = \quad 3 + 4 = \quad 5 - 4 =$$

$$9 - 3 = \quad 3 + 5 = \quad 6 - 4 =$$

$$9 - 4 = \quad 3 + 6 = \quad 7 - 4 =$$

V. Підсумки уроку і повідомлення домашнього завдання

Дома розказати, з яким цікавим числом і якою цифрою ми познайомились.

Додатковий матеріал для учителя.

Остання навчальна казка про цифру 0.

Цифра 0 0.

Пройшло чимало часу і вирішив чарівник дізнатися, як справи у приятеля. Пішов до нього додому, але не застав. Тоді Кра попрямував до чарівного саду. Побачивши там Князя, дізнався, що справи у князівстві ідуть добре.

Захоплені розмовою, вони не помітили, що обійшли увесь сад і опинилися вдома у Кра.

«Розкажіть онуку» № 19–2002 р.

О.В. Соломонюк. Навчальні науки при вивченні цифр.

УРОК 38

Тема: Додавання і віднімання нуля. Додавання і віднімання 1. Порівняння чисел (с. 44)

Мета: на основі практичних вправ і малюнків розглянути випадки додавання і віднімання 0. Виховувати увагу, старанність.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Порахувати від 0 до 10 і назад.

012345678910

109876543210

- Хто живе поруч з 2?
- А хто сусіди числа 6?
- А які сусіди числа 1?

Прочитати вірш про нуль:

Круглий нуль, як м'ячик, скаче,
Сам нічого він не значить.
А за цифрою, позаду,
Він займе значну посаду.

2. Порівняти числа:

$8*9$ $10*9$ $0*1$ $6*0$ $4*0$ $0*5$

Висновок:

Нуль менший від будь-якого числа. Будь-яке число більше за нуль.

II. Повідомлення теми і мети уроку

Сьогодні ми будемо продовжувати роботу з нулем, дізнаємося про нього багато цікавого.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. Робота з підручником (с. 44 завдання 1). Порахувати квітки на кожній кульбабі.

Завдання 2. Розібрати задачу з грибами $0 + 3 = 3$, а потім з сиріжками $2 - 2 = 0$.

Висновок: Якщо від будь-якого числа відняти це саме число, дістанемо нуль.

$$\begin{array}{ll} 1 - 1 = 0 & 9 - 9 = 0 \\ 4 - 4 = 0 & 8 - 8 = 0 \\ 2 - 2 = 0 & 5 - 5 = 0 \end{array}$$

3. Вирішити приклади: с. 44 № 3.

Коли діти дійдуть до 2 стовпчика, другий приклад, $7 - 0$.

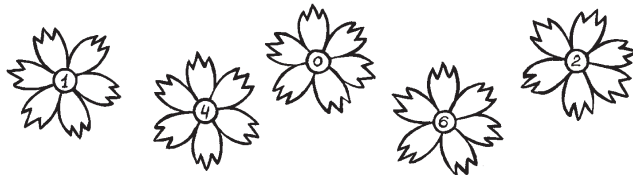
Можна зробити висновки. Якщо від будь-якого числа відняти нуль, дістанемо те ж саме число,

$$\begin{array}{ll} 1 - 0 = 1 & 3 - 0 = 3 \\ 4 - 0 = 4 & 6 - 0 = 6 \end{array}$$

Запам'ятайте. Є число, що зветься нуль. Знайдіть його всюди. Відніми його, додай – що було, те й буде!

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

1. Завдання. У кожної дитини в зошиті намальовані квіти. Розфарбуй стільки пелюсток, скільки показує цифра.

2. Заміни зірочку необхідною цифрою:

$$* < 1 * > 8 \ 3 = *$$

3. Вирішити самостійно:

$$9 - 1 - 3 + 2 =$$

$$5 + 0 - 3 + 4 =$$

$$9 - 0 - 7 + 2 =$$

V. Підсумок уроку

- Що ви запам'ятали з уроку?
- Що більше сподобалось? Про це розкажіть дома своїм батькам.

УРОК 39

Тема: Ознайомлення з поняттям і терміном «задача». Складання і розв'язування задачі на знаходження суми і остачі. Додавання і віднімання (с. 45)

Мета: ознайомити із задачею, її структурними частинами, аналізом і розв'язуванням. Продовжити роботу над вивченням усного рахунку. Виховувати охайність, увагу, старанність.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Усний рахунок. Вирішення кругових прикладів:

На дошці написано:

$$4 + 4$$

$$8 - 6$$

$$3 + 7$$

$$7 - 1$$

$$2 + 3$$

$$5 - 2$$

$$6 + 4$$

$$10 - 3$$

$$10 - 2$$

2. У зошиті прописати:

$$59 \ 559 \ 5559$$

$$91 \ 92 \ 93 \ 94$$

II. Повідомлення теми, мети і завдань уроку

Тепер, коли ти вже вмієш розв'язувати приклади на додавання і віднімання, тобі буде легко навчитися розв'язувати задачі.

Отже, що таке задача? З чого вона складається? Сьогодні ми дізнаємось про це на уроці.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. Розповідь учителя:

Послухайте таку задачу: У Олі було 3 гриба, а у Сашка 1. Скільки грибів у Олі та Саші разом? Я знаю, що кожний мені зразу дасть відповідь – 4.

Але у кожної задачі є:

Умова – У, питання – П, Р – розв'язання, В – відповідь.

У – У Олі, , а у Сашка

П – Скільки грибів у Олі та Саші разом?

Р – $3 + 1 = 4$

В – 4 гриба.

В зошитах записати:

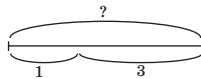
У – +

П – ?

Р $3 + 1 = 4$

В: 4 гриба.

Можна записати цю задачу за допомогою схеми:

$3 + 1 = 4$

В: 4 гриба.

Ви бачите, що розв'язувати задачі зовсім не складно, але треба добре записати короткий запис. Він являється помічником до вирішування задачі.

2. Спробуємо вирішити ще одну задачу.

Маша купила вісім порцій морозива, але з'їсти змогла лише дві.

Скільки порцій морозива залишилося?

У – $8 - 2$

П – залишилося?

Р $8 - 2 = 6$

В: 6 п.

$8 - 2 = 6$ п.

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

1. Робота з підручником: с. 45. завдання 1,2.

Завдання 1:

У – 4/1?

П

Р $4 + 1 = 5$

$4 + 1 = 5$

В: 5 з.

У – 4000 1

П – залишилося?

Р – $4 - 1 = 3$

В: 3 з.

Завдання 2:

У – 8, 1?

П –

Р $8 + 1 = 9$

В: 9 с.

$8 + 1 = 9$

Завдання 3:

У – БУЛО – 5

ВТЕКЛО – 1

П – ЗАЛИШИЛОСЯ?

Р – $5 - 1 = 4$

В = 4 к.

1. Додатковий матеріал за рубрикою. «Це цікаво»

П О Р Т Ф Е Л Ь

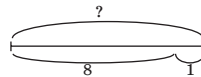
$8 - 4 =$

П О Л У Н И Ц Я

$8 - 2 =$

П О М І Д О Р И

$8 - 1 =$

V. Підсумок уроку і повідомлення домашнього завдання

– Що цікавого сьогодні ми робили?

– Що можна розказати своїм батькам?

Дома розкажіть і покажіть с. 45, на якій ми сьогодні працювали.

УРОК 40

Тема: Складання таблиці додавання і віднімання 1. Розв'язування прикладів від одиниці $7 + 1 + 1$ $7 - 1 - 1$. Складання і розв'язування прикладів та задач (с. 46, 47).

Мета: вчити дітей складати таблиці додавання і віднімання 1. Тренувати в складанні задач та їх вирішуванні. Розв'язувати приклади виду $7 + 1 + 1$; $7 - 1 - 1$. Виховувати увагу, охайність, турботливе ставлення до пташок.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Усна лічба в межах 10.
2. Гра «Цифри забули своє місце».
1 2 4 6 9 1 0
2 3 5 8 7
3. Вибери правильну відповідь:
 $5 + 2 + 3 =$ (7, 9, 8, 10)
 $6 + 3 - 8 =$ (9, 1, 4, 6)
 $8 - 7 + 9 =$ (1, 10, 7, 9)
 $4 - 2 - 2 =$ (0, 2, 1, 4)

II. Повідомлення теми, мети і завдань уроку

Сьогодні ми будемо вчитися складати дуже цікаві таблиці, для чого вони будуть нам потрібні, ви дізнаєтесь трішечки пізніше.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. Робота в зошиті: Діти працюють з олівцем в руках, обводять квадратики. І зразу складають приклади.

- $$1 + 1 = 2$$
- $$2 + 1 = 3$$
- $$3 + 1 = 4$$
- $$4 + 1 = 5$$
- $$5 + 1 = 6$$
- $$6 + 1 = 7$$
- $$7 + 1 = 8$$
- $$8 + 1 = 9$$
- $$9 + 1 = 10$$

– Скільки закріплених квадратиків ми зробили в кожному ряді? (по 1).

– Що цікавого ви помітили у цій таблиці, яка схожа на сходинки?

(Додаємо 1 і одержуємо послідовне число). А при таблиці віднімання?

Висновок. Віднімаємо 1 і одержуємо попереднє число.

2. Спробуємо зараз вирішити такі приклади (робота з підручником – с. 46–47).

Приклади № 2 $4 + 1 + 1 = 6$

$10 - 1 - 1 = 8$

$9 - 1 - 1 = 7$

IV. Осмислення об’єктивних зв’язків та залежностей у виучуваному матеріалі

1. Робота над задачами (с. 46 № 3).

9 – Діти малюють кружечки в зошиті, або викладають кружечки на парті.

– Що означають білі кружечки?

– Що означають два закреслених кружечки?

– Скільки залишилось пташок?

Тут можна провести бесіду про бережне ставлення до пташок.

С. 47 № 1. Малюємо в зошиті:

$9 + 1 = 10$

– Що означають 9 трикутників?

– Що означає 1 трикутник?

2. Повторити склад числа 9 і 10. С. 47 № 6.

Перший стовпчик роздивитися колективно. 2 та 3 дати самостійно, можна використовувати і індивідуальний матеріал – трикутник або квадратик.

3. Завдання 3 с. 47. (із зірочкою).

– Про що читає кожне із звіряток?

Виписати в зошит приклади $6 - 1 - 1 = 4$

$4 + 2 = 6$

$1 + 3 + 1 = 5$

$5 - 1 - 1 = 3$

Ведмедик читає про трьох поросят,

Зайчик про Вінні пуха.

Білочка про золотий ключик

Жабка про царівну-лягушку.

Можна пригадати головних героїв цих казок.

V. Підсумок уроку і повідомлення домашнього завдання

—Що ми одержуємо, коли до числа додаємо 1? (послідовне число).

– Що ми одержуємо, кдли віднімаємо 1? (попереднє число).

УРОК 41

Тема: Складання таблиць додавання і віднімання 2. Розв'язування прикладів виду $8 + 2 - 1$, $8 - 2 - 2$. Віднімання за допомогою числового відрізка. Складання і розв'язання задач (с. 48).

Мета: вчитися складати таблицю додавання і віднімання 2. Тренуватися вирішувати приклади на додавання 2 та віднімання 2. Продовжити роботу над задачами. Виховувати увагу, охайність, старанність.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Усний рахунок. Порахуйте, скільки буде до $7 + 1$, $10 - 1$, $2 + 1$, $6 + 1$, $5 - 1$, $3 - 1$, $9 + 1$, $9 - 1$.

2. Задача. На гілці було 6 яблук. Одне з них впало на землю. Скільки яблук залишилося на гілці?

Діти викладають на партах за допомогою геометричного матеріалу. $6 - 1 = 5$

3. Повторення пройденого матеріалу. (с. 47 – підручника). Виміряти довжину відрізків – завдання 5. Порівняти відрізки і записати 7–4.

II. Повідомлення теми, мети і завдань уроку

Сьогодні на уроці ми будемо складати таблицю і вчитися додавати число 2 і віднімати. Подивимось, чи легко вам буде це робити.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

– Роздивитися квадратики біленькі та голубенькі.

1. с. 48.

Прочитайте перший приклад на додавання числа 2. Поясніть, як склали цей приклад, користуючись верхнім малюнком.

Прочитайте другий приклад на додавання числа 2. Поясніть за допомогою малюнка, як склали цей приклад.

Користуючись малюнками, розв'яжіть третій і четвертий приклади на додавання числа 2.

Далі можна вивісити таблицю додавання числа 2 на дошці і запропонувати прочитати її повністю двом-трьом учням.

2. Фізкультхвилинка.

3. Складемо таблицю віднімання числа 2.

На верхньому малюнку 3 квадратики: 1 білий і 2 блакитних. Якщо закрити 2 блакитних, то буде 1 білий. Отже, можна скласти приклад $3 - 2 = 1$.

У другому ряді 4 квадратики – 2 білих та 2 блакитних. Закриємо 2 блакитних квадрати, залишається 2 білих. Отже $4 - 2 = 2$.

Поясніть за малюнками квадратів, скільки буде, якщо від числа 5 віднімемо 2. Таким чином учні знаходять решту результатів табличного віднімання числа 2. Потім записують таблицю віднімання числа 2 у зошит.

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

1. Робота з підручником (с. 48).

Завдання 2.

Використовуючи таблиці додавання і віднімання, розв'язати приклади:

$$6 + 1 + 2 = 9$$

$$7 - 2 + 1 = 6$$

$$7 + 1 - 2 = 6$$

2. Пояснення віднімання і додавання двох на основі числової вісі (завдання 3).

3. Складання задачі на вказані дії: с. 48 № 4

$$7 + 2 = 9$$

$$8 - 2 = 6$$

3. Вирішити приклади і розшифрувати слово:

$$7 - 2 - 1 = \text{Я}$$

$$5 - 4 + 1 = \text{О}$$

$$4 - 1 - 2 = \text{П}$$

$$3 + 4 - 2 = \text{H} \quad 2 + 2 + 2 = \text{A}$$

$$4 - 3 + 2 = \text{Л}$$

- Що можна робити влітку на поляні?
- А взимку? А восени?

V. Підсумок уроку

Сьогодні ми склали з вами нову таблицю і будемо вчити її так, щоб будь-який приклад ми вирішували правильно, без помилок.

УРОК 42

Тема: Вправи і задачі на засвоєння таблиць додавання і віднімання числа 2. Порівняння виразу і числа (с. 49)

Мета: тренувати учнів на засвоєння таблиці додавання і віднімання числа 2. Продовжити вирішувати задачі. Виховувати зацікавленість до уроків математики.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Усне опитування

- Діти, яка зараз пора року?
 - Який місяць по-порядку і як називається?
 - Яка погода надворі?
 - Який день сьогодні?
 - Яке число сьогодні і які числа живуть поруч з тим?
 - Який урок у нас з вами?
- Встали всі рівненько,
Вийшли із-за парт,
Урок математики будем починать!
Почнемо ми його з математичного диктанту.

2. Математичний диктант. Напишіть одні відповіді:

Скільки буде, якщо до $3 + 2$; $10 - 2$; $4 + 1$; $6 + 2$; $9 - 2$; $8 + 1$; $2 + 2$; $4 - 2$.

У дітей в зошиті відповіді: 2, 4, 5, 7, 8.

II. Повідомлення теми, мети і завдань уроку

Сьогодні мені дуже хочеться перевірити як ви запам'ятали приклади на додавання і віднімання 1 та 2. От цим ми і будемо займатися.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. Усно розв'яжіть такі задачі:

1) На вигоні паслися гуси. Скажіть, скільки було гусей, якщо в них було 6 лап? ($2 + 2 + 2$)

2) Дві синички, дві сестрички

На вербі сиділи.

Дві подружки-щобетушки

До них прилетіли.

Скільки на вербі синиць?

Думає-гадає Гриць. ($2 + 2$)

3) Два півники – на току,

Дві гусочки – у садку,

Дві качечки – на воді,

Дві курочки – в лободі.

Скільки всіх? ($2 + 2 + 2 + 2$)

4) А сердиті п'ять індиків

Взули нові черевики

Рипу, рипу, походжають

Скільки всіх – вони не знають ($2 + 2 + 2 + 2 + 2$)

– На які дії бувають задачі?

Учитель на дошці записував всі відповіді.

2. Фізкультхвилинка.

Встали, діти, підтягнулись,

Один одному всміхнулись

На урок старання не забудьте взяти,

Сіли всі рівненько,

Починаєм працювати

А можна провести таку:

А ми просо сіяли, сіяли,

У земельку гарную, свіжую.

І з'явилися перші листочки

Із них повні гарні колосочки.

До сонечка повернулись

І сонечку усміхнулись.

Вітер колоски хитає...

До зерняток промовляє

Ви і повні, й жовтороті – буде урожай хороший.

3. Робота з підручником (с. 49 № 1,2).

За числовим відрізком розібрати, як ми до $6 + 2$.
Порівняти вирази.

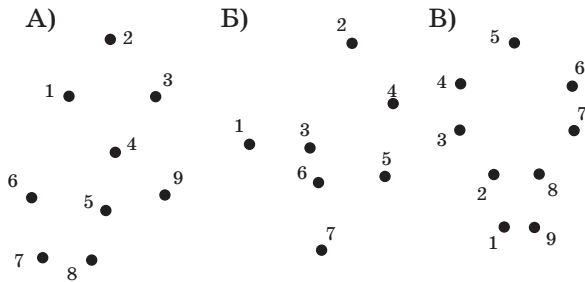
Скласти задачі $10 - 2 = 8$, $5 + 2 + 1 = 8$

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

1. Робота з підручником (с. 49 № 4).

Визначити, куди полетять м'ячі.

2. У зошитах перед цим уроком поставити крапки, діти повинні їх поєднати і щось одержати.

V. Підсумок уроку і повідомлення домашнього завдання

Показати вдома ту сторінку, де ми працювали (с. 49) й розказати про все, що ми робили!

УРОК 43

Тема: Збільшення та зменшення числа на кілька одиниць. Вправи на засвоєння таблиць додавання і віднімання числа 2. Поняття «умова задачі», запитання задачі, відповідь задачі. (с. 50, 51)

Мета: вчити розв'язувати і складати задачі на збільшення або зменшення числа на кілька одиниць. Порівнювати задачі, що розв'язуються додаванням. Закріпити поняття «умова задачі» «запитання»; «відповідь». Виховувати увагу, старанність, охайність.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Математичний диктант. Показ малюнків з різною кількістю предметів. Запишіть, яке число воно означає: 5 3 1 10 7 2.

2. Розкладіть ці числа від найбільшого до найменшого: 10 8 5 3 2 1.

3. Дані числа записати на дошці: 5 4 7 8 6 9.

4. Запишіть від найменшого до найбільшого:
4 5 6 7 8 9.

5. Виконати приклади: 1 варіант – верхній рядок, 2 варіант другий рядок.

II. Повідомлення теми, мети і завдань уроку

Сьогодні ми будемо з вами вирішувати задачу, знаходити умову, питання, відповідь і ще працювати з конвертами.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. Практичні вправи з дидактичним матеріалом.

- Викладіть 4 квадрати, знизу – стільки ж.

Скільки квадратів виклали знизу?

- Викладіть 5 квадратів, а під ними стільки ж трикутників. Скільки виклали трикутників?

- Викладіть 3 трикутники, а під ними стільки ж і ще один. Скільки трикутників виклали знизу?

(4)

– Як інакше можна сказати? (на 1 більше).

Виконайте такі дії: викладіть зверху 3 трикутники, а знизу під ними на 1 більше.

Скільки трикутників викладено знизу? Порівняйте з попереднім завданням.

– Чому в нижньому рядку в обох випадках маємо одне і те ж саме число?

Висновок. Тому, що «стільки ж та ще 1» і «найбільше» вимагає однієї і тієї самої дії – додавання 1).

2. Робота з підручником (с. 50, завдання 1).

$$3 - 1 = 2. \quad \bigcirc \bigcirc \cancel{\bigcirc}$$

Те, що написано червоним кольором, вчитель читає декілька разів.

$$3 + 2 = 5. \quad \bigcirc \bigcirc \bigcirc \bigcirc \bigcirc$$

Завдання 2.

$$2 + 1 = 3. \quad \triangle \triangle \triangle$$

В цій задачі з'ясувати де умова, запитання, розв'язання та відповідь.

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

1. Робота з підручником (с. 51. Завдання 1, 2, 3).

Вчити називати умову задачі, запитання, розв'язання та відповідь.

2. Завдання 4*. Порівняти вирази.

V. Підсумок уроку

– Що значить збільшити на 1?

– А що значить зменшити на 1?

УРОК 44

Тема: Складання таблиць додавання і віднімання числа 3. Задачі на збільшення та зменшення числа на кілька одиниць (с. 52)

Мета: скласти і засвоїти таблиці додавання і віднімання числа 3. Продовжити роботу над збільшенням і зменшенням чисел на кілька одиниць. Вчити вирішувати приклади. Виховувати увагу, старанність, охайність. На дошці девіз уроку: «Міркуємо швидко, відповідаємо – точно, лічимо – правильно, пишемо – гарно».

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1) Усний рахунок. Відгадайте такі задачі:

• Було у Марини сім ягід малини.

Три ягоди з'їла.

А скільки лишила? (4)

• У музиці ноти є.

Хто їх порахує,

Той відразу скаже всім –

У музиці цих нот аж... (7)

• Кішка Марселька

Вкрала сардельку.

І одразу ж її з'їла.

Сардельки Марселька дуже любила.

Кіт із сусідньої квартири

Вкрав сардельок аж 4.

Занявкала Марселька:

«Хочеться мені сардельки.

Кіт був джентльменської родини –

Дав сусідці половину.

Скільки ж сардельок з'їла Марселька? (3)

• Сім цукерок Таня мала.

Дві цукерки Каті дала,

Дві – малій сестричці Олі.

Скільки їх лишилось в Тані? (3)

2) Записати відповіді:

4 → 5, 7 → 8, 5 → 6, 3 → 4.

3) Збільшіть кожне число на 1, розташуйте відповіді за зростанням – від маленького до великого.

II. Повідомлення теми, мети і завдань уроку

Складання таблиці додавання і віднімання на 3.

Робота у зошиті.

– Прописати строчку цифри 3.

– Обвести по три трикутника

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. Робота з підручником (с. 52, завдання 1).

Роздивитися квадратики білі і голубі. Прочитайте всю таблицю.

– На скільки збільшується кожний наступний результат (на 1). Чому? (Додаємо одне й те саме число до чисел, яке збільшується на 1).

– Якою буде відповідь в четвертому прикладі? (на 1 більше, ніж 6). Звернути увагу на всі відповіді.

А тепер зверніть увагу на відповіді в таблиці віднімання.

2. Викликати 3 – 4 учнів і перевірити, як вони запам'ятали і зрозуміли ці таблиці.

3. Самостійна робота – с. 52 № 2, 1 варіант (1, 2 ст). 2 варіант (3, 4 ст).

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

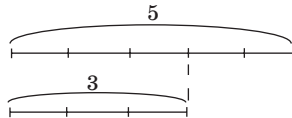
1. Вирішування задачі (№ 3 по підручнику).

У – Б – 5 кн.

П. – П. ? На 3 м.

Р – $5 - 3 = 2$ (кн).

В. 2 кн.

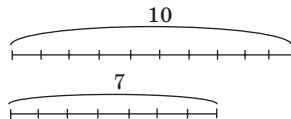
2. Вирішування задачі (№ 4 по підручнику)

У – Б – 7 ск.

П. К – ? на 3 б.

Р – $7 + 3 = 10$ ск.

В. 10 ск.

Давайте зробимо висновок: якщо сказано, що чогось на кілька одиниць менше, що будемо робити? А якщо на кілька одиниць більше, що будемо робити?

V. Підсумок уроку

– Яку таблицю ми з вами вивчили? Дома спробуйте розказати її батькам.

УРОК 45

Тема: Вправи і задачі на засвоєння таблиць додавання і віднімання числа 3. Задачі на зменшення числа на кілька одиниць. Побудова відрізків заданої довжини (с. 53).

Мета: тренувати учнів у вправах і задачах на засвоєння таблиць додавання і віднімання числа 3. Продовжити роботу над задачами на зменшення числа на кілька одиниць. Будувати відрізки заданої довжини. Виховувати увагу, охайність, старанність.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Вправи на закріплення складу чисел.

На дошці записані приклади:

$$4 + 5$$

$$5 + 4$$

$$8 + 1$$

$$6 + 3$$

$$7 + 2$$

$$3 + 4$$

$$5 + 3$$

$$7 + 1$$

$$4 + 4$$

вирішіть приклади і підкресліть ті, що пояснюють склад числа 9.

2. Виставити 6 предметних малюнків (наприклад, зображення огірків).

Завдання: продемонструйте всі варіанти складу числа 6.

3. Прописати в зошиті.

47 477

302 312 322

II. Повідомлення теми, мети і завдань уроку

Сьогодні ми з вами будемо будувати математичних сніговичків і працювати з цифрою і числом 3.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. Робота з підручником (с. 53, завдання 4).

На вулиці зима, випало багато снігу і діти вирішили вилпити снігових баб. Баба складається з трьох шарів. Давайте і ми спробуємо це зробити:

$$6 + 2 + 1 = 9$$

$$4 + 2 + 3 = 9$$

$$6 + 1 + 1 = 8$$

$$4 + 1 + 3 = 8$$

$$2 + 2 + 3 = 7$$

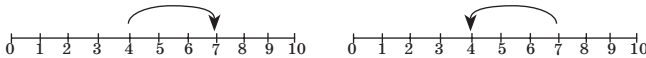

2. Завдання 1. За числовими відрізками скласти приклади на додавання і віднімання числа 3.

$$5 + 3 = 8$$

$$6 - 3 = 3$$

Можна дати аналогічні приклади:

Діти пояснюють, чому стрілки так стоять.

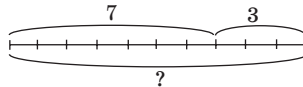
3. Рішення задачі № 2

У – СИДЛО – 7 с.

ПРИЛЕТІЛО – 3 с.

П – СТАЛО?

$$В = 7 + 3 = 10.$$

Завдання 3. виміряти довжину відрізків. Вчити правильно користуватися лінійкою.

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

У зошитах є такі заготовки:

Завдання. Обчисли і розфарбуй:

1 + 5	0 + 8	8 + 3
9 - 1	8 + 1	2 + 6
9 - 3	5 + 3	2 + 4

9 - 0	6 - 0	5 + 4
7 - 1	7 - 2	8 - 3
4 + 4	8 - 2	2 + 7

4 + 3	5 - 0	5 + 2
1 + 4	9 + 0	9 - 4
9 - 2	3 + 2	8 - 1

Зелений 5, жовтий 6, оранжевий 7, синій 8
червоний 9.

V. Підсумок уроку

– Чим сподобався вам урок? Що корисного ви
взяли для себе?

Дома розкажіть, чим ми займались на уроці.

На уроці можна використати фізкультхвилинку:

Встали, діти, підтягнулись,
Один одному всміхнулись,
На урок старання не забудьте взяти.
Сіли всі рівенько,
Починаєм працювати.

УРОК 46

Тема: Складання задачі, яка включає поняття «стільки ж». Задачі на знаходження остачі. Вправи і задачі на засвоєння таблиць додавання і віднімання числа 3 (с. 54).

Мета: організувати засвоєння понять на...більше, на...менше, стільки ж. Вирішувати задачі на знаходження остачі. Тренувати дітей в рішенні завдань на додавання і віднімання числа 3. Виховувати зацікавленість до уроків математики.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Слово учителя:

Дзвоник вже сигнал нам дав,
Працювати час настав,
Тож і ти часу не гай,
Працювати починай!

2. Усний рахунок.

На дошці дві таблиці:

7 2 6 1 3 4 5

Збільш кожне число на 3.

10 8 7 5 9 6 4 3

Зменш кожне число на 3.

Діти називають відповідь і по одному виходять писати результати.

II. Повідомлення теми, мети і завдань уроку

Сьогодні у нас останній урок математики в цій чверті.

Ми будемо з вами продовжувати вирішувати задачі, приклади, повторювати таблиці додавання та віднімання на 3.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. Робота за підручником (с. 54 – завдання 1).

а) Роздивитися малюнок.

б) Бесіда:

1) Скільки каштанів вгорі? (6)

2) Що сказано про ті каштани, які знаходяться унизу (їх на 3 к. більше, це значить, що їх стільки ж скільки вгорі і 3)

в) Складемо схему

г) Рішення $6 + 3 = 9$ (к).

В. 9 к.

2. Розглянути малюнок і розказати, що було і що відбулося с. 54 завдання 2.

У було – 7 яг.

Уніс – 3 яг.

Можна вирішувати за допомогою схеми:

З. залишилось?

Р. $7 - 3 = 4$ яг.

З. Завдання 4.

У С. 5 м.

П. 2 м.

З. Залишилося?

Р. $5 - 2 = 3$ (м)

В. 3 м.

4. Вирішити приклади с. 54 № 3

1 варіант 1, 2 ст.

2 варіант – 3, 4 ст.

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

В цій частині уроку можна провести цікаві ігри, наприклад:

1) Розставте знаки + та – між числами так, щоб в результаті була відповідь 10.

$$4*2*6*3*5 = 10$$

$$8*1*7*5*9 = 10$$

$$3*2*1*6*4 = 10$$

$$9*7*3*5*2 = 10$$

2) Збільшити і зменшити на 1.

У дітей картки з числами.

Учитель підносить угору картку з будь-яким числом, а учні піднімають у лівій руці картку з таким числом, яке вийде в результаті збільшення даного числа на 1, а в правій руці – картку з числом, яке утвориться при зменшенні даного числа на 1.

Наприклад, учитель каже 7. Учні піднімають дві картки : в правій – 6, а в лівій руці – 8.

У грі перемагає ряд учнів, які жодного разу не помилилися або помилились найменше.

V. Підсумок уроку

– Чи сподобався вам урок, а що саме сподобалось?

УРОК 47

Тема: Складання таблиць додавання і віднімання числа 4. Вправи на засвоєння таблиць додавання і віднімання числа 4. Побудова відрізка (с. 55).

Мета: засвоєння таблиці додавання і віднімання числа 4. Вчити будувати відрізок, вирішувати задачі, приклади. Виховувати увагу, охайність, старанність.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Привітання дітей з новою чвертю.

2. Повторення пройденого матеріалу.

• Усний рахунок

• Порахувати від 1 до 10 та в зворотному порядку.

• Повторити склад чисел 5, 6, 7, 8, 9, 10 – намагатися підбирати такі пари чисел, у яких одним з чисел є число 4; заповнити порожні квадрати.

$$5 = 4 + \square$$

$$6 = 4 + \square$$

$$7 = 4 + \square$$

$$8 = 4 + \square$$

$$9 = 4 + \square$$

$$10 = 4 + \square$$

• Повторити збільшення числа на кілька одиниць і зменшення числа на кілька одиниць.

Збільшіть 3 на 4, 7 на 1, 2 на 2,

Зменшіть 10 на 1, 9 на 2, 8 на 3.

Повторення: що значить збільшити число на кілька одиниць, що значить – зменшити число на кілька одиниць.

II. Повідомлення теми, мети і завдань уроку

Ми з вами вивчили таблиці додавання і віднімання числа 2, 3.

А сьогодні ми будемо складати таблиці додавання та віднімання на 4.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. Складання і записування таблиць на дошці і в робочих зошитах: спочатку за допомогою дидактичного матеріалу складають приклад на додавання 4, потім за цим прикладом і з опорою на наочність – на віднімання. Обидва приклади записують і читають учні. Таким чином складаються таблиці до кінця.

Наприклад: $3 + 4 = 7$

$$5 + 4 = 9$$

$$7 - 4 = 3$$

$$9 - 4 = 5$$

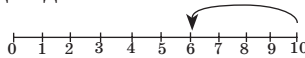
2. Засвоєння таблиць:

а) учитель закриває відповіді, а учні напам'ять у тому самому порядку називають їх;

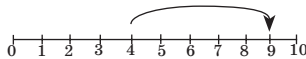
б) учитель показує приклади в будь-якому порядку, учні називають відповіді.

3. На дошці накреслити пряму лінію із зображенням на ній чисел від 1 до 10.

$$4 + 5 = 9.$$

$$10 - 4 = 6$$

Можна дати завдання дітям, щоб вони користувались індивідуальними лічильними лінійками.

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

1. Робота з підручником (с. 55 № 2).

В зошит записати тільки 3 та 4 стовпчики, 1 та 2 – вирішити усно. Пояснити рішення останнього стовпчика.

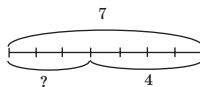
$$6 - 3 - 3 = 0$$

$$7 + 1 - 4 = 4$$

2. Рішення задачі – (с. 55, № 3).

Окреслити умову і запитання.

У. Б. – 7 п.

П. – 4 п.

З. Залишилось?

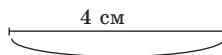
$$Р. 7 - 4 = 3 \text{ (п).}$$

В. Зп.

З. Робота з відрізком

– Як ми повинні накреслити саме такий відрізок?

- Виміряємо лінійкою
- Дивимось 4 см.
- Накреслюємо собі в зошит

V. Підсумки уроку

- З якою таблицею ми познайомились?
- Які результати ми одержуємо при додаванні?
- А при відніманні?

Дома розповісти батькам про те, що ми робили на уроці.

Можлива на уроці фізкультхвилинка:

Всі за парти ми сідаєм,
До роботи приступаєм,
Щоб помилок уникати,
Треба пильність розвивати.

УРОК 48

Тема: Вправи на засвоєння таблиць додавання і віднімання числа 4. Задачі на знаходження суми і остачі. Кругові приклади (с. 56).

Мета: закріплення обчислювальних навичок додавання і віднімання числа 4. Вчити вирішувати задачі на знаходження суми і остачі. Рішення кругових прикладів. Виховувати увагу, охайність, старанність.

Хід уроку

Урок почати з такого вірша:

Дзвоник вже сигнал нам дав,
Працювати час настав,
Тож і ти часу не гай
Працювати починай!

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Вирішування задач (усно). Пропонувати дітям 2 – 3 задачі різних видів, учні без пояснення розв'язують їх.

• Мерзнуть двоє цуценят,
Змерзли лапки, аж тремтять.
Як же нам їх відігріти?
Скільки чобітків купити?

$$P \square + \square = \square$$

В.

• Три руді лисиці
Грала на травичці.
З них одна сховалась –
Скільки їх зосталось?

$$P \square - \square = \square$$

В. =

У. Одного разу Чебурашка мандрував у ящику з апельсинами.

Першого дня він з'їв три апельсини, а другого – п'ять.

П. Скільки апельсинів з'їв Чебурашка за два дні?

$$P \square + \square = \square$$

В.

2. Робота з підручником (с. 56, завдання 1).

У. Б – 6 ял.

В. – 3 ял.

З. Залишилось?

$$P. 6 - 3 = 3$$

В. 3 ял.

II. Повідомлення теми, мети і завдань уроку

Продовження роботи над таблицею додавання і віднімання.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. Математичний диктант:

Запишіть відповідь: до 2 додати 4, до 5 додати 4, від 9 відняти 4, від 10 відняти 4, до 3 додати 4; від 6 відняти 4.

Відповіді: 6 9 5 6 7 2.

2. Розташуйте ці числа в порядку зменшення

9 7 6 5 2.

3. Пригадайте склад цих чисел:

$$9 = 4 + \dots$$

$$7 = 4 + \dots$$

$$6 = 4 + \dots$$

$$5 = 4 + \dots$$

$$2 + 1 + \dots$$

4. Рішення кругових прикладів (кінець одного приклада повинен бути початком наступного приклада).

$$1) 5 + 4 = 9$$

$$2) 9 - 3 =$$

$$3) 7 - 2 =$$

$$4) 4 + 4 =$$

$$5) 6 - 2 =$$

$$6) 0 + 7 =$$

IV. Сприймання об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

1. Порівняти: (завдання написано на дошці).

$$2 + 4 * 4 + 2$$

$$4 + 2 * 2 + 4$$

$$7 - 4 * 4 + 1$$

$$1 + 6 * 3 + 4$$

$$5 - 2 * 1 + 3$$

$$7 - 1 * 4 + 1$$

Цим завданням ще раз закріпити таблицю віднімання та таблицю додавання.

2. Уважно роздивитися фігури і знайти «чужу» – зайву фігуру (с.56 завдання 4).

1 ряд – \square – всі трикутники

2 ряд – \circ – всіх фігур по 2, а коло 1.

V. Підсумок уроку

– Що сподобалось на уроці? Чи згодиться в житті?

УРОК 49

Тема: Задачі на знаходження суми і остачі. Вправи на засвоєння таблиць додавання і віднімання. Вимірювання довжини сторін многокутника. Побудова чотирикутника за зразком (с. 57).

Мета: продовжити роботу над рішенням задач на знаходження суми і остачі. Тренуватися у вправах таблиць додавання і віднімання. Вчити рахувати по клітинках, будувати чотирикутник. Виховувати увагу, старанність, зацікавленість.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція опорного досвіду та опорних знань

1. Усний рахунок.

Включити приклади на таблиці додавання і віднімання 2, 3, 4.

Наприклад: скільки буде, якщо до $3 + 3$; $9 - 3$; $7 - 4$; $6 + 4$; $7 + 2$; $10 - 2$; $8 + 1$; $9 - 7$; $5 - 4$.

Відповіді учитель записує на дошці: 6, 6, 3, 10, 9, 8, 9, 2, 1.

2. Робота з відповідями:

Розташуйте відповіді у порядку зростання: 1, 2, 3, 6, 8, 9, 10,

– Молодці! А як можна одержати число 6? 8? 9?

II. Повідомлення теми, мети і завдань уроку

Сьогодні ми з вами побуваємо в цікавій країні Ця країна зв'язана з математикою. Називається країна **Геометрія** (запис на дошці). Ми вже з вами колись були в цій країні, коли вивчали лінії, геометричні фігури–трикутники. Що сьогодні будемо вивчати – ви дізнаєтесь трошки пізніше.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

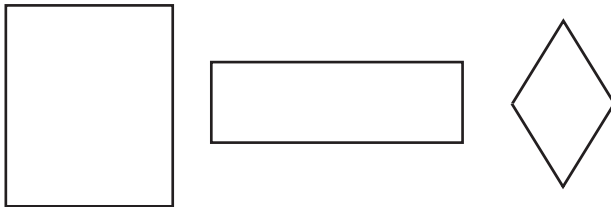
1. Розповідь учителя:

Було три друга – Олівець, Циркуль і Крапка. Їм подобалось гуляти у геометричному парку. У куточку трикутників вони вже побували, а поруч був інший куточок. Їм захотілось піти туди погуляти. Але цей

куточок парку був огорожений, а на воротах стояла Лінійка.

– Ти чому нас не пускаєш? – здивувалась Крапка.

– Тому, – відповіла Лінійка, – що ми пропускаємо лише тих, хто знає що-небудь про геометрію і хоче знати ще більше! Друзі почали розповідати про лінії, про кути і про трикутники. Лінійці ці розповіді сподобалися і вона запросила усіх на алею якихось фігур.

– Як ви гадаєте, що це за фігури?

– А чому вони так називаються?

Усі мовчали, а Олівець на піску накреслив ось таку фігуру. Друзі глянули навколо і помітили, що клумба, майданчики, лави, будівлі схожі на зображену Олівцем фігуру. Крапка весело промовила: «Чотирикутник має чотири кути, тому і називається чотирикутником». Стрибками вона показала всі вершини чотирикутника. А циркуль впевнено показав сторони чотирикутника.

Питання до дітей А ви б змогли накреслити і показати сторони, кути і вершини?

2. Робота у зошиті. Побудова чотирикутника за зразком (с. 57, завдання 4).

– Чи всі фігури є чотирикутниками?

Докажіть!

Олівцем за клітинками рахуємо скільки вправо і вниз треба намалювати у зошиті.

Діти малюють у зошитах.

3. Повторення та з'ясування, чому чотирикутник і як його малювати.

Роздивитися малюнки і знайти \square та \triangle .

Рекомендації вчителю.

Ці фігури можна намалювати в зошиті і розмалювати чотирикутники синім кольором та червоним.

Можна дати завдання побудувати з геометричних фігур малюнки (прикладі).

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

На цьому етапі уроку треба вирішувати задачі на знаходження суми і остачі.

1. Робота з підручником (с. 57 завдання 1, 2, 3).

Завдання 1.

Доберемо умову до цього малюнка.

На ялинці висіло 9 прикрас, 3 розбилося. Чого невістачає?.

Скільки залишилось іграшок?

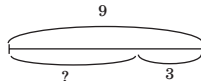
До дошки можна викликати двох учнів.

1 учень записує

2 учень малює схему

короткий запис.

У. Було – 9 пр.

Розбилося – 3 пр.

З. Залишилось?

Р. $9 - 3 = 6$ пр.

В. 6 пр.

– А чому ми використовували дію віднімання?

– Що ми знаходили суму чи остачу?

(Остачу – віднімали від великої величини, або від цілої величини якийсь шматочок).

Завдання 2.

Старанно та уважно роздивіться копійки і складіть умову задачі:

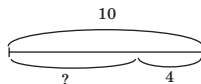
У. Було – 10 к.

Витратили – 4 к.

З. Залишилось – ?

Р. $10 - 4 = 6$ к.

В. 6 к.

Завдання 3.

Всі ви були в цирку і, мабуть, бачили, як веселі клоуни веселять людей.

Спробуйте скласти задачу про клоунів.

У. Було – 3 кл.

Прийшло – 2 кл.

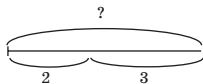
З. Стало – ?

Р. $3 + 2 = 5$ кл.

В. $3 + 2 = 5$ кл.

В. 5 кл.

– На яку дію ми виконували цю задачу? Що ми знаходили? (Ціле або суму).

V. Підсумок уроку

– У якій країні ми з вами побували?

– Що цікавого ви дізнались про цю країну?

– Які мешканці живуть в цій країні?

– Яка фігура буде називатися чотирикутником?

– Які задачі ми з вами вирішували?

Про все це розкажіть своїм батькам дома і пошукajte дома ті фігури, які схожі на чотирикутник.

УРОК 50

Тема: Складання таблиць додавання і віднімання числа 5. Задачі на збільшення та зменшення числа на кілька одиниць (с. 58).

Мета: засвоєння табличних випадків додавання та віднімання числа 5. Продовжити роботу над рішенням задач на збільшення і зменшення числа на кілька одиниць. Закріплювати зміст понять на ... більше, на ... менше. Виховувати увагу, старанність, охайність.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція опорного досвіду та опорних знань

1. Бесіда

– З якою геометричною фігурою ми ознайомилися на минулому уроці? (чотирикутник).

– Чому ця фігура має таку назву?

– Знайдіть в класі предмет, який має форму чотирикутника.

2. Робота у зошиті: малювання чотирикутника за зразком учителя.

– Що цікавого ви побачили в цьому чотирикутнику? (всі сторони рівні).

Учитель. Чотирикутник, у якого всі сторони рівні називається квадратом.

– Відшукайте в класі, чи є у нас предмети, які мають форму квадрата.

II. Повідомлення теми, мети і завдань уроку

Сьогодні ми спробуємо з вами скласти таблицю віднімання і додавання числа 5.

Щоб це зробити, нам потрібна увага та старанність.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. Робота з демонстраційним матеріалом та індивідуальним.

У кожної дитини є квадратики білого кольору.

Викладаємо від одного до п'яти квадратиків сходинкою.

А тепер додамо до кожної групи по п'ять синіх квадратиків.

2. Спробуємо все це записати прикладами:

$$1 + 5 = 6$$

$$6 - 5 = 1$$

$$2 + 5 = 7$$

$$7 - 5 = 2$$

$$3 + 5 = 8$$

$$8 - 5 = 3$$

$$4 + 5 = 9$$

$$9 - 5 = 4$$

$$5 + 5 = 10$$

$$10 - 5 = 5$$

А тепер спробуємо скласти таблицю віднімання. Після того, як склали таблиці, можна перевірити.

Викликати двох учнів і задавати питання.

– До якого числа треба додати 5, щоб дістати 6? 8? 10?

– Від якого числа потрібно відняти 5, щоб дістати 1? 2? 0? 3? (діти підглядають у таблицю і шукають відповіді).

3. Вирішити приклади (с. 58 завдання 2).

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

1. Робота над задачами (с. 58 № 3). Закріпити зміст понять на ... більше, на ... менше.

Завдання 3.

У. Було 9 кл. – кошик

? на 3 кл. м. – коробка

Скільки у коробці?

Р. $9 - 3 = 6$ кл.

В. 6 кл.

Завдання 4.

У. 1 п. – 7 груш

2 п. – ? на 3 груші б.

З. У 2 п.?

Р. $7 + 3 = 10$ гр.

В. 10 гр.

Завдання 5.

У. 1 п. – 7 гр.

2 п. – ? на 3 гр. М.

З. 2 п. – ?

Р. $7 - 3 = 4$ гр.

В. 4 гр.

V. Підсумок уроку

- З якою таблицею ми познайомились?
- Що значить на ... більше, що значить на ... менше при вирішуванні задач? Якою дією ми будемо користуватися?

УРОК 51

Тема: Різницеve порівняння чисел. Вправи на засвоєння таблиць додавання і віднімання числа 5. Побудова відрізка, коротшого від даного (с. 59) або «Подорож математичним океаном».

Мета: закріплювати навички швидко, правильно лічити, обчислювати приклади в межах 10. Навчати порівнювати числа в межах 10. Вчити будувати відрізок, короткий від даного. Виховувати охайність у написанні, бережливе ставлення до тварин.

Обладнання: корабель (малюнок), карта (малюнок), демонстраційний матеріал (предмети, силуетні картинки), індивідуальний матеріал.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція опорного досвіду та опорних знань

– Сьогодні у нас незвичайний урок. Ми з вами вирушаємо у подорож водними просторами океану. І попливемо на ось такому човні під вітрилами (демонструє малюнок). Якщо ви правильно і швидко виконаєте запропоновані завдання, ми побуваємо у різних портах і повернемося додому.

II. Повідомлення теми, мети і завдань уроку

Але перш ніж вируфішити в путь, відгадайте ребус:

⊙ Да

7 я

ві3ла

Вода

сім'я

вітрила

Подорож починається (на дошці малюнок корабля, карта).

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. Розповідь вчителя.

Порт, у який ми зараз прибуваємо – «Обчислювальний». Ми будемо з вами обчислювати приклади у межах 10.

1 завдання – з картками (працюють учні перших двох парт кожного ряду).

– Ви знаєте, що у воді живуть ... хто? – риби.

Щоб зійти на берег, вам потрібно розв'язати приклади:

1 варіант

$$5 - 1$$

$$3 + 1$$

$$4 - 1$$

$$8 + 2$$

2 варіант

$$6 + 1$$

$$7 - 1$$

$$4 + 1$$

$$9 - 1$$

2 завдання – гра «Визнач маршрут корабля» (біля дошки працюють 4 учні).

Щоб визначити курс корабля, який зашифровано прикладами, треба підкреслити правильну відповідь:

$$2 + 2 \text{ (3, 5, 4)}$$

$$7 + 1 \text{ (7, 8, 9)}$$

$$4 - 1 \text{ (2, 3, 5)}$$

$$3 + 3 \text{ (7, 6, 5)}$$

$$6 - 1 \text{ (4, 5, 7)}$$

$$4 + 2 \text{ (9, 7, 6)}$$

$$5 + 2 \text{ (3, 5, 7)}$$

$$6 + 3 \text{ (7, 6, 9)}$$

$$4 - 2 \text{ (3, 5, 2)}$$

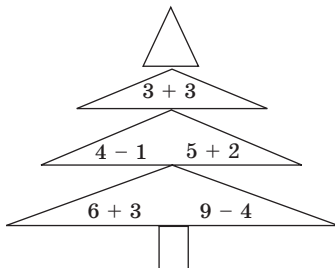
$$9 + 1 \text{ (4, 10, 8)}$$

$$10 - 2 \text{ (7, 8, 9)}$$

$$3 + 1 \text{ (5, 4, 2)}$$

Всі останні діти виконують завдання 3 «Хто найшвидше».

Переможе той, хто правильно і швидко обчислить всі приклади на ялинці:

Перевірити завдання на дошці та на картках.

Прямо перед нами курс «Новинка».

Робота з дидактичним демонстраційним матеріалом.

На дошці викладемо 5 груш та 7 яблук.

Чого більше? Чого менше? На скільки груш менше, ніж яблук? На скільки яблук більше, ніж груш?

Отже, якщо перше число більше, ніж друге на кілька одиниць, то й друге число менше, ніж перше, на стільки ж одиниць.

4. Робота з підручником (с. 59 № 1, № 2).

Порахувати, на скільки цукерок більше ніж пряників.

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

1. Робота з відрізками.

Ось ми попали ще на одну станцію, яка називається «Намалюй мене».

Давайте спробуємо намалювати відрізок 6 см.

А другий на 2 см коротше.

$$6 - 4 = 2 \text{ см.}$$

Молодці! Із цим завданням ви дуже добре впоралися.

2. Кругові приклади (с. 59 № 4).

V. Підсумок уроку

Ось і завершилася наша подорож математичним океаном. Молодці! Ви гарно впоралися із завданнями. Так тримати!

УРОК 52

Тема: Розв'язування задач. Задача, яка включає поняття «стільки ж». Вправи на засвоєння таблиць додавання і віднімання. Побудова відрізка (с. 60).

Мета: продовжити розв'язувати задачі на різницеве порівняння, обґрунтувати вибір дії. Тренувати учнів в засвоєнні таблиці додавання та віднімання. Вчити будувати відрізки. Виховувати охайність, старанність.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція опорного досвіду та опорних знань

1. Математичний диктант.

- Скільки треба додати до 5, щоб одержати 9?
- У мене є число 5. Скільки до нього треба додати, щоб одержати 10?

- Скільки буде, якщо від 8 відняти 5?

- Скільки буде, якщо до 5 додати 4?

- Яка буде відповідь, якщо від 10 відняти 5?

Відповіді: 4, 5, 3, 9, 5.

- Яке серед цих відповідей саме маленьке число?

- Яке саме велике?

- Яку геометричну фігуру можна побудувати маючи число 3? (трикутник).

- А число 4? (чотирикутник).

2. Зараз ми спробуємо вирішити приклади з порожніми віконцями.

Наприклад, $7 + \quad + 9$

Як ми підберемо число?

Ці приклади можна показувати наглядно:

Викладаємо 7

а знизу 9

- На скільки більше 9 ніж 7? (на 2). Стаavimo в порожнє віконце – 2.

$2 + \quad + 7$

Виставляємо 200 00

7 кол 000000

- На скільки 7 більше 2? (на 5).

$10 - \quad + 8$

$6 - \quad + 1$

Виставляємо 10 квадратів
Скільки лишніх?

II. Повідомлення теми, мети і завдань уроку

Сьогодні ми будемо продовжувати вирішувати цікаві задачі, які можна назвати «смачні» задачі. Є такий чудовий день – свято Пасхи. Це свято буває весною, воно яскраве своїми обрядовими атрибутами, особливо писанками, фарбованими курячими яйцями, які вважалися символом життя. Люди пекли паски, піріжки і в ці свята несли до своїх родичів. От і ми спробуємо ці смачні задачі.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. Робота з підручником (с. 60 завдання 1, 2, 3).

Порахуйте, на скільки крашанок більше, ніж писанок.

6 3

$$6 - 3 = 3$$

Як нам порівняти ці два числа?

На 3 яйця крашанок більше, ніж писанок.

Задача 2

У. Було 7 п.

Спекли ? на 2 паски менше

З. Скільки є пасок?

$$P. 7 - 2 = 5 \text{ п.}$$

В. 5 п.

Задача 3

У. Було 4 п.

Спекли стільки ж.

З. Стало ?

$$P. 4 + 4 = 8 \text{ п.}$$

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

1. Робота з відрізками (завдання 5 с. 60).

1 – 6 см.

2 – ? на 2 см коротший

3 – ? на 3 см довший

$$1) 6 - 2 = 4 \text{ см} - 2 \text{ в}$$

$$2) 6 + 3 = 9 \text{ см} - 3 \text{ в}$$

Які слова нам підказували, що треба віднімати?

- на 2 см коротший, або менший
 - що треба додавати?
 - На 3 см довший або більший
2. Самостійна робота (с. 60 № 4).

V. Підсумок уроку

- Про яке свято ми розмовляли?
 - Що значить «на кілька одиниць більше?»
 - Що значить «на кілька одиниць менше?»
- Розкажіть батькам про це свято і про наші задачі.

УРОК 53

Тема: Складання таблиць додавання і віднімання числа 6. Задачі на різницеве порівняння (с. 61).

Мета: засвоєння табличних випадків додавання та віднімання числа 6. На основі порівняння двох груп предметів підвести дітей до розуміння того, чому потрібно виконувати дію віднімання. Виховувати старанність, охайність.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція опорного досвіду та опорних знань

1. Усний рахунок.

Гра «Скільки не вистачає?»

У дітей конверти з числами від 1 до 10.

Учитель пропонує кожному учню розкласти на парті картки з числами від 1 до 9 і запитує: «Скільки не вистачає до 10?» Учні повинні покласти напроти кожного числа картку з числом, якого не вистачає до 10. Виграє той, хто зробить це найшвидше без помилок. Учніям можна пропонувати заповнювати числа до 5, 6, 7, 8, 9.

2. Записати приклади, поставте знаки «+», «-» так, щоб приклади були розв'язані правильно.

$$4 * 2 * 6 * 3 * 5 = 10$$

$$8 * 1 * 7 * 5 * 9 = 10$$

II. Повідомлення теми, мети і завдань уроку

Сьогодні ми будемо з вами працювати з числом і цифрою 6, складати таблиці додавання і віднімання з цим числом і цією цифрою.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. Робота з підручником (с. 61, завдання 1).

Полічи, скільки білих квадратиків ти маєш у верхньому ряді і додай до нього 6 синіх квадратиків. Скільки всього буде?

Так рахуємо весь стовпчик.

У зошиті з'являється запис:

$$1 + 6 = 7 \qquad 3 + 6 = 9$$

$$2 + 6 = 8 \qquad 4 + 6 = 10$$

Потім треба вивчити таблицю віднімання числа 6

$$7 - 6 = 1 \qquad 9 - 6 = 3$$

$$8 - 6 = 2 \qquad 10 - 6 = 4$$

Перевірити як діти зрозуміли цей матеріал, викликати до дошки 2 – 3 учнів і задати питання:

Скільки буде до $3 + 6?$, $8 - 6$; $10 - 6$; $4 + 6$.

2. Вирішити приклади (завдання 2).

Весь час звертаємось до дошки, де написана наша таблиця.

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

Учитель. А тепер ми вирішимо декілька задач. (с. 61 завдання 3).

На дошці можна розвісити малюнки із зображенням овочів та фруктів, а можна працювати тільки з підручником.

– Які фрукти ви ще знаєте крім тих, що намальовані в книжці?

– А які овочі вам знайомі?

Додатковий матеріал для вчителя.

Капуста – дуже давнє слово, виникло від слова капут (голова), «складена, створена», «голівна» – запозичене з латинської мови.

Картопля. Її клубні схожі на гриб трюфель. Як і трюфель, вони ростуть під землею. Почали його знаходити у Південній Америці. До нас картопля

прийшла при Петрі I. Люди довго не сприймали заморський овоч і називали його «бісове яблуко».

Повертаємось до нашої задачі.

На скільки фруктів менше, ніж овочей?

Для слабких дітей можна використовувати геометричний матеріал: виложіть фігур стільки, скільки фруктів, а під ними стільки фігур, скільки овочів.

Як дізнатися на скільки 5 менше 9?

Треба від більшого числа відняти менше –

$$9 - 5 = 4.$$

– А як зробити, щоб їх було порівну?

– Діти відповідають і можуть показати на індивідуальному матеріалі.

1. Виконати задачу (№ 6 с. 61).

Накреслити відрізок на 4 см довший.

1) Діти повинні виміряти відрізок у книжці.

2) Пригадати, що значить «довший» (значить «більший за довжиною»).

3) З'ясувати, як знайти на 4 см довше?

$$5 + 4 = 9 \text{ см.}$$

4) Намалювати другий відрізок.

V. Підсумок уроку

Ми з вами добре попрацювали, вивчили нову таблицю. З яким числом і якою цифрою вона пов'язана?

Для вчителя.

Завдання у підручнику № 4, 5 можна залишити на наступний урок.

УРОК 54

Тема: Вправи на засвоєння таблиць додавання і віднімання числа 6. Розв'язування і порівняння задач на знаходження суми збільшення числа на кілька одиниць (с. 62).

Мета: закріплювати обчислювальні навички додавання і віднімання за допомогою малюнків. Вчити обґрунтовувати вибір для розв'язування задачі. Виховувати увагу, старанність, охайність.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція опорного досвіду та опорних знань

1. Усний рахунок.

Розв'язати приклади з поясненням, виконуючи практичні дії. Наприклад, до $3 + 6$; інший 3 збільшити на 6 .

Виконавши вправи, діти переконуються, що в обох випадках потрібно виконати дію додавання.

$10 - 6$; або 10 зменшити на 6 . Переконати дітей, що ці обидва приклади на віднімання.

2. Вирішення прикладів на повторення таблиць додавання і віднімання на $2, 6, 3, 1$ (с. 61 № 4 – підручник).

II. Повідомлення теми, мети і завдань уроку

Сьогодні ми будемо працювати над задачами на додавання і віднімання.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. Розкриваємо підручник на стор. 62 і роздивимося завдання 1, 2.

Спробуємо скласти задачу.

Наприклад, хлопчик виконував домашнє завдання з математики. Він намалював схему, довжина якої 5 см, а другий відрізок довжиною 3 см. Якої довжини у нього вийшов відрізок?

Аналіз задачі:

1. Що робив хлопчик?

2. Якої довжини він намалював перший відрізок?

3. А якої другий?

4. Яке питання задачі?

5. Роздивитися першу схему. Що означає 5 см?
А що означає 3 см?

6. Яке рішення задачі? А чому ми будемо її вирішувати дією додавання?

Запис у зошиті: $5 + 3 = 8$ (см)

Задача 2. Хлопчик вирішував задачу. Спочатку він намалював відрізок, який дорівнює 5 см, а другий на 3 см більше.

Аналіз задачі:

1. Про що йде мова в задачі?

2. Якої довжини намалював хлопчик відрізок перший?

3. В другий раз? Що значить на 3 см більше?

4. Роздивитися схеми – завдання 2.

5. Якою дією будемо вирішувати задачу?

Запис у зошиті: $5 + 3 = 8$ (см)

– Чим схожі між собою задачі?

– А чим вони відрізняються?

– Чому ми обидві задачі вирішили дією додавання?

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

У цьому розділі можна вирішити задачу № 3, дати приклади на повторення складу чисел, або на порівняння чисел.

Задача № 3

Наприклад, такий зміст задачі. Мама варила їжу. На плиті варився борщ і кукурудза. Мама кинула в каструлю 6 картоплин і 3 ще в неї залишилося. Скільки всього картоплі варилося у борщі?

7 початків кукурудзи варилося у другій каструлі і 3 ще не вмістилось.

– Яке питання буде в цій задачі?

Картопля

$6 + 3 = 9$ (к). Чого варилося більше, картоплі чи кукурудзи і на скільки?

Кукурудза

$7 + 3 = 10$ (к). Чому ми обидві дії зробили дією додавання?

– А якою дією ми знаходили порівняння чисел:
 $10 - 9 = 1$ (ов)

2. Порівняй числа:

$$6 * 10$$

$$4 * 4$$

$$6 * 7$$

$$7 * 9$$

$$5 * 3$$

$$8 * 3$$

$$10 * 1$$

$$2 * 1$$

$$9 * 6$$

V. Підсумок уроку

– Що ми робили на уроці?

Дома розкажіть батькам про наш урок і покажіть сторінку підручника, де ми працювали.

УРОК 55

Тема: Вправи і задачі на засвоєння таблиць додавання і віднімання числа. Кругові приклади. (с. 63).

Мета: формувати обчислювальні навички у межах вивчених випадків. Вирішувати задачі на дії додавання та віднімання. Виховувати старанність, охайність, зацікавленість до уроків математики.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція опорного досвіду та опорних знань

1. Усний рахунок

* Якими монетами можна дати 7 копійок здачі?

* Порахувати від 1 до 10.

* Порахувати 2-ма від 2 до 12 (Хто вміє!)

* Порахуйте 3-ма від 3 до 15.

* Назвати сусідів числа 8.

* Хто живе через 10?

* Число 4. Збільшіть його на 5 одиниць!

* Число 6. Зменшіть його на 2.

* Задача 3. Минулого року в Олі залишилося 7 зошитів в клітинку і 3 в косу лінію. Скільки всього зошитів залишилося в Олі?

Підвести підсумок усного рахунку.

2. Вирішення кругових прикладів. С. 63 № 4
Можна їх написати на дошці, а можна вирішувати з книги.

II. Повідомлення теми, мети і завдань уроку

Вирішування вправ і задач на додавання і віднімання.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

2. Повернутися на стор. 62 задача 4.

Скласти задачу і розв'язати її.

Було 9 шматків сиру. Миші дуже люблять сир, тому вони залізли на полицю і почали смачно снідати, обідати і вечеряти сир. Коли хазяйка прийшла за сиром, то вона побачила, що сир хтось їв. Дуже розсердилась вона і побачила в куточку дві товсті жирні миші, які не могли рухатися.

– Так ось хто поїв три шматки сиру!

– Скільки ж залишилось у нас сиру? – ойкала хазяйка.

Давайте ми їй допоможемо.

Аналіз задачі

1. Про що йшла розмова в задачі?

2. Скільки всього кусків сиру було в хазяйки?

3. Хто допоміг їсти сир?

4. Скільки вони встигли з'їсти?

5. Якою дією ми будемо знаходити?

6. Вийти і намалювати схему до задачі.

7. Записати у зошиті: $9 - 3 = 6$ (к.)

2. Роздивитися с. 63 завдання 5.

– Хто це зображений?

– Що робить ведмедиця-хазяйка?

– А чим люблять смакувати ведмеді?

Так от наша ведмедиця-хазяйка влітку заготовила багато компотів та різних солодких страв.

– Порахуйте, скільки в неї на полицях стояло банок? (9)

– А що сказано про шафу? (в неї на 6 менше)

– А яке питання ми можемо підібрати до такої умови? (Скільки банок стояло в шафі?)

– Якою дією ми будемо вирішувати цю задачу?

– Які слова вам підказали, що треба користува-

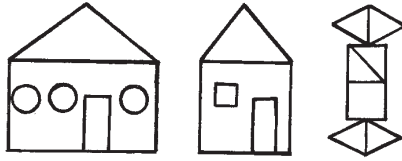
тися дією віднімання?

Запис в зошиті: $9 - 6 = 3$ (б).

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

1. Виконати приклади (с. 63 № 6). Повторити таблиці віднімання і додавання 1, 2, 3, 6.

2. Можна дати гру на повторення геометричних фігур, наприклад:

– Які геометричні фігури ви бачите на таблиці? А тепер полічіть окремо трикутники, круги, квадрати.

V. Підсумок уроку

Що ви робили на уроці? Який матеріал уроку вам сподобався? Дома розкажіть батькам, чим ми займалися на уроці.

УРОК 56

Тема: Складання таблиць додавання і віднімання числа 7. Задачі на заходження суми і остачі (с. 64).

Мета: продовжити роботу над складанням таблиць, скласти таблицю на 7. Продовжити роботу над задачами на знаходження суми і остачі. Виховувати старанність, охайність, увагу.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція опорного досвіду та опорних знань

3. Записати в зошиті хвилинку каліграфії:

1111

2. Математичний диктант: *Запишіть відповідь – скільки буде, якщо $9 + 1$;

* 3 зменшити на 1,

* 5 збільшити на 4,

* 8 зменшити на 2,

* Записати сусідів числа 9,

* $9 - 4$,

* $3 + 6$,

Відповіді: 10, 2, 9, 6, 8, 10, 5, 9.

3. Розташувати числа від найменшого до найбільшого:

2 5 6 8 9 10

4. Які треба скласти числа, щоб одержати число 9? 6? 10?

5. Підсумок цього етапу уроку.

II. Повідомлення теми, мети і завдань уроку

Складаємо таблицю додавання і віднімання числа 7.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. Робота над складанням таблиці додавання і віднімання числа 7.

У дітей геометричний матеріал, який вони викладають на столі; додайте до кожного ряду по 7 геометричних фігур. Що ви одержали?

Один учень біля дошки викладає геометричні фігури, а другий записує приклади.

$$1 + 7 = 8$$

$$2 + 7 = 9$$

$$3 + 7 = 10$$

А скільки буде, якщо

$$8 - 7 = 1$$

$$9 - 7 = 2$$

$$10 - 7 = 3$$

2. с.64 № 1 порівняємо з підручником. Так ми зробили чи ні?

3. Вирішити приклади с. 64, № 2

$$2 + 6 - 7 = 8 - 7 = 1$$

$$5 + 4 + 7 = 16$$

$$0 + 7 - 7 = 0$$

$$3 + 4 - 7 = 7 - 7 = 0$$

Другий приклад розібрати на геометричному матеріалі, він як виняток від інших прикладів.

4. Завдання 3.

Ви знаєте, що на Новорічне свято завжди одягають карнавальні костюми. Наш лис і білочка вирішують, який костюм кому підійде.

З'ясуємо, що білочка одягне сине плаття і корону, все, що знаходиться під № 6.

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

Перевірити знання дітей, дати самостійну роботу. (с. 64 № 4, № 5).

Вирішити, записати в зошит.

V. Підсумок уроку

Розказати таблицю на 7.

УРОК 57

Тема: Вправи і задачі на засвоєння таблиць додавання і віднімання числа 7. Порівняння числових значень відрізків (с. 65).

Мета: засвоювати таблиці додавання та віднімання числа 7. Вчити порівнювати числові значення відрізків. Виховувати математичну кмітливість.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція опорного досвіду та опорних знань

Учитель. Вчора ми з вами познайомились з таблицею додавання і віднімання числа 7.

Перевіримо, як ви це засвоїли.

1. Усний рахунок:

1. Назвіть сусідів числа 7.

2. Як можна одержати число 7?

3. Скільки буде, якщо до 2 додати 7?

4. Яка буде остача, якщо від 9 відняти 7?

5. Збільшіть 7 на одну одиницю.

6. Скільки буде, якщо до 0 додати 7?

Відповіді: 6, 8, $3 + 4$, $2 + 5$, $6 + 1$,

$1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1 = 7$,

$4 + 3$, $5 + 2$, $1 + 6$, $2 + 7 = 9$,

$9 - 7 = 2$, $3 + 7 = 10$.

2. Хвилинка каліграфії: прописати в зошиті:

22 22 22

II. Повідомлення теми і мети уроку

Ми сьогодні будемо багато часу вирішувати задачі і почнемо із задач на гроші.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. Робота з підручником (с. 65 завдання 1).

У Михайлика:

$2 + 5 + 1 = 8$

(8 коп.)

У Надійки:

$5 + 2 = 7$

$1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 2 = 7$

(7 коп.)

– У кого більше грошей? На скільки копійок більше?

$$8 - 7 = 1 \text{ (коп.)}$$

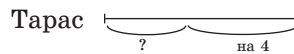
Ще раз показати дітям, що можна рахувати в різному порядку.

2. с. 65 завдання 2.

У Лесі – 6 ор.

У Тараса – ?

На 4 менше.

3. Порівняння відрізків с. 65 № 5*

$$5 + 2 + 8 - 2$$

$$7 > 6$$

$$5 + 2 > 8 - 2$$

Починаємо рахувати так:

1) Скільки буде, якщо до 5 додати 2 ? $5 + 2 = 7$

2) Скільки буде, якщо від 8 відняти 2 ? $8 - 2 = 6$

Тренувальні завдання:

$$4 + 3 * 9 - 1$$

$$10 - 2 * 9 - 6$$

$$7 < > 8$$

$$8 > 3$$

$$4 + 3 < 9 - 1$$

$$10 - 2 > 9 - 6$$

$$7 \quad 8$$

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у виучуваному матеріалі

1. Самостійно вирішити приклади № 4.

Це цікаво. Прочитаємо слова і порахуємо ці букви:

М А Т Е М А Т И К А М А Т Ё М А Т Ы К А

$$10 - 1 = 9$$

$$\square \quad \square = \square$$

V. Підсумок уроку

– Ви дуже добре попрацювали сьогодні, тому розкажіть батькам, що запам'ятали з уроку.

УРОК 58

Тема: Складання таблиць додавання і віднімання чисел 8 і 9. Задачі і вправи на засвоєння таблиць додавання і віднімання. Різниче порівняння довжини відрізків (с. 66).

Мета: вчити складати таблиці додавання та віднімання чисел 8 і 9. Порівнювати відрізки, вчити вирішувати задачі з ними. Виховувати увагу, старанність.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Хвилина каліграфії. Прописати в зошиті
333 333 333

2. Вирішування кругових прикладів (с. 66 завдання 6).

Приклади краще записати на дошці, щоб всі діти бачили, в якій послідовності їх вирішують.

3. Повернутися на стор. 65 завдання 3.

У нас є відрізок довжиною 9 см, він складається з 2 та ?

$$2 + \dots = 9.$$

Як визначити, чому дорівнює другий відрізок?

Порівняй довжину відрізків: (с. 66, завдання 5).

– Який довший і наскільки?

– Як зробити, щоб ці 2 відрізки були рівними?

II. Повідомлення теми і мети уроку

Сьогодні ми будемо закінчувати таблицю додавання і віднімання.

Якими числами ми не склали таблиці? (з 8, 9)

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. Робота з підручником (с. 66 завдання 1).

Роздивіться квадратики і скажіть, як склали приклади:

$$1 + 8 = 9$$

$$9 - 8 = ?$$

$$2 + 8 = ?$$

$$10 - 8 = ?$$

$$1 + 9 = ?$$

$$10 - 9 = ?$$

2. Тренувальні вправи с. 66 № 2.

1 в.

Верхній рядок

2 в.

Нижній рядок

Потім обов'язково перевірити.

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

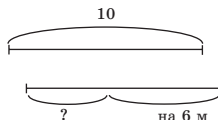
1. Virішування задачі (с. 66 № 3).

* Роздивіться малюнок.

* Хто головний герой цієї історії?

* Скільки прикрас було доставлено з ящика?

Було – 10 пр.

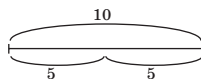
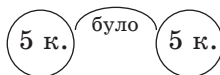
У ящику – ? на 6 м.

У ящику?

$10 - 6 = 4$ (пр.)

2. Задача № 4 с. 66.

Цю задачу краще вирішувати з наочністю.

Купила – за 8 коп.

Здачі?

$10 - 8 = 2$ (коп.)

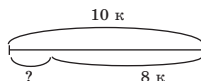
Аналіз задачі:

* Що таке 10 копійок?

* Що вона купила?

* Скільки витратила на свою покупку?

* Як ви здогадалися, що задача вирішується дією віднімання?

V. Підсумок уроку

Таблицю на додавання і віднімання на 8 та 9 розкажіть своїм батькам.

УРОК 59

Тема: Задачі на знаходження невідомого доданка. Вправи на за-
своєння таблиць додавання і віднімання (с. 67).

Мета: продовжити роботу над задачами на знаходження невідомого
доданка. Повторювати таблиці додавання та віднімання.
Виховувати зацікавленість до уроків математики та ви-
ховувати любов до праці.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Усний рахунок.

Сьогодні у нас незвичайний урок. До нас в гості
хтось прийде. А хто – ви повинні відгадати, вирішу-
ючи такі приклади:

$$\begin{array}{ll} \text{В } 4 + 3 - 6 + 8 - 5 = \square & \text{В } 5 + 2 - 4 + 5 - 2 = \square \\ \text{А } 9 - 3 + 0 - 2 + 4 = \square & \text{І } 4 + 2 - 3 + 1 + 3 = \square \\ \text{А } 2 + 2 + 5 - 9 + 3 = \square & \text{М } 9 - 7 + 5 - 4 - 1 = \square \\ \text{Н } 8 - 1 + 2 - 6 - 2 = \square & \text{Л } 6 + 2 - 4 - 2 + 3 = \square \end{array}$$

2	8	5	6	4	7	1	3
М	А	Л	Б	В	І	Н	А

Правильно! До нас в гості завітала дівчинка
з голубим волоссям. З якої вона казки?

- Кого вона виховувала та вчила?
- Чи з бажанням він вчився в школі?

Мальвіна вирішила перевірити нас, чи не такі ми
мудрі, як Буратіно.

Перший іспит ми вже вирішили.

Давайте дізнаємося, що вам запропонує ця дів-
чинка.

2. Хвилинка каліграфії. Прописати в зошиті:

333 333 333

II. Повідомлення теми і мети уроку

Мальвіна просить, щоб ми сьогодні вирішували задачі, показали як ми можемо вирішувати приклади.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

2. Повідомлення вчителя.

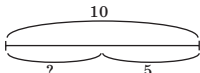
Мальвіна із захопленням дивиться, як ви все виконуєте. Вона хвалить вас і хоче подивитися, як ви вмієте вирішувати задачі.

2. Задача 2, с. 67.

Наприклад. Мама приготувала всього 10 гудзиків, щоб пришити до дитячого одягу, але 5 гудзиків розсипались біля торбинки. Скільки гудзиків знаходиться в торбинці?

Аналіз задачі:

- 1) Про що йдеться розмова в задачі?
- 2) Що таке число 10?
- 3) Що таке число 5?
- 4) Яке питання в задачі?
- 5) Чому ми будемо вирішувати дією віднімання?
- 6) Рішення $10 - 5 = 5$ (г)

Відповідь: У торбинці 5 гудзиків.

3. Задачу про катушки з нитками діти складають самостійно і вирішують.

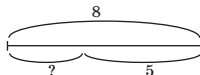
Всього – 8 к.

Розсипалось – 5 к.

В коробці – ?

$8 - 5 = 3$ (к)

Мальвіна оцінює, як діти вирішують задачі.

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

1. Мальвіна пропонує нам вирішити таблицю із підручника (с. 67 № 4).

Завдання.

Кожне число треба збільшити на 3 та зменшити на 2.

Якщо це важко робити, то можна з наочністю або рахувати по клітинках.

Завдання з відрізком (с. 67 № 1).

Сума довжин двох відрізків дорівнює 9 см. Довжина першого відрізка 2 см. Чому дорівнює друга половина відрізка?

V. Підсумок уроку

Дома обов'язково розкажіть про ті цікаві задачі, які нам дала Мальвіна.

А Мальвіна прощається з нами, вона побачила, що ми добре вирішуємо задачі, тому вона розповість Буратіно про наш клас і може він захоче добре вчитися!

УРОК 60

Тема: Літр. Задачі на знаходження невідомого доданка, на різницеве порівняння чисел (с.68).

Мета: ознайомити з поняттям літр і навчити учнів користуватися цією мірою практично. Продовжити роботу над задачами на знаходження невідомого доданка та різницеве порівняння чисел. Виховувати охайність, зацікавленість, точність, терпіння.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Усний рахунок.

* Назвати число, яке слідує за числом 2, 5, 9.

* Назвати число, яке стоїть перед числом 5, 3, 8, 10.

* До задуманого числа додали 1 і одержали 3. Яке число задумали?

* Яке число на 1 більше числа 5? На 1 менше ніж 7? Менше 6 на 1?

* Під ялинкою росли 3 гриба. Скільки грибів залишилось, якщо їжак уніс 2 гриба?

* У хлопчика було 6 троянд. Три троянди він подарував матері, а останні – сестричці. Скільки троянд він подарував сестрі?

II. Повідомлення теми і мети уроку

Сьогодні у нас незвичайний урок, і незвичайність його заключається в тому, що я сьогодні вирішила купити молока. У мене на столі: стакан, кружка в 1 л, банка в 3 л та бідон в 5 л. Сім'я у мене велика і думаю, з яким посудом мені піти до магазину. (Скільки літрів має посуд, дітям одразу не говорити).

– А чому з бідоном?

– А чого ви вирішили, що він самий великий?

От ми повинні сьогодні виміряти різний посуд і дізнатись, скільки вміщується в наш посуд. Тема нашого уроку – літр.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

2. Розповідь вчителя з демонстрацією досвідів.

Учитель розказує і одразу викликає дітей вимірювати.

Показати мірну кружку. Чи бачили ви таку кружку, на ній є розподіли.

Набрати води: 1 л – нова міра вимірювання, подивимось, скільки води увійде в цю банку (наливати в банку 1 л).

– Виміряти велику банку (3 л)

1 мірна кружка має 1 л., цей літр вміщується в 1 банку – це 1 л; 3 банки – 3 л.

А тепер виміряємо бідон, в нього вміщується 5 літрів.

– Який посуд самий великий? (бідон)

3. Робота з підручником (с. 68).

Роздивіться завдання 1.

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

1. Вирішування завдань з підручника (с. 68).

Завдання 2 (задачі можна вирішити усно).

*Лійка вміщує 2 л, а відро 6 л. Скільки всього літрів води вміщується в лійку та відро разом?

Таз вміщує 10 л води, а цеберка маленька – 3 л. На скільки менше л води вміщується в відро, ніж в таз?

2. Задача № 4 (вирішуємо і записуємо в зошит).

Кухоль – 2 л

Каструля – ? 7 л.

$$7 - 2 = 5 \text{ (л)}$$

Каністра в – 7 л.

Каністра м – ? 10 л.

$$10 - 7 = 3 \text{ (л)}$$

V. Підсумок уроку

– З якою новою мірою ми сьогодні познайомились?

– Що вимірюють літром?

Дома візьміть банку в 1л і виміряйте саму велику каструлю. Завтра нам повідомте, скільки літрів вміщує ця каструля.

УРОК 61

Тема: Літр. Вправи на засвоєння таблиць додавання та віднімання. Задачі на знаходження суми, остачі, невідомого доданка (с. 69).

Мета: продовжити знайомство з новою мірою вимірювання – літром. Формувати вміння й навичок розв'язувати задачі на різницеve порівняння і зменшення числа на кілька одиниць. Виховувати увагу, охайність, старанність.

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Хвилинка каліграфії. Записати в зошиті:

99 96 99 96

2. Усний рахунок.

Можна використовувати завдання № 3 с. 68.

Ці трикутники намалювати на дошці. Хто швидше порухає?

3. Вирішити приклади (с. 69 завдання 1). Записати в зошит.

II. Повідомлення теми і мети уроку

Сьогодні ми будемо продовжувати роботу над мірою вимірювання – літром.

Ви повинні бути старанними, добре слухати і виконувати всі завдання.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. Перевірити, як діти вдома виміряли каструлі.

- Скільки літрів вміщує ваша каструля?
- Як ви вимірювали?

2. Практика роботи з демонстраційним матеріалом.

Візьміть кружку в 1 л води і вилийте у відро.

- Скільки л води у відрі?
- Збільшіть цю кількість на 2 л.
- Скільки л води стало, більше чи менше?
- Скільки л води у відрі?

Наберіть води в 2 л банку. На скільки менше л води в банці, ніж у відрі?

3. Робота над задачами підручника (с. 69, завдання 2).

Влітку всі люблять холодні напої, їх же люблять і тварини. Особливо всім до вподоби солодкий квас.

Задача.

Стояла бочка з квасом. В ній вміщувалось – скільки? $7 + 2 = 9$ літрів.

Білочка була продавцем. Вона продавала квас. Одразу вона відлила скільки літрів: $9 - 5 = 5$ л.

Жабка-скрекотушка теж хотіла пити, вона купувала квас два рази – скільки це? $2 + 3 = 5$ л.

Ведмідь-нибрид любляє все солодке, особливо мед, але треба запити квасом. Він же брав 8 л і відпив 2 л. Скільки у нього залишилося? $8 - 2 = 6$ л.

Зайчик-набігайчик крім травички та солодкої моркви любляє теж квас, він взяв 2 рази: спочатку 6 л, а потім ще 1 л. Скільки він всього взяв літрів?

У зошиті з'являється запис:

$$7 + 2 = 9$$

$$9 - 4 = 5$$

$$2 + 3 = 5$$

$$8 - 2 = 6$$

$$6 + 1 = 7$$

– Хто із звірів взяв квасу більше за все? (ведмідь).

– На скільки більше, ніж жабка? ($8 - 5 = 3$).

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

1. Повторити, як називаються числа при додаванні. Виконати завдання (с. 69 № 4).

2. Роздивіться малюнок до задачі (с. 69 № 3).

Спочатку молоко налили в бідон в 10 л, а потім відлили 3 л. Скільки молока залишилось?

А в другому бідоні теж 10 л, а відлили спочатку 10 л – ($3 \text{ л} + 1$) = $10 - 4 = 6$ (л)

Молодці! Ви дуже добре допомогли кенгуру, яка не могла справитися з задачею.

V. Підсумок уроку

Обов'язково відкрийте дома сторінку 69 і розкажіть батькам, як звірі полюбляють квас, і хто скільки випив. Обов'язково запам'ятайте, що літр – це міра вимірювання.

УРОК 62

Тема: Кілограм. Вправи на засвоєння таблиць додавання та віднімання в межах 10. Задачі на різницево порівняння (с. 70).

Мета: ознайомити з одиницею вимірювання маси – кілограмом; навчити практично користуватися нею, формувати вміння розв'язувати приклади і задачі. Виховувати зацікавленість до уроків математики.

Хід уроку

Цей урок доцільно провести в шкільній їдальні. Ознайомити дітей з різними вагами, розглянути, як ними користуються. Виконати кілька вправ на зважування різних предметів.

Важливо провести зважування на око, піднімаючи різні предмети в руках (1 – 2 кг.)

Далі урок можна продовжити в класі, працюючи над стор. 70.

У зошиті на цьому уроці записати:

1. Хвилинка каліграфії.

888 888 888

2.

Т Т Т Т

КГ КГ КГ КГ

3. Обов'язково вирішіть завдання (с. 70 № 3), а приклади № 2 розібрати.

Дома батькам розкажіть, що ми сьогодні робили, куди ходили і що цікавого бачили.

УРОК 63

Тема: Літр. Кілограм. Поняття про вік людини «у роках». Вправи і задачі на засвоєння таблиць додавання і віднімання. Повторення геометричного матеріалу (с. 71).

Мета: продовжити роботу над новими мірами вимірювання – літром, кілограмом. Ввести поняття про вік людини. Тренувати учнів у рішенні таблиць додавання і віднімання. Повторити геометричний матеріал. Виховувати старанність, зацікавленість до уроків математики.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Хвилинка каліграфії. Записати в зошиті:

5555 55555 5555

З яких геометричних фігур складається наша маленька хатинка?

2. На партах у дітей конверти з геометричним матеріалом. Покажіть всі з своїх конвертів коло; трикутник; чотирикутник. Складіть який-небудь малюнок із своїх фігур (діти працюють).

Потім учитель проходить між рядами і питає, з яких фігур складається той чи інший малюнок.

3. Знайомство з новими геометричними фігурами.

Крива лінія, точка, відрізок, пряма лінія.

Роздивитися в підручнику:

- Чим відрізняється пряма лінія від відрізка?
- На що схожа крива лінія?
- Що можна зробити з точки?

II. Повідомлення теми і мети уроку

Ми сьогодні спробуємо вирішити задачі про наші літа.

- Чи знаєте ви рік свого народження?
 - А скільки вам зараз років?
- Про це сьогодні піде розмова.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. Учитель виставляє двох учнів і розказує. У нас в класі є учні, яким вже виповнилось 7 років, а є, яким є 6 років. Наприклад – Марії 7 років, а Дмитрику – 6 років. На скільки років Дмитрик менший від Марії. $7 - 6 = 1$ рік.

2. Розібрати задачі підручника (с. 71, № 1, № 2).

Юркові – 10 років.

Зіні – 7 років.

Аналіз задачі:

- 1) Про кого йде розмова в задачі?
- 2) Скільки років було Юркові?
- 3) Скільки років було Зіні?
- 4) На скільки років Зіна молодша від Юрка?
 $10 - 7 = 3$ роки.

2. Юркові – 10 років.

Зіна – ? на 3 р. менше.

$10 - 3 = 7$ р.

Чим відрізняються задачі?

Підкреслити, що обидві задачі вирішуються діями віднімання.

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у виучуваному матеріалі

1. Повторити, що вимірюють літерами, а що кілограмами (літр – виміряють рідину, кілограм – міри маси).

2. Розібрати задачу (с. 71, № 4). Ведмідь – 10 кг, Кенгуру – 9 кг, Зайчик – 6 кг, Мишка – 2 кг., Білочка – 3 кг.

– Хто з тварин несе більше кілограмів?

3. Виконати самостійно приклади і порівняти обидві частини.

V. Підсумок уроку

– Що вам сподобалось на нашому уроці?

– Що корисного ви візьмете з уроку для себе?

Дома розкажіть батькам, чим ми займалися на уроці.

УРОК 64

Тема: Додавання і віднімання по одному і групами (частинами).
Задачі на знаходження суми та на знаходження невідомого доданка (с. 72, 73).

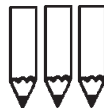
Мета: тренуватися у розв'язуванні прикладів на додавання і віднімання групами (частинами). Продовжити вирішувати задачі на знаходження суми та на знаходження невідомого доданка. Виховувати увагу, старанність, охайність.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Хвилинка каліграфії.

Прописати в зошиті.

2. Математичний диктант

- Записати тільки відповіді:

$$3 - 1 = 2$$

$$9 + 1 = 10$$

$$3 - 2 = 1$$

$$4 - 1 = 3$$

$$4 - 3 = 1$$

$$2 + 2 = 4$$

- Яке число менше 10 на 1?
- Яке число на 1 більше, ніж число 4?
- Я задумала якесь число, додала до нього 1 і одержала 5. Яке число я задумала?
 - Яке одержите число, якщо 7 збільшите на 1?
 - Порівняйте: $9 \dots 10 - 1$; $5 - 1 \dots 5 + 1$
 - Запишіть по порядку тільки ті числа, які пропущені: $10 \dots 8 \dots 6 \dots 2 \dots$

Одержуємо такі відповіді: $2 \ 1 \ 1 \ 10 \ 3 \ 4 \ 9 \ 5 \ 4 \ 8$,
 $9 = 10 - 1$, $5 - 1 < 5 + 1$

II. Повідомлення теми і мети уроку

Сьогодні ми спробуємо складати не одне число, а декілька. Віднімати не одне число, а декілька. Приготуйтеся, зараз будемо випробовувати.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. На дошці записати приклад з двох доданків $2 + 2$. А якщо потрібно додати ще 2? Що для цього треба зробити? (до 4 додати 2)

– Як це записати? $2 + 2 + 2$.

Можна додавати не тільки два числа, а й кілька.

2. Робота з підручником – (с. 72, завдання 1). Роздивитися малюнки $5 + 4$.

$$5 + 1 + 1 + 1 + 1 = 9$$

$$8 + 1 = 9$$

$$5 + 1 = 6$$

$$5 + 4 = 5 + 2 + 2 = 9$$

$$6 + 1 = 7$$

$$5 + 2 = 7$$

$$7 + 1 = 8$$

$$7 + 2 = 9$$

Завдання 2.

$$4 + 6 = 4 + 3 + 3$$

$$7 - 4 = 7 - 2 - 2 = 3$$

$$4 + 3 = 7$$

$$7 - 2 = 5$$

$$7 + 3 = 10$$

$$5 - 2 = 3$$

Число можна додавати частинами, в цьому може допомагати пряма – (с. 73 завдання 1).

Можна використовувати геометричний матеріал. Викладіть фігури ось так:

$$10 - 5 + 2 = 5 + 2 = 7$$

$$8 - 3 - 3 = 5 - 3 = 2$$

$$6 - 1 + 4 = 5 + 4 = 9$$

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у вивченному матеріалі

Задача 3.

Півень сидить на терезах з вагами у 2 кг, а на других чашках 5 кг. Обидві чашки знаходяться на одному рівні.

Скільки важить півник?

(Роздуми дітей: Якщо чашки терезів знаходяться на одному рівні, значить маса півня повинна бути теж 5 кг. А на чашках стоїть гиря в 2 кг, значить маса півня $5 - 2 = 3$ кг.)

Задача №4.

Для цієї задачі добре мати наочність. Показати 1л банку, в неї вміщується 5 склянок води. А якщо банка в 2 л?

Задача № 3*(с. 73, якщо залишиться час).

V. Підсумок уроку

Розказати батькам, як можна скласти і віднімати за частинами.

УРОК 65

Тема: Переставна властивість додавання. Вправи на застосування таблиць додавання і віднімання в межах 10 (с. 74, 75).

Мета: ознайомити з переставною властивістю додавання. Тренувати учнів у вправах на застосування таблиць додавання і віднімання. Виховувати увагу, охайність, зацікавленість.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду

1. Хвилинка каліграфії. Прописати в зошиті: 10 10 01 10 10 01.

2. Математичний диктант. Записати відповіді:

2 збільшити на 7, знайти суму чисел 2 і 8, на скільки 8 менше від 10, на скільки 8 більше від 3, знайти різницю 10 та 7.

Відповіді: 9 10 2 5 3

– Яке серед цих чисел найменше число? (2)

– Яке найбільше число? (10)

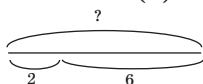
– Яким чином можна одержати 10?

3. Рішення задачі (с. 74, № 5).

Було – 6 л води

Долили – 2 л.

$6 + 2 = 8$ (л).

3 учні біля дошки, один записує умову, другий малює схему, а третій вирішує задачу.

Що таке 8 л?

4. Рішення задачі (с. 75, № 3). – Що таке десяток? (10)

Бабуся купує – 10 яєць

Поклала – 7

Ще треба покласти?

Аналіз задачі:

1) Про що йде розмова в задачі?

2) Що таке число 10?

3) Скільки яєць бабуся поклала?

- 4) Яке питання задачі?
- 5) Записати рішення.
- 6) Яка буде відповідь?

II. Повідомлення теми, мети і завдань уроку

Сьогодні ми будемо працювати над дією додавання, дізнаємося на уроці про одну властивість цієї дії.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. У дітей на партах набори геометричного матеріалу.

Завдання. Відберіть 3 круги, 2 квадрати, 4 трикутники. Порахуйте, скільки всього фігур $3 + 2 + 4 = 9$

Тепер відкладіть окремо – їх 2, $2 + 3 + 4 = 9$

Їх 3,

Їх 4,

– Чому в кожному прикладі одна й та сама відповідь? Чим різняться приклади? (переставляли місцями числа).

– А сума мінялась від того, що ми переставляли числа? (ні)

Висновок: результати додавання від переставляння доданків не змінюються.

2. С. 74 – роздивитися підручник завдання 1, 2. Голосно прочитати висновки, записані червоним кольором.

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у виучуваному матеріалі

1. Тренувальні завдання (с. 74, № 4).

2. Виконати цікаві завдання на с.75, № 1. Складіть і записати приклади за малюнком.

$$5 + 1 + 1$$

$$2 + 7$$

$$9 + 1$$

$$3 + 3 + 1$$

$$6 + 3$$

$$8 + 2$$

$$4 + 3$$

$$8 + 1$$

$$6 + 4$$

$$5 + 2$$

$$5 + 4$$

$$3 + 3 + 4$$

Вчити дітей швидко орієнтуватись в малюнках і знаходити потрібний результат.

V. Підсумок уроку

– З якою цікавою властивістю ми познайомились?

– Що можна робити при додаванні?

Дома розкажіть батькам, чим ми займались на уроці.

Тема 3.

Числа 11 – 20. Величини (12 годин).

УРОК 66

Тема: Десяток. Утворення і назви чисел другого десятка. Повторення таблиць додавання і віднімання в межах 10 (с. 76, 77).

Мета: ознайомити з десятком як новою лічильною одиницею. Продовжувати роботу над вивченням таблиці додавання та віднімання в межах 10. Виховувати старанність, увагу.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Усний рахунок. Рахуймо ланцюжки: $*10 - 8 + 5 - 3 + 4 - 3 = ?$ (5)

$*5 - 2 - 3 + 6 - 1 + 4 = ?$ (9)

$*4 + 4 - 2 - 3 + 1 + 5 = ?$ (9)

2. Вирішити задачу. Маса індички 9 кг, маса гуски на 3 кг менше. Яка маса гуски?

Індик – 9 кг.

Гуска – ? на 3 кг. менше.

$9 - 3 = 6$ (кг) – маса гуски.

– Чому ми користувалися дією віднімання?

– Які слова нам підказали це?

II. Повідомлення теми, мети і завдань уроку

Вчитель. Давайте з вами разом хором ще раз порахуймо до 10!

• Тепер порахуємо в зворотному порядку!

• Порахуємо двійками! Порахуємо трійками!

Це ми всі уміємо рахувати, а що іде далі? Ще

деякі учні не знають. Наша мета сьогодні – навчити читати і записувати ці цифри.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. Виставити на набірному полотні 10 паличок, 10 кружечків, 10 зображень морквин і запропонувати полічити, скільки предметів у кожній групі. Після відповідей повідомляємо підсумок. Число десять ще називають десятком. Використовуючи слово «десяток», можна сказати, що на дошці один десяток паличок, один десяток кружечків, один десяток морквин. один і десять – одинадцять. Далі виложіть один десяток кубиків, відлічіть десяток паличок, розгляньте малюнки десятків предметів (10 гудзиків, 10 яблук, 10 редисок). Лічба десятками виконується за предметними групами чи малюнками. Учитель пропонує полічити фрукти і овочі десятками. Їх зручно лічити десятками. Викликати 2–3 учні порахувати десятками.

2. Роздивитися с. 77, № 1, 2 – розібрати усно.

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

1. Ще раз порахувати десятками.

2. Порахувати від 10 до 20, якщо важко, звернути увагу на книгу (с. 77).

3. Записати ці числа: 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20, а тепер назад від 20 до 1.

V. Підсумок уроку

Дома вивчити всі цифри, обов'язково розкажіть і покажіть своїм батькам на якій сторінці ми працювали.

УРОК 67

Тема: Лічба предметів у межах 20. Порівняння чисел. Вправи на знаходження пропущеного числа. Розв'язування задач. Побудова відрізків (с. 78, 79).

Мета: вчити рахувати в межах 20. Учити порівнювати числа. Учити знаходити пропущені числа. Повторити геометричний матеріал. Вирішувати задачі. Виховувати увагу, старанність.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

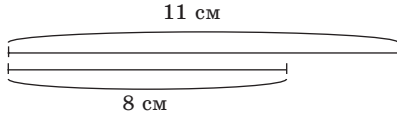
1. Повторення вивченого матеріалу. Лічба від 1 до 10, від 5 до 9; від 10 до 1. Лічба двійками, трійками, десятками.

2. Хвилинка каліграфії: записати в зошиті:

77 77 77

○△▽○○△▽○

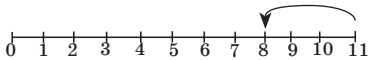
3. Накреслити два відрізки: перший завдовжки 11 см, а другий на 3 см коротший. $11 - 3 = 8$ (см).

– Що значить коротший на 3 см?

– Як від $11 - 3$?

Можна пояснити дітям, що треба від $10 - 3 = 7$ і додати 1, а можна порахувати по лінійці

II. Повідомлення теми, мети і завдань уроку

Сьогодні ми будемо вчитися складати числа від 10 та більше. Робити будемо за клітинками, давайте спробуємо це зробити.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. Робота з підручником (с. 78 завдання 1).

Роздивіться кількість білих клітинок і кількість синіх клітинок.

– Як створюються числа? (Кожного разу до 10 ми додаємо якусь кількість одиничок).

– Як ми одержали 12? 15? 17? 20?

2. Завдання № 2. Обвести в зошиті клітинки

3. Вирішення задачі (с. 78, № 4, № 5):

В – 8 р.

Ок. – ? на 2 р. старша.

– Яким словам можна замінити старша?

$8 + 2 = 10$ р.

№ 5.

Олексі – 6 р.

Оля? – на 2 р. старший.

Яка ж Оля? (Оля на 2 роки молодша) $6 - 2 = 4$ (р).

Олі.

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

1. Вирішити приклади з пропущеним доданком
... + 2 = 6.

Приклад можна пояснити так.

У мене була коробка з олівцями. В ній було олівців (не знаємо скільки) ми доклали туди 2 олівці і їх стало 6. Скільки їх було раніше? Щоб дізнатися, треба від всіх олівців відняти те, що доклали $6 - 2 = 4$ (ол.).

2. Самостійно вирішити приклади (с. 79, № 3).

$$1 + 7 - 4 = 4$$

$$8 - 3 - 2 = 3$$

$$2 + 2 + 2 = 6$$

$$7 + 3 - 5 = 5$$

Прочитайте відповіді, поставте їх у порядку зростання.

V. Підсумок уроку

– Про що ми дізналися на уроці?

– Що ми цікавого робили?

Дома розказати батькам, чим ми займались на уроці.

УРОК 68

Тема: Лічба у межах 20. Дециметр. Вправи на засвоєння таблиць додавання і віднімання в межах 10. Побудова відрізків (с. 80, 81).

Мета: продовжити роботу над лічбою від 10 до 20, ознайомити з мірою довжини — дециметром; тренувати учнів у засвоєнні таблиць додавання і віднімання в межах 10, виховувати увагу, старанність.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Усний рахунок.

* Назвіть по порядку всі числа: від 1 до 15, від 8 до 16, від 20 до 12.

* Назвіть два числа, кожне з яких менше, ніж число 18.

* Як можна утворити число 16 з попереднього?

• Яке з чисел більше 13 чи 18 ?

2. Хвилинка каліграфії в зошитах.

8 8 8

Намалювати 2 кораблі.

3. Виконати письмово приклади:

$$6 - 5 + 8 = \qquad 5 + 3 - 1 =$$

$$7 - 3 - 4 = \qquad 9 - 8 - 1 =$$

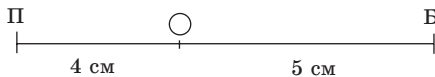
II. Повідомлення теми, мети і завдань уроку

1. Робота з підручником (с. 80, № 3).

Виміряй відстань від песика до м'яча і від білочки до м'яча. Хто ближче до м'яча? На скільки?

Ближче до м'яча песик, на скільки?

$$5 - 4 = 1 \text{ (см)}$$

2. Повідомлення учителя.

Ми з вами зараз вимірювали відрізки, рахували на скільки песик і білочка далеко знаходяться від м'яча.

А от сьогодні ми познайомимось з новою мірою довжини. Її зручно буде записувати на дошці і в зошитах.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. Накреслити на дошці відрізок завдовжки 50 см і пояснити, що вимірювати його довжину сантиметром незручно. Тому треба мати більшу одиницю вимірювання довжини. Потім показати смужку завдовжки 1 дм, прикласти її до шкали лінійки і повідомити, що $1 \text{ дм} = 10 \text{ см}$.

Роздивитися по підручнику завдання 1, с. 80. Учні розглядають моделі 1 дм, визначають довжини відрізків, які поділені на см, вимірюють довжини кількох смужок за допомогою моделі дециметра.

2. Повторити лічбу предметів в межах від 11 до 20.

* Полічи, скільки квадратів у кожній парі стовпчиків

11 13 15 12 18 19

— Яке тут найменше число, а яке найбільше?

3. Робота з відрізками (с. 81, № 2).

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежність у матеріалі, що вивчається

1. Записати числа: 16 11 13 20 — зменшіть кожне на 1.

Записати числа: 19 18 14 17

Збільшити кожне на 1.

Ці записи робити в зошиті.

2. С. 81 завдання 3 *.

На лузі стояли вулики, в них було по 8 бджілок.

В перший вулик прилетіло 4 бджоли.

Скільки стане бджілок? $8 + 4 = 12$ (бд.)

А з другого вулика відлетіло 5 бджілок. Скільки залишилось?

$8 - 5 = 3$ (бд.)

— Які слова нам підказали, що треба додати або відняти.

V. Підсумок уроку

Вдома розказати про нову міру довжини дм. Спробуйте виміряти зошит в см, а потім в дм.

УРОК 69

- Тема:** Позначення чисел другого десятка цифрами. Вимірювання довжини відрізків. Задача на знаходження суми та на збільшення числа на кілька одиниць (ст. 82).
- Мета:** вчити читати числа другого десятка, записувати їх цифрами. Вчити вимірювати відрізки. Вирішувати задачі на знаходження суми. Виховувати зацікавленість до уроків математики.

Хід уроку

I. Актуалізація та проєкція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Перевірка пройденого матеріалу.

— З якою мірою довжини ми познайомились на минулому уроці? (дм)

— Чи виміряли ви зошит в см, а потім в дм?

— Робота з підручником с. 82 завдання 4.

2. Розповідь вчителя.

Звірятка у лісовій школі кидали м'ячики, вони змагались, чий м'ячик полетить далі, а який ближче.

Мишка кинула на 10 м — $4 + 6$.

Зайчик кинув на ? $5 + 3$.

Порося кинуло на ? $7 + 4$.

Вовчик-братик на ? $5 + 5$.

— Хто ж із тварин самий кращий спортсмен?

II. Повідомлення теми, мети і завдань уроку

Сьогодні на уроці ми будемо вчитися читати і записувати двоцифрові числа.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

На дошці намальовані палички, або викладені білі і чорні палички. Скільки у кожному рядку білих паличок і скільки чорних?

Скільки всього паличок у кожному рядку? (10)

На малюнку справа ці палички зв'язані у десятки.

Скільки десятків і скільки окремих паличок у кожному рядку справа?

У першому рядку 1 десяток паличок, або десять. Число десятків записуємо цифрами 1 і 0. Запис 10 означає, що в числі 1 десяток, а одиниць немає.

У другому рядку 11 паличок, або 1 десяток і ще одна паличка.

Число 11 записуємо цифрами 1 і 1. Запис її означає, що в числі 1 десяток і 1 одиниця.

У третьому рядку 15 паличок, або 1 десяток і 5 окремих паличок. Число п'ятнадцять записують цифрами 1 і 5. Запис 15 означає, що в числі 1 десяток і 5 одиниць.

Обов'язково треба звернути увагу дітей, що треба лічити справа наліво, одиниці записують на першому місці, а десятки — на другому.

На дошці такий малюнок:

||||||| * 10

||||||| | * | 11

||||||| |||| * |||| 15

3. Можна звернутися до підручника с. 82, завдання 1, 2.

4. Розглянути, як тут утворені двозначні числа.
10 11 13 20.

Завдання 3. Що ви бачите на малюнку?

До однозначного числа додали десяток і одержали двозначне число.

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

Вирішити приклади:

$10 + 2 =$	$10 + 3 =$
$14 - 1 =$	$16 + 1 =$
$13 + 1 =$	$17 + 1 =$
$12 + 2 =$	$19 + 1 =$

1. Зробити записи в зошиті:

Намалювати 10 бджілок, а 3 розвернути в іншу сторону.

— Скільки всього бджілок і як з'явилося таке число?

V. Підсумок уроку

— Про що ми дізнались на уроці?

— Що ви для себе дізнались нового?

УРОК 70

- Тема:** Утворення чисел другого десятка з десятка і одиниць. Послідовність чисел від 1 до 20. Вправи і задачі на засвоєння таблиць додавання і віднімання в межах 10. (с. 83)
- Мета:** продовжити роботу над утворенням чисел другого десятка з десятка і одиниць. Вчити рахувати від 1 до 20. Вчити вирішувати задачі. Виховувати зацікавленість, старанність.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних завдань

1. Усна лічба і опитування учнів.
Розв'яжіть кругові приклади:

$10 - 8$	$9 - 4$	$0 + 7$	$6 + 3$
$5 + 5$	$2 - 2$	$7 - 6$	$1 + 5$

2. Порахуйте і відложіть 16 паличок. Скільки в числі 16 десятків і скільки одиниць?
3. Назвіть всі числа: від 1 до 18; від 8 до 18; від 18 до 10.
4. Назвіть сусідів кожного з чисел: 11, 13, 19.
5. Хвилина каліграфії: записати в зошиті.
2 2 2

II. Повідомлення теми, мети і завдань уроку

Учитель. Відкрийте підручники на стор. 83 і уважно роздивіться малюнки.

Як ви гадаєте, про що у нас піде розмова?
(Про рідину та про якісь відрізки).

Правильно, ми сьогодні повторимо теми — літр і міри довжини — дм та см.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. Продовження роботи з підручником (с. 83).
Завдання 1.
— Що ви бачите на першому малюнку?

10 л у каністрі та 1 л. У пляшці — $10 + 1 = 11$ л.

Скільки тут десятків і скільки одиниць?

Скільки л молока у бідоні? — 10 л.

А у глечики? — 2 л.

А скільки разом? — $10 + 2 = 12$ л.

Скільки в цьому числі десятків і скільки одиниць?

— Скільки л води у цеберці? — 10 л.

— А у термосі? — 3 л.

— А разом? — $10 + 3 = 13$ л.

Який посуд вміщає в себе більше рідини?

— Як одержали 13 літрів?

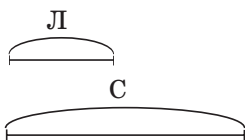
— Скільки в цьому числі десятків і скільки одиниць?

Завдання 2.

П. — 1 л

С. — 6 л

В. — ?

1) $1 + 6 = 7$ (л) — у П та С разом — відро

2) $6 - 1 = 5$ (л)

Аналіз задачі:

1. Про що ви дізнались з умови задачі?

2. Які питання задачі?

3. Чи можемо ми відповісти на всі запитання?

4. Що треба знати, щоб знайти кількість води у відрі? (Скільки разом води у пляшці та самоварі).

5. Якою дією будемо знаходити?

6. Друге питання — яке?

7. Яке слово вам підказало, що треба виконувати дію віднімання?

8. На скільки менше води в самоварі, ніж в пляшці?

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

1. Завдання 3 (підручник).

Розвинути чим виміряють відстань різними мірами: мишка — лапками, жабка — кроками, ведмедик — ?

2. Зайчик нижче мавпочки на 10 см, або на 1 дм, тому що 1 дм — 10 см.

3. Самостійно вирішити і поставити знаки <, >, =.

$3 + 5 * 5$	$7 - 6 * 6$	$6 * 8 - 4$
$5 * 3 + 5$	$6 * 7 - 6$	$8 - 4 * 6$

V. Підсумок уроку

Дома розкажіть, як треба вимірювати відстань і як це робили тварини.

УРОК 71

Тема: Письмова нумерація чисел 11–20. Записування чисел під диктовку. Задачі на змінювання числа на кілька одиниць та знаходження суми (с. 84).

Мета: продовжити роботу над письмовою нумерацією чисел 11–20. Навчати дітей вирішувати задачі на зменшення числа на кілька одиниць та на знаходження суми.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Математичний диктант.

- Записати числа цифрами.

19, 20, 16, 17, 15, 11, 13

* Яке серед цих чисел саме маленьке?

- А яке саме велике?

- Розташуйте ряд цих чисел у порядку зростання:

ня:

11, 13, 15, 16, 17, 19, 20

2. Збільште кожне із цих чисел на 1 та запишіть.

— Що значить збільшити на 1?

20, 21, 17, 18, 16, 12, 14

3. Щоб трішечки відпочити давайте проведемо хвилинку каліграфії, з'імо солодку цукерку:

II. Повідомлення теми, мети і завдання уроку

Учитель. Підніміть руки, кому важко було писати математичний диктант?

Щоб виконувати все без помилок і точно знати, як писати те чи інше число, ми сьогодні продовжимо працювати над двоцифровими числами.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

На дошці записана таблиця:

Десятки	Одиниці
1	1
1	2
1	6
1	9
2	0

Учитель. Розповісти про будову нумераційної таблиці. Прочитати дітям перші два числа 11, 12.

11 — 1 дес. та 1 одиниця

12 — 1 дес. — та 2 одиниці.

Далі діти читають самостійно.

2. Відкрити підручник с. 84 завдання 1.

3. Викликати по одному, діти читають з таблички числа.

Завдання 2.

Роздивитися білі і голубі квадратики і записати скільки це буде, продовжити писати в таблиці:

Десятки	Одиниці
1	4
1	2
1	9
1	6
1	1
1	8

Завдання 3.

Записати числа цифрами:

12, 15, 11, 14, 16, 13, 17, 18, 20.

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

Вирішування задач.

Задача 4. Ведмедик та зайчик вирішили покататися на гойдалці.

Маса ведмедика 10 кг, а зайчика на 6 кг менше, хоч в умові написано легший. Яка маса зайчика?

$$10 - 6 = 4 \text{ (кг).}$$

Задача 5. Порівняти числа.

Всі звірятка зібралися на свято, тут були зайчики, лисенятка та порося з вовком. Наша задача: порівняти кого більше і хто з ким дружить:

3	2	1 1
Зайчики дружать між собою	Лисичка з лисом сто- ять в парі	Порося з вовком були завжди ворогами, а тепер друзі

$$3 * 2 = 1 + 1$$

$$3 * 4$$

$$3 < 4$$

З правої сторони тварин більше, ніж з лівої.

V. Підсумок уроку

Дома потренуйтеся записувати двоцифрові числа.

УРОК 72

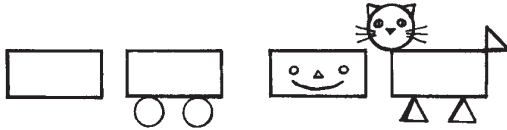
Тема: Письмова нумерація чисел 11 — 20. Записування чисел під диктовку. Порівняння виразів. Задачі на знаходження невідомого доданка (с. 85).

Мета: продовжити роботу над письмовою нумерацією чисел 11 — 20. Вчити на слух записувати двозначні числа. Порівнювати вирази... Виховувати старанність, вміння знаходити правильну відповідь.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Хвилинка каліграфії: записувати все в зошит.
2. Діти грали в гру: перетворювати геометричні фігури на якісь предмети. Чи можеш ти так зробити?

Ці фігури зображені на дошці. Які геометричні фігури сховались у цих намальованих?

Вам завдання — придумайте свій смішний малюнок з геометричних фігур.

Можна дати прямокутник.

Див. Малюнок.

2. Після такої веселої нотки на уроці давайте поговоримо про наші двоцифрові числа.

На дошці таблиця.

Десятки	Одиниці

У дітей в зошитах така ж таблиця.

Біля дошки 2 учні, всі діти виконують роботу в зошитах.

1 учень виставляє цифри в табличку, а інший записує число.

Математичний диктант.

Запишіть число, яке складається з 2 десятків; з 1 десятка 4 одиниць; 1 дес. 7 одиниць; 1 дес. 9 одиниць; 1 дес. 5 одиниць записати його послідовне число; 1 дес. 3 одиниці, записати його сусідів.

Перевірити, як справились діти в зошитах.

II. Повідомлення теми, мети і завдань уроку

Продовжуємо вирішувати задачі, працювати з двозначними числами.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. Вирішування задачі із підручника (с. 85 — задача 3).

Учитель. 4 дівчинки, купляли у шкільній їдальні різні тістечка і у них залишились гроші.

Давайте поррахуємо, скільки грошей залишилося.

Алла — $10 + 5 = 15$ (коп.)	Віола — $10 + 1 = 11$ (коп.)
Наталка — $10 + 10 = 20$ (коп.)	Гелена — $10 + 2 = 12$ (коп.)

Тут же можна повторити правило великої букви в іменах дітей.

— У кого більш за все залишилось грошей? (У Наталки) — 20 коп.

— А у кого менше залишилось грошей? (У Віоли) — 11 коп.

— А на скільки більше грошей у Алли ніж у Гелени?

— Як можна дізнатися?

2. Записати цифрами числа: 18, 10, 8, 13, 11.

— Яке число найменше?

— А яке число найбільше?

3. с. 85 завдання 6.

Черепаша сухопутна тварина, яка дуже повільно рухається, а якщо хоче спати залазить у свою хатку.

Давайте черепашкам скоріше дістатися до річок, боліт та вирішимо вирази.

Діти повинні списати ці вирази і поставити знак $>$, $<$, $=$.

Змагання починається «Хто швидше і охайніше».

4. Робота над задачею (№ 5* с. 85).

Було	Подарували	Стало
5	?	9

Як дізнатися, скільки іграшок подарували дівчинці?

$$5 + * = 9$$

$$\bullet \quad = 9 - 5$$

$$\bullet \quad 4 = 9 - 5$$

Дівчинці подарували 4 іграшки.

IV. Підсумок уроку

Ви дуже добре попрацювали на уроці — і посміялися, і погралися, ще й допомогли черепашкам дістатися до потрібного місця.

Спробуйте вдома розказати про це і продиктуйте мамам двоцифрові числа, а ваші батьки їх запишуть.

УРОК 73

Тема. Назви чисел при відніманні. Додавання і віднімання виду. $10 + 4$; $14 - 4$; $14 - 10$; Задачі на знаходження суми і остачі (с. 86, 87).

Мета: познайомити учнів з назвами чисел при відніманні. Познайомити дітей з додаванням і відніманням чисел. Продовжувати вирішувати задачі. Виховувати увагу, старанність, охайність.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Хвилинка каліграфії — записати в зошиті:

6 9 6 9

2. Усне опитування.

- Порахуй від 8 до 16;
- Порахуй двійками до 20;
- Що більше 14 чи 11? На скільки?
- Порахувати трійками до 21;
- У саду росло 10 кущів порічок. 3 кущі викопали. Скільки кущів порічок залишилося?
- Яке число буде йти після 15?
- Хто сусіди числа 19?
- Скільки десятків у числі 20?

Підвести підсумок усного опитування.

II. Повідомлення теми і мети уроку

В руках у вчителя наочність. Я хочу вам задати декілька задач.

• На дереві сиділо 10 шпаків, 2 шпаки відлетіли. Скільки шпаків залишилось? ($10 - 2 = 8$).

• На день народження я запросила 6 подружок. Ми веселились, танцювали і 2 подружки пішли додому. Скільки залишилось у мене гостей? ($6 - 2 = 4$).

• У кошику було 15 яєць. 5 яєць мама забрала на приготування пиріжків. Скільки залишилось? ($15 - 5 = 10$ яєць).

— З якою дією пов'язані ці задачі? (З дією віднімання).

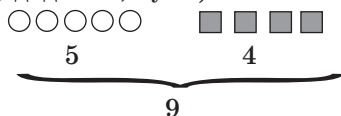
Наша задача сьогодні дізнатися, як же називаються числа при відніманні.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. Учитель. Я записую такий приклад: $5 + 4 = 9$.

— На яку дію цей приклад?

— Як називаються числа при додаванні? (Доданок, доданок, сума).

Як з цього прикладу зробити приклад на віднімання?

Закрити папірцем 5 чи 4.

У мене є 9 і є 4.

Сума, доданок.

— Як знайти другий доданок?

$9 - 4 = 5$. Кожне число при відніманні має свою назву:

$$9 - 4 = 5$$

Зменшуване, від'ємник, різниця.

2. Спробуємо вирішити приклади і знайти всі ці частинки:

$8 - 5 = 3$	$7 + 3 = 10$	$10 - 4 = 6$
$6 + 4 = 10$	$7 - 3 = 4$	$10 - 6 = 4$

Назвати від'ємники.

№. Мені хочеться щоб ви послухали такий вірш про знаки «+» та «-».

Коли треба щось додати,
Щось до купи об'єднати...
Числа ми складаємо
У вираз «+» (плюс) вставляємо
І суму, звичайно, ми у відповіді маємо.
А якщо навпаки відняти,
Зменшити чи порівняти...
Зразу «-» (мінус) ми у вираз вставляємо
Від більшого менше число віднімаємо
І отримуємо, як годиться,
Ми у відповідь різницю.

4. А тепер давайте спробуємо вирішити приклади більш складні, хоч ми вже такі колись пробували вирішувати.

$$10 + 5 = 15$$

$$11 - 1 = 10$$

$$12 - 2 = 10$$

$$16 - 10 = 6$$

Ці приклади краще вирішувати з наочністю.

$$\begin{array}{r}
 \text{○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○} \quad \bullet \bullet \bullet \bullet \bullet \\
 10 \qquad \qquad \qquad + \qquad \qquad \qquad 5 \\
 \hline
 \text{○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○} \quad \bullet \bullet \bullet \bullet \bullet \bullet \\
 11 \qquad \qquad \qquad - \qquad \qquad \qquad 1 \\
 \hline
 \text{○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○} \quad \emptyset \\
 12 \qquad \qquad \qquad - \qquad \qquad \qquad 2 \\
 \hline
 \text{○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○} \quad \emptyset \emptyset \\
 16 \qquad \qquad \qquad - \qquad \qquad \qquad 6 \\
 \hline
 \text{○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○ ○} \quad \emptyset \emptyset \emptyset \emptyset \emptyset \emptyset
 \end{array}$$

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

1. Спробуємо вирішити задачу із підручника с. 87, № 6.

1 в — 14 см

2 в — ? на 4 см коротший

3 в — ? на 5 см коротший

1) $14 - 4 = 10$ (см) — 2 в

2) $10 - 5 = 5$ (см) — 3 в

— Що значить коротший, яким словом можна замінити? (менший).

2. С. 86, № 5 Кенгуру плавав по річці на пароплаві під номером 5.

Які приклади він вирішить і спіймає рибку під номером 5?

$$10$$

$$15 - 5 - 5 = 5$$

$$12 - 10 + 3 = 5$$

V. Підсумок уроку

Порівняйте величини в завданні № 2, с. 87.

УРОК 74

Тема: Лічба в межах 20. Попереднє і наступне число. Додавання і віднімання виду $16 + 1$; $16 - 1$. Розв'язування задач, опрацювання видів (с. 88, 89).

Мета: продовжити вчити рахунку від 10 до 20. Познати прийоми додавання і віднімання виду $16 + 1$; $16 - 1$; вирішувати задачі опрацьованих видів. Виховувати старанність, охайність.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Хвилинка каліграфії — записати в зошит.

Дивіться, яка чарівна квітка буде у вас розпускатися в зошиті.

З яких геометричних частинок або фігур вона складається?

5 5 5 5

2. Математичний диктант.

Можна використовувати текст підручника (с. 89, завдання 1).

3. Вирішити приклади і підкреслити зменшувані.

$10 - 5 =$	$9 - 8 =$	$10 - 8 =$
$5 + 4 =$	$1 + 9 =$	$3 + 7 =$

— А як будуть називатися числа при додаванні.

II. Повідомлення теми і мети уроку

Сьогодні на уроці ми будемо вирішувати задачі і приклади, подивимось хто у нас самий кмітливий та швидкий.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. На дошці записані числа з пропусками:

..., ..., 8, ..., 11, ..., 13, ..., ..., ..., 17, ..., 19, ...

— Які цифри загубились?

2. Знайти сусідів чисел:

..., 10, ...; ..., 12, ...; ..., 16 ...; ..., 19, ...;

— Як буде називатись «сусід» який живе зліва?
(попереднє число)

— А як буде називатися «сусід» який живе справа?
(наступне).

4. Для того, щоб познайомити учнів з додаванням і відніманням числа $16 + 1$; треба використовувати наочність.

Запишемо в зошиті $14 + 1 = 15$.

(Хтось з дітей обов'язково зразу дасть відповідь: буде 15 — наступне число)

Для інших малюємо, або виставляємо:

$$14 + 1 = 15$$

Це буде попереднє число, для інших малюємо.

$$17 - 1 = 16$$

4. Тренувальні завдання — с. 88, № 4

Висновок. Якщо додати до будь-якого числа 1, ми одержуємо наступне число, якщо віднімаємо 1 — попереднє число.

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

1. Розв'язання задач (с. 88, № 5).

Було — 4 пл.

Помила — 3 пл.

$$4 + 3 = 7 \text{ (пл.)}$$

2. с. 89, № 3

Капуста важить — 4 кг

Гарбуз — 9 кг

$$9 - 4 = 5 \text{ (кг)}$$

3. Вирішити задачу (с. 89, № 4).

6 пар шкарпеток; 1 шкарпетка без пари;
13 шкарпеток

4. По рядах вирішити і поставити знаки $>$, $<$, $=$
с. 89, № 5.

V. Підсумок уроку

Мені хочеться, щоб ви вдома порахували, скільки і чого рахували тварини (це завдання № 6, с.88).

УРОК 75

Тема: Вправи і задачі на засвоєння таблиць додавання і віднімання в межах 10. Нумерація чисел в межах 20. Задачі на знаходження невідомого доданка (с. 20 — 21).

Мета: тренувати учнів у вправах на засвоєння таблиць додавання і віднімання в межах 10. Вчити вирішувати задачі на знаходження невідомого доданка. Виховувати увагу, зацікавленість до уроків математики.

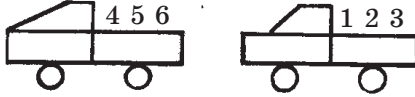
Хід уроку

I. Актуалізація та корекція досвіду та опорних знань

1. Математичний диктант провести з метою повторення запису двоцифрових чисел (с. 91, завдання 1).

2. Хвилинка каліграфії.

На машину посадити ряд чисел, які ми вже вивчили.

3. Задача. Костя читав книги і прочитав 4, а Віра 2 книги.

Скільки всього книг прочитали діти? На скільки більше прочитав Костя, ніж Віра.

Див рукопис.

1) $4 + 2 = 6$ (кн.)

2) $4 - 2 = 2$ (кн.)

II. Повідомлення теми і мети уроку

Роботи у нас на уроці дуже багато. Сядемо рівненько, приготуємо наш зір, наш слух та наш мозок для вирішування цікавих задач і прикладів.

III. Сприймання та усвідомлення матеріалу

1. Робота з підручником (с. 90, завдання 1).

Дати дві таблички, їх можна перемалювати на дошку.

4 учня на кожну табличку, треба вирішити або знайти суму або різницю чисел.

Хто це зробить швидше?

2. Завдання 4. Попробуйте самі скласти задачу.

Може бути такий варіант. Курка вивела 10 курчат, вони бояться всього і дуже маленькі. Але самі сміливі вилізли з-під мами-квочки. Скільки їх вилізло і скільки ще залишилось?

$$10 - 3 - 2 = 5 \text{ (к.)}$$

3. Ще раз повторити, як треба віднімати за частинками. Можна показати наочність.

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у вивчену матеріалі

1. Трирівневі завдання для самостійної роботи.

2. Клас поділити на 3 частини для «сильних учнів».

Див. Рукопис.

«Середні діти» — їм буде?

Див. рук.

«Слабкі діти»

Див рук.

Вирішити приклади

$17 - 10 =$	$20 - 10 =$	$10 - 3 + 2 =$
$16 - 1 =$	$17 - 7 =$	$8 + 2 - 6 =$
$14 - 4 =$	$12 - 7 =$	$9 - 4 - 4 =$
$15 + 5 =$	$10 - 7 =$	$10 - 7 - 3 =$

$5 + 2 - 1 =$	$10 - 2 =$	$9 - 6 =$
$10 - 4 + 2 =$	$4 + 3 =$	$6 + 4 =$
$3 + 3 + 3 =$	$7 - 2 =$	$1 + 5 =$
$8 - 1 + 2 =$	$8 - 4 =$	$2 + 7 =$

Зразу перевірити всі приклади, і діти самі ставлять під роботою значок, якщо все правильно і охайно — ставимо ???, якщо є помилки або виправлення ставимо ??? вінок з квітів, а якщо багато помилок і виправлень ставимо одну квітку — ???

2. Цікаве завдання (с. 91, № 4). Скласти і розв'язати приклади за уроком.

$10 + 1 = 11$	$12 - 1 = 11$ — жовті футболки
$3 + 10 = 13$	$14 - 1 = 13$ — зелені футболки
$2 + 5 = 7$	$? - ? = ?$
	$9 - 2 - = 7$, або
	$10 - 3 = 7$

V. Підсумок уроку

Що ми робили на уроці?

— Що вам сподобалось і що запам'яталось?

УРОК 76

Тема: Розв'язування задач на додавання і віднімання (повторення і узагальнення). Знаходження значень виразів. Вимірювання і порівняння довжини відрізків (с. 92 — 93).

Мета: продовжити роботу над задачами на додавання і віднімання. Вчити вирішувати приклади на всі дії, вимірювати відрізки і порівнювати їх довжину. Виховувати увагу, охайність, старанність, кмітливість.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція досвіду та опорних знань

1. Усний рахунок.

- Порахувати від 9 до 15
- * Назвати попереднє число числа 12
- Назвати наступне число числа 14
- Хто сусіда числа 16?
- Дата числа 10, 11, 20, 19, 17, 12, 8. Назвати числа, які менші від числа 13.
- Придумайте 5 прикладів на віднімання з відповіддю 7.

($9 - 2$; $10 - 3$; $7 - 0$; $8 - 1$; $11 - 4$;)

2. Хвилинка каліграфії (записати в зошиті).

12 11 12 11.

3. С. 92, завдання 5. Порівняти довжину відрізків. Який відрізок більше і на скільки?

II. Повідомлення теми і мети уроку

Сьогоднішній наш урок присвячено рішенням дуже цікавих задач. В чому їх цікавість, ви зараз побачите самі. Де вам буде цікаво, на полях ставте позначку — знак додавання.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. Це частина уроку зв'язана з рішенням задач стор. 92 — 93.

• с. 92, завдання 2*. Мишка загубила рукавичку і тепер думає, в якій краще рукавичці їй зробити терем-теремок.

$$\begin{array}{lll} 5 + 2 = 7 & 9 + 1 = 10 & 7 + 2 = 9 \\ 8 + 1 = 9 & 5 + 3 = 8 & 4 - 3 = 1 \end{array}$$

с. 93, завдання 3

$$\begin{array}{ll} 8 - 2 = 6 & 3 - 1 = 2 \\ 16 - 10 = 6 & 10 - 10 = 0 \\ 7 + 3 = 10 & 4 - 3 = 1 \end{array}$$

92, № 4

1 скарбничка — 12 коп.

2 скарбничка — 17 коп.

3 скарбничка — 11 коп.

$12 - 11 = 1$ (коп.).

*с. 93, № 5

У самовар вміщається 10 л чаю, а у чайник на 4 л менше. Скільки л чаю вміщається в жбан?

$$10 - 4 = 6 \text{ (л).}$$

Задачі на уроці можна вирішити всі, а можна вибірково, дивлячись на час і на клас.

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

В цій частині уроку треба ще раз повторити, як називаються числа при додаванні та відніманні.

Вчити вирішувати приклади і знаходити ту чи іншу частину.

1. Можна використати приклади с. 92, № 1.

2. Дати приклади. Прочитайте по-різному ці приклади.

$5 + 4 = 9$	$10 - 4 = 6$
-------------	--------------

Слова.

Додати	Відняти
Плюс	Мінус
Збільшити	Зменшити

Висновок. Якщо в прикладі або в задачі говорить-ся збільшити на ... одиниць, ми використовуємо дію додавання.

Якщо в умові зменшити на ... одиниць, ми використовуємо дію віднімання.

3. Завдання з логічним навантаженням.

Вибори правильну відповідь.

$5 + 2 + 3 =$	(7, 9, 8, 10)
$6 + 3 - 8 =$	(9, 1, 4, 6)
$8 - 7 + 9 =$	(1, 10, 7, 9)
$4 - 2 - 2 =$	(0, 2, 1, 4)

V. Підсумок уроку

За урок на полях учні ставили знаки «+» або «-» порахуйте скільки у вас знаків додавання і скільки знаків віднімання.

У кого більше знаків «+» для нього марно не пройшов урок.

УРОК 77

Тема: Доповнення до 10. Узагальнена таблиця додавання і віднімання в межах 10 (с. 94).

Мета: тренування учнів в повторенні рахунку від 1 до 10. Вирішувати приклади, задачі в межах 10. Виховувати зацікавленість до уроків математики.

Хід уроку

I. Повідомлення теми, мети і завдань уроку

На кожному уроці ми будемо вирішувати приклади, задачі на той матеріал який ви добре знаєте. Це рахунок від 1 до 10.

II. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Математичний диктант (1 учень біля дошки)

* Запишіть такі числа:

4	5	9	6	7	8	3
↓	↓	↓	↓	↓	↓	↓
6	5	1	4	3	2	7

Подумайте і пригадайте скільки треба додати до цих чисел, щоб було 10.

* Запишіть наступне число числа 7 (8).

* Запишіть наступне число числа 4 (3).

* Запишіть сусідів числа 5.

* Подумайте, яке число стоїть між 5 та 7?(6).

* Запишіть числа

7	8	9	10
↓	↓	↓	↓
0	1	2	3

Зменшити кожне із них на 7.

* Запиши числа

0	2	3	4
↓	↓	↓	↓
6	8	9	10

Збільш на 6 такі числа.

2. Перевірити математичний диктант вибірково у дітей в класі.

3. Хвилина каліграфії:

11 12 13 14

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. Робота з підручником (с. 94, №2).

Роздивитися таблицю і подумати, як її використувати.

Потренувати учнів. Скільки буде:

$5 + 3$; $3 + 7$; $7 + 2$; $9 + 1$; $6 + 3$; $4 + 5$;

— Що означає верхній ряд чисел? (це перший доданок).

— Що означає боковий жовтий ряд чисел? (це другий доданок)

— А що означають числа посередині? (це сума).

2. Виконаємо таке завдання. Складіть приклади:

Доданок 3	Зменшуване 10
Доданок 4	Від'ємник 4
Сума ?	Різниця ?

3. Задача.

Можна використати наочність.

Тато купив картоплі — 9 кг, а мама прийшла пізніше і принесла — 4 кг картоплі. Скільки картоплі принесли тато і мама разом?

Тато — 9 кг

Мама — 4 кг

9 + 4

○○○○○○○○○○○○ ○○○○

Розкладаємо другий доданок на 2 зручних числа, так, щоб при додаванні до 9 був круглий десяток.

3. Завдання з підручника с. 94, № 3.

Скільки машина везла вантажу?

Сир $2 + 8 = 10$ (кг)	Чого вона везла більш за все? (сиру — 10 кг) А чого менш за все? (Борошна 2 кг)
Борошно $6 - 4 = 2$ (кг)	

Зерно $10 - 7 = 3$ (кг)	
Рожки $10 - 3 = 7$ (кг)	

IV. Підсумок уроку

С. 94, завдання № 1. Попробуйте вдома порахувати ці чарівні квіти на додавання і віднімання.

УРОК 78

Тема: Додавання числа частинами. Задачі на знаходження невідомого доданка (с. 95).

Мета: продовжити роботу в рахуванні чисел від 1 до 20. Вирішувати задачі на знаходження невідомого доданка. Виховувати увагу, охайність, старанність.

Хід уроку

I. Повідомлення мети, теми і завдань уроку

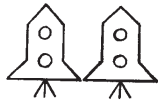
Подивіться на дошку на ці приклади: чи зможете ви зразу їх вирішити?

$$4 + 9 = ; 6 + 8 = ;$$

Наша задача сьогодні: навчитися швидко вирішувати такі приклади.

II. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Хвилинка каліграфії.

20, 19, 18, 17, 16, 15, 14, 13, 12, 11, 10, 9.

2. Усно:

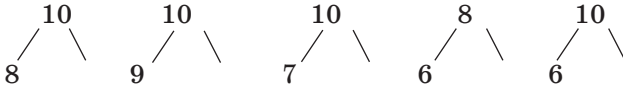
* На дошці записані числа:

Зменшити на 1 Збільшити на 1

16 11 13 20 19 18 14 17

↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓

*Доповни до 10.

*Вирішити.

$8 - \square = 5$	$7 - 3$	$7 + 2$	$1 + 4$
$5 - \square = 1$	$6 - 2$	$4 + 4$	$6 + 3$

III. Сприйняття та усвідомлення нового матеріалу

На цьому етапі слід розглянути випадки додавання числа частинами.

1. Робота з підручником (с. 95).

Завдання 5. На терезах лимони та апельсини.

Апельсини важать 3 кг, а на чаші з лимонами стоїть гиря.

Скільки кілограмів важить гиря? (2 кг)

Скільки важать лимони?

$$3 - 2 = 1 \text{ (кг) — маса лимонів.}$$

На терезах баклажани і перець.

Перець важить 4 кг. Із ним на чаші лежить ще й гиря на 2 кг. Скільки важить перець?

$4 - 2 = 2$ кг, а у баклажанів гиря в 1 кг. Баклажани важать 3 кг.

2. с. 95. Завдання № 6.

Маса дині — $5 - 2 = 3$ (кг)

Кавун — $10 - 1 = 9$ (кг).

3. Роздивіться випадки додавання частинами.

— Було 8 яблук.

— Зірвали ще 6 яблук.

$$8 + 6 = 8 + 2 + 4 = 14 \text{ (ябл.)}$$

3. А як можна додати?

$$7 + 4 = 7 + 3 + 1$$

$$4 + 9 = 9 + 1 + 3 = 13$$

$$9 + 4 = 9 + 1 + 3 = 13$$

$$9 + 7 = 9 + 1 + 6 = 16$$

$$8 + 7 = 8 + 2 + 5 = 15$$

Чи навчилися ми виконувати такі приклади?

IV. Підсумок уроку

Розкажіть вдома, що ми робили з кожним завданням.

Додатковий матеріал для дітей:

1. Відгадайте ребуси:

3 буна (трибуна)	7 я (сім'я)
5'ниця (п'ятниця)	40 а (сорока)
100 вп (стовп)	Пі 2 л (підвал)

УРОК 79

Тема: Віднімання числа частинами. Задачі на різницеве порівняння (с. 96, 97).

Мета: ознайомити з відніманням числа частинами; навчати вирішувати задачі на різницеве порівняння; виховувати зацікавленість до уроків математики.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Математичний диктант.

* Записати числа від 12 до 18; — 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18.

* Знайти суму чисел 16 та 1 — $16 + 1 = 17$.

* Знайти різницю чисел 16 та 1 — $16 - 1 = 15$.

Знайти сусідів числа 18 — ..., 18,

* Записати послідовне число числа 16, 17.

* Записати попереднє число чисел 19, 20.

* Знайти суму чисел 8 та 4 — $8 + 4 = 8 + 2 + 2 = 12$

$$\begin{array}{r} / \quad \backslash \\ 2 \quad 2 \end{array}$$

Знайти різницю чисел 13 та 6

$13 - 6 = ?$ — виникає питання, як це робити?

$$\begin{array}{r} / \quad \backslash \end{array}$$

II. Повідомлення теми і мети уроку

Ось перед нами виникла проблема, як виконати це віднімання?

Сьогодні ми і будемо вчитися додавати і віднімати двоцифрові числа.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. На дошці записати приклади:

Ці приклади вирішуються легко.

$$10 - 4 = 6$$

$$19 - 1 = 18$$

$$12 - 2 = 10$$

Пояснення вчителя:

А ось приклад: $10 - 6 =$

Давайте спробуємо число 6 — від'ємник розбити на два зручних числа, дивимось на зменшуване число, воно закінчується трійкою, значить і 6

$$\begin{array}{r} / \quad \backslash \\ 3 \quad 3. \end{array}$$

Зробимо запис: $13 - 3 - 3 = 10 - 3 = 7$.

2. Тренувальні завдання:

$$10 - 4 = 11 - 1 - 3 = 7$$

$$\begin{array}{r} / \quad \backslash \\ 1 \quad 3 \end{array}$$

$$12 - 7 = 12 - 2 - 5 = 5$$

$$\begin{array}{r} / \quad \backslash \\ 2 \quad 5 \end{array}$$

$$16 - 7 = 16 - 6 - 1 = 11$$

$$\begin{array}{r} / \quad \backslash \\ 6 \quad 1 \end{array}$$

$$15 - 8 = 15 - 5 - 3 = 7$$

$$\begin{array}{r} / \quad \backslash \\ 5 \quad 3 \end{array}$$

3. Вирішити з підручника с. 96, № 4 приклади і підкреслити ті, в яких відповідь 9.

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

Вирішування задач із підручника с. 96 – 97.

1. с. 96. Задача 6.

У одній корзині було 4 кг фруктів, а в другій 10 кг. Де було більше, в якій корзині?

$$10 - 4 = 6 \text{ (кг)}$$

с. 97. Задача 4

Кенгуру	Мишка
$12 + 1 = 13 \text{ (кг)}$	$1 + 1 + 2 = 4 \text{ (кг)}$

$$\begin{array}{r} 10 \\ 13 - 4 = 13 - 3 - 1 = 9 \text{ (кг)} \\ \quad \swarrow \searrow \\ \quad 3 \quad 1 \end{array}$$

с. 97. Задача 5

$$+ 6 = 9 \text{ (пр.)}$$

$$9 - 6 = 3 \text{ (пр.)}$$

V. Підсумок уроку

Сьогодні кожен з вас зробив для себе маленьке відкриття — як віднімати двоцифрові числа.

Розкажіть про це вдома.

В кінці уроку можна дати намалювати і прописати ті цифри, які любляють самі діти — 2 рядки.

Потім обмінятися зошитами і перевірити один одного.

УРОК 80

Тема: Таблиця додавання числа 2. Задачі на різниці порівняння чисел (с. 98).

Мета: повторити таблицю додавання числа 2. Вирішувати задачі на різниці порівняння чисел. Вчити малювати відрізки. Виховувати охайність, увагу.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Усний рахунок. Порахуйте скільки це буде?

- Біг зайчисько, куций хвіст,
Моркву на сніданок ніс.
Три в кишені, ще дві в жмені.
Хто нам скаже зразу,
Скільки буде разом? ($3 + 2 = 5$)
- Їжачок додому біг,
Ніс шість яблук на пиріг
Три упало, покотилося,
Скільки яблук залишилося? ($6 - 3 = 3$)
- На сніданок горобці
Готували голубці.
Один з'їли за сніданком,
Два лишили на обід. ($1 + 2 = 3$)
- У Оксанки у руці
Є чотири олівці,
А в її подружки Іри
Ось, погляньте, теж чотири
Полічіть усі оці
Кольорові олівці. ($4 + 4 = 8$)
- На ганочку біля хати
Метуться цуценята.
Двоє білих, наче сніг,
Троє чорних, скільки їх? ($2 + 3 = 5$)
- Дуже люблять всі малята
Кататися на санчатах.
Троє діток з гори мчало,
А одне мале чекало.
Звідти линув дзвінкий сміх.
Полічіть дітей усіх. ($3 + 1 = 4$)

Перевірити всі відповіді: 5, 3, 3, 8, 5, 4.

Скільки треба додати до кожного числа, щоб одержати 10?

2. Хвилинка каліграфії.

7 7 7 7 7 7 7

— Скільки треба додати до 7, щоб одержати 10?

II. Повідомлення теми і мети уроку

У нас з сьогоднішнього дня починається повторення за весь рік.

Сьогодні ми будемо пригадувати таблицю додавання на 2. Ви її пам'ятаєте ще з початку року.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. На дошці записати таблицю додавання на 2:

$1 + 2 =$	$4 + 2 =$	$7 + 2 =$
$2 + 2 =$	$5 + 2 =$	$8 + 2 =$
$3 + 2 =$	$6 + 2 =$	$9 + 2 =$

— Як збільшується кожна сума? (збільшується на 1)

2. Давайте спробуємо розібратися з останнім прикладом:

$$9 + 2 = 9 + 1 + 1 = 11.$$

$$\begin{array}{r} / \quad \backslash \\ 1 \quad 1 \end{array}$$

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

1. Вирішити приклади:

$2 + 8 =$	$2 + 9 =$
$6 + 2 =$	$4 + 2 =$
$2 + 2 =$	$7 + 2 =$

2. Вирішення задачі з підручника. с. 98 № 4

Капсул — 13 на?

Пігулок — 8

$$13 - 8 = 5 \text{ (шт.)}$$

3. Самостійно виконати завдання з підручника (с. 98, № 5).

V. Підсумок уроку

Молодці! Ви дуже добре запам'ятали таблицю додавання на 2.

Спробуйте її ще раз розповісти батькам.

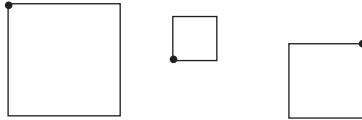
Додатковий матеріал для учнів.

Я вам малюю крапки, а ви їх перетворіть в маленьких жучків.

✱

Жуки, яких ви намалювали, незвичайні. Вони люблять подорожувати, але тільки з бокових сторін клітинки – квадрата, тобто тільки вниз, угору, направо і ні в якому разі не навкіс.

Ось вам квадрат. Як може подорожувати жук, якщо знаходиться він в позначеному крапкою місці?

Цей матеріал потрібен для повторення напрямлень — вниз, угору, направо, наліво.

УРОК 81

Тема: Таблиця віднімання числа 2. Складання і розв'язування задач на одну дію. (с. 99).

Мета: продовжити роботу над таблицею додавання числа 2 і більш уваги приділити таблиці віднімання числа 2. Вчити розв'язувати задачі на одну дію. Виховувати старанність, охайність, доброту.

Хід уроку

I. Повідомлення теми, мети і завдань уроку

1. З якою таблицею у нас з вами учора була робота? (З таблицею додавання 2).

— Чи розказали ви своїм батькам цю таблицю?

Сьогодні ми продовжуємо роботу з таблицею на 2. Тільки у нас буде робота над таблицею віднімання на 2.

Наша задача: навчитися дуже швидко віднімати від любого числа число 2. Для цього ви повинні зібратися з думками, бути старанними і все у вас вийде.

II. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Усний рахунок.

- Порахувати від 1 до 20; від 20 до 1;
- Від 8 до 14;
- Назвати сусідів чисел 15;
- Назвати попереднє число 18;
- Назвати наступне число 19;
- Які числа стоять між 5..., 7; 8... 9;
- Яке число стоїть зліва від 13?
- Яке число стоїть справа від 13?

2. Заблукало число. Потрібно поставити його на своє місце.

1, 3, 4, 5, 6, 2, 7, 8, 9, 10. Яке число заблукало? (2)

2. Що ви можете розповісти про число 2.

(Відповідь дітей — стоїть після 1 та перед 3).
Складається з двох 1. $1 + 1 = 2$.

Тут же викликати учнів і пригадати таблицю додавання на 2.

$1 + 2 = 3$	$5 + 2 = 7$
$2 + 2 = 4$	$6 + 2 = 8$
$3 + 2 = 5$	$7 + 2 = 9$
$4 + 2 = 6$	$9 + 2 = 11$

Записати її в стовпчик.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. Розкладіть числа 2, 4, 6 на два доданки.

$$2 = 1 + 1 \quad 4 = 2 + 2 \quad 6 = 3 + 3$$

2. Давайте поруч з таблицею додавання пригадаємо таблицю віднімання числа 2

$3 - 2 = 1$	$6 - 2 = 4$	$9 - 2 =$
$4 - 2 = 2$	$7 - 2 =$	$10 - 2 =$
$5 - 2 =$	$8 - 2 =$	$11 - 2 =$

Давайте спробуємо розібратися, як від 11 відняти 2.

$$11 - 2 = 11 - 1 - 1 = 9$$

$\begin{array}{c} \diagup \quad \diagdown \\ 1 \quad 1 \end{array}$

3. Виконати завдання з підручника (с. 99, № 4. 1-й стовпчик зробити разом, а 2 та 3 — самостійно).

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

На цьому етапі уроку добре вирішувати задачі.

1. Задача 1.

Сашко збирав врожай яблук. Він зірвав 14 відер яблук, а Вітя — на 3 відра менше.

Скільки відер яблук зірвав Вітя?

Сашко — 14 в. яблук.

Вітя — ? на 3 в. яблук менше

$14 - 3 = 11$ (в.) — яблук зірвав Вітя.

2. Задача 2.

Використовувати текст підручника с. 99, № 6 *

3. Додатковий матеріал. Хвилинка каліграфії.

12, 13, 12, 13.

Поставити знаки + або -

$$6 \dots 4 \dots 1 = 3$$

$$2 \dots 1 \dots 5 = 8$$

$$2 \dots 4 \dots 2 = 8$$

$$7 \dots 1 \dots 6 = 2$$

V. Підсумок уроку

Повторити таблицю віднімання на 2 і розказати.

УРОК 82

Тема: Таблиця додавання числа 3. Порівняння чисел. Задачі на знаходження суми та невідомого доданка (с. 100).

Мета: закріплювати обчислювальні навички, вміння складати та розв'язувати задачі. Розвивати логічне мислення. Виховувати доброту, почуття взаємодопомоги.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Хвилинка каліграфії.

18, 19, 20, 18, 19, 20

2. Завдання.

На дошці числа — 16, 11, 13, 20

1) Завдання. Зменш на 1 10, 12, 19.

19, 18, 14, 17

2) Завдання. Збільшити на 1 20, 19, 15, 18

3) Дані числа: 8, 6, 3, 9, 5, 7

Додати до 10 кожне із цих чисел.

$8 + 2 = 10$	$3 + 7 = 10$
$6 + 4 = 10$	$9 + 1 = 10$
$5 + 5 = 10$	$7 + 3 = 10$

3. Геометричний матеріал

Дано відрізок: 11 см

Побудуйте другий відрізок на 2 см менше.

$$11 - 2 = 9 \text{ (см)}$$

II. Повідомлення теми, мети і завдань уроку

Два уроки ми з вами працювали з цифрою і числом 2, а от сьогодні переходимо до наступної цифри, це:

Далі цифра 3 у нас,
Упізнав її весь клас.
Вона — це два рогаики малі.
Більший — внизу, а малий — вгорі.

Дійсно, наша мета виконувати завдання з цією цифрою та з цим числом.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. Давайте спробуємо скласти такі числа.

$$8 + 3 = 8 + 2 + 1 = 11$$

$$9 + 3 = 9 + 1 + 2 = 12$$

Число 3 ми розкладаємо на доданки, щоб доповнити 8 та 9 до 10 — круглого числа.

2. Давайте пригадаємо таблицю додавання числа 3.

$1 + 3 = 4$	$3 + 4 = 7$	$7 + 3 =$
$2 + 3 = 5$	$5 + 3 =$	$8 + 3 =$
$3 + 3 =$	$6 + 3 =$	$9 + 3 =$

Що ви помітили цікавого — як змінюється сума? (збільшується на 1)

3. Перевірити у 2-х — 3-х учнів цю таблицю.

4. Тренувальні завдання.

$6 + 3 - 2 =$	$5 + 3 = 3 =$	$4 + 3 = 3 =$
$7 + 3 + 1 =$	$3 + 3 + 3 =$	$10 + 3 - 3 =$

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

Вирішування задач.

Робота з підручником (с. 100, № 5).

1. Зайчик-садівник на городі зірвав 17 морквин, 7 морквин він поклав в одну корзину. Скільки морквин було у другій корзині?

$$17 - 7 = 10 \text{ (мор.)}$$

1. А ведмедик мав сад і дуже любляв малину. Він зірвав 5 малинок і стільки ж поклав у корзину. Скільки малинок зірвав ведмедик?

$$5 + 5 = 10$$

— Хто зірвав більше, зайчик чи ведмедик?

— Зайчик всього 17 шт., а ведмедик — 10.

V. Підсумок уроку

Покажіть нашу сторінку вдома і розкажіть, що ми робили на уроці.

УРОК 83

Тема: Таблиця віднімання числа 3. Задача на дві дії с. 101.
Мета: продовжити роботу над таблицею віднімання числа 3. Ввести поняття: задача на дві дії. Вчити вирішувати приклади, задачі. Виховувати старанність, охайність, увагу.

Хід уроку

I. Повідомлення теми, мети і завдань уроку

Наша робота продовжується і ось сьогодні ми будемо вчитися віднімати число 3. Ми маємо навчитися віднімати 3 від любого числа, наприклад $11 - 3$; $12 - 3$;

II. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Хвилинка каліграфії. Записати у зошит.

33, 33, 33

2. Усний рахунок.

- Порахувати трійками від 3 до 21.
- Було 4 жолудя. Подув вітерець, жолуді злетіли з дерева, і їх на землі стало на три більше. Скільки їх стало?

$$4 + 3 = 7 \text{ (ж.)}$$

Що значить на три більше?

- На дошці числа: 7, 2, 6, 1, 3, 4, 5. Збільшіть кожне число на 3.
- Виконати такі приклади і порівняти:

$5 + 3 * 3$	$3 + 3 * 4$	$4 + 3 * 8$	$2 + 3 * 9$
-------------	-------------	-------------	-------------

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1) На дошці записані числа

10, 8, 7, 5, 6, 9, 3, 4.

Всі ці числа давайте спробуємо зменшити на 3.

— Що значить зменшити число на 3?

2) Давайте спробуємо пригадати таблицю віднімання.

3) На дошці складається таблиця, діти в зошиті складають таблицю.

$4 - 3 = 1$	$8 - 3 =$
$5 - 3 = 2$	$9 - 3 =$
$6 - 3 =$	$10 - 3 =$
$11 - 3 =$	$12 - 3 =$

Перед нами виникає проблема, як відняти від $11 - 3$; від $12 - 3$.

$$\begin{array}{r}
 10 \\
 11 - 3 = 11 - 1 - 2 = 8
 \end{array}
 \qquad
 \begin{array}{r}
 10 \\
 12 - 3 = 12 - 2 - 1 = 9
 \end{array}$$

Діти можуть розказати, а може пояснити вчитель.

3) Спробуємо вирішити такі приклади:

$\begin{array}{c} 8 \\ 11 - 3 - 2 = \end{array}$	$3 + 3 + 3 =$	$6 - 3 + 2 =$
$\begin{array}{c} 9 \\ 12 - 3 - 4 = \end{array}$	$10 - 3 + 1 =$	$13 - 1 - 3 =$

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у вивчену матеріалі

1. Знайомство з задачею на 2 дії с. 101, № 6.

- Вчитель читає умову задачі.
- — Про що йде розмова в задачі?
- Запишемо короткий запис:

Ящик — 2 кг

Яблука — ? на 8 кг більше

Скільки?

2. Зверніть увагу на питання задачі?

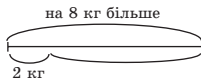
— А де ще у вас стоїть знак питання?

3. Чи можна нам відповісти на питання — скільки важать яблука з ящиком? (ні, ми не знаємо скільки важать яблука).

1) $2 + 8 = 10$ (кг) — важать яблука

2) $2 + 10 = 12$ (кг) — важать ящик з яблуками.

Щоб дітям було легше вирішувати задачу, можна використовувати наочність, а можна скласти схему.

Ще раз повторіть хід рішення задачі.

Якщо залишиться час, можна використовувати задачу (№7, с. 101).

V. Підсумок уроку

Завдання ви вже одержали: розповісти таблицю віднімання на 3 вдома.

УРОК 84

Тема: Таблиця додавання числа 4. Задачі на збільшення числа на кілька одиниць та на знаходження остачі (с. 102).

Мета: вчити складати таблицю додавання на 4. Вирішувати задачі на збільшення числа на кілька одиниць та на знаходження остачі. Закріплювати обчислювальні навички у межах 20. Виховувати увагу, охайність, старанність.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Усний рахунок;

- Порахувати від 1 до 20;
- Рахунок назад від 20 до 1;
- Порахувати двійками до 20;
- Порахувати трійками;
- Порахувати четвірками;
- Порахуйте, якщо 14 зменшити на 4; скільки треба додати до 7, щоб одержати 10;
- Скільки треба додати до 6, щоб одержати 10.

2. Виконати приклади — вибрати правильну відповідь.

10 7 9	8 6 10	6 9 8	5 10 9	15 11 13
5 + 4	11 - 3	12 - 3	14 - 4	9 + 4

3. Хвилинка каліграфії.

4 4 4 4

— Це число і ця цифра нам потрібні будуть сьогодні на уроці.

II. Повідомлення теми, мети і завдань уроку

Пригадайте минулий урок.

Яку таблицю додавання і віднімання ми склали (на 3).

Сьогодні ми продовжимо складати таблицю, мабуть ви здогадались, що буде цифра і число 4.

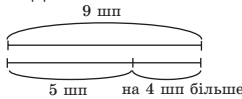
III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. Давайте спробуємо вирішити таку задачу: Весною до нас прилітають шпаки, які приносять дуже велику користь.

В перші теплі дні весни прилетіли на нашу вулицю 9 шпаків, а на другий день на 4 шпака більше. Скільки шпаків прилетіло у другий день?

1 день — 9 шп.

2 день — ? на 4 шп. більше

$$9 + 4 = 9 + 1 + 3 = 13 \text{ (шп.)}$$

$$\begin{array}{r} / \quad \backslash \\ 1 \quad 3 \end{array}$$

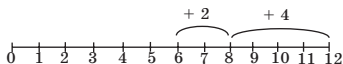
2. Давайте спробуємо скласти таблицю додавання на 4.

$1 + 4 =$	$4 + 4 =$	$7 + 4 =$
$2 + 4 =$	$5 + 4 =$	$8 + 4 = 12$
$3 + 4 = 7$	$6 + 4 = 10$	$9 + 4 =$

На скільки збільшується кожний раз наша сума?

3. З метою перевірки викликати 2–3 учнів і з'ясувати, як вони запам'ятали таблицю.

4. Робота з лінійками.

Вирішити за шкалою лінійки такі приклади:

$$6 + 2 + 4 =$$

$$7 + 4 + 2 =$$

$$8 + 1 + 4 =$$

$$10 + 2 + 2 =$$

$$9 + 2 + 4 =$$

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

Робота з підручником (с. 102).

Задачі № 6, № 7.

№6 — можна вирішити за допомогою схеми.

№7 — Було 4 яйця на столі.

К — ?

Аналіз задачі.

— Скільки всього яєць поміщається в контейнер?

(10).

— Скільки забрали яєць їсти? (4).

— Як дізнатися, скільки яєць залишилося в контейнері?

$$10 - 4 = 6 \text{ (яєць).}$$

V. Підсумок уроку

— Яку таблицю ми склали, для чого це нам потрібно?

УРОК 85

Тема: Таблиця віднімання числа 4. Складання прикладів за шкалою лінійки. Розпізнавання багатокутників (с. 103).

Мета: вчити складати таблицю віднімання числа 4. Продовжити роботу над шкалою лінійки. Вирішувати задачі. Повторити геометричний матеріал.

Хід уроку

I. Повідомлення теми, мети і завдань уроку

Вирішіть таку задачу.

У Михайлика було 11 дуже цікавих книжок, а у Сашка на 4 книжки менше. Скільки книжок було у Сашка?

Діти можуть зразу дати відповідь, а учитель задає питання, як ви це порахували?

$$11 - 4 =$$

Перед нами виникає проблема: дізнатися, як від чисел треба віднімати 4.

Сьогодні ми і будемо вирішувати це питання.

II. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Математичний диктант.

• Запишіть, які треба скласти числа, щоб одержати 4. ($1 + 3$; $3 + 1$; $2 + 2$; $4 + 0$; $1 + 1 + 1 + 1$).

• Запишіть сусідів числа 4 (3, 5)

* Запишіть рахунок четвірками: 4, 8, 12, 16, 20.

* На скільки 8 більше, ніж 4? (на 4)

* На скільки 12 більше, ніж 8? (на 4).

* Запишіть відповіді: $4 + 8$; $4 + 3$; $2 + 4$; $8 + 4$; $5 + 4$; $7 + 4$; $3 + 4$.

2. Хвилинка каліграфії.

Наша хвилинка каліграфії пов'язана з числом та цифрою 4.

14, 24, 34.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. На дошці запис:

$5 - 4 =$	$8 - 4 =$	$11 - 4 =$
$6 - 4 = 2$	$9 - 4 =$	$12 - 4 = 8$
$7 - 4 = 3$	$10 - 4 =$	$13 - 4 =$

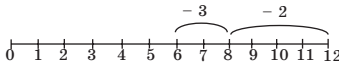
Вирішіть і подумайте. Як змінюється різниця у всіх прикладах?

2. Тренувальні завдання. Можна використовувати підручник (с. 107, № 4).

Можна вирішити деякі завдання на дошці, наприклад:

$$\begin{array}{r}
 8 \\
 12 - 4 + 2 = 10 \quad 13 - 4 = 10 - 3 - 1 = 8 \\
 / \quad \backslash \\
 3 \quad 1 \\
 8 \\
 12 - 4 - 4 = 4 \quad 12 - 4 = 12 - 2 - 2 = 8 \\
 / \quad \backslash \\
 2 \quad 2
 \end{array}$$

3. За шкалою лінійки скласти приклади:

$12 - 2 - 3 =$	$11 - 3 - 4 =$
$9 - 2 - 4 =$	$10 - 4 + 5 =$

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

Вирішування задач.

На стоянці стояло 13 машин, а на другій стоянці стояло на 4 машини менше. Скільки машин стояло на другій стоянці?

1 стоянка — 13 (маш.)

2 стоянка — ? на 4 маш. менше

$$13 - 4 = 13 - 3 - 1 =$$

$$\begin{array}{r}
 / \quad \backslash \\
 3 \quad 1
 \end{array}$$

2. Вирішити задачу із підручника (с. 103, № 6).

Саша — 10 р.

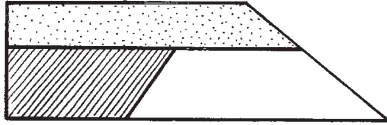
На 4 роки молодший

Сестра — ?

Прочитавши задачу, діти повинні зрозуміти, що сестра на 4 роки старша від брата.

$10 + 4 = 14$ (р.) — сестрі.

3. На дошці намалювати фігуру:

Завдання. Знайди 5 чотирикутників.

V. Підсумок уроку

— Що цікавого для себе ви взяли на нашому уроці?

(с. 103, завдання № 7) — усно.

УРОК 86

Тема: Таблиця додавання числа 5. Складання прикладів за числовою шкалою. Підготовча робота до розв'язування задач на дві дії (с. 104).

Мета: познайомити учнів з таблицею додавання числа 5. Вчити складати приклади за числовою шкалою. Ввести вправи до розв'язання задач на дві дії. Виховувати увагу, охайність, старанність.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Усний рахунок — повторення складу чисел.

Завдання: заповнити пусті клітинки.

4	
1	
	2

6	
2	
	1
3	

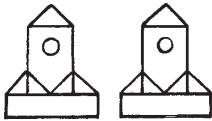
8	
4	
	3
1	
	2

10	
3	
	1
4	
	2
5	

9	
1	
	3
4	
	2

2 перших прямокутника розібрати гуртом, а до останнього по черзі виходять діти і заповнюють крейдою іншого кольору.

2. Хвилинка каліграфії:

5 5 5 5 5

3. Виконати самостійно:

1 вар. $10 - 4 =$	2 вар. $6 - 4 =$
$8 - 3 =$	$10 - 3 =$

$9 - 4 =$	$7 - 4 =$
$8 - 4 =$	$10 - 2 =$
$6 + 3 - 2 =$	$9 - 1 + 2 =$

II. Повідомлення теми, мети і завдань уроку

На дошці записати числа 4, 3, 2, 5, 1.

Збільшити кожне число на 5.

— Що значить збільшити число на кілька одиниць?

4 3 2 5 1
 ↓ ↓ ↓ ↓ ↓

А тепер спробуємо 6 збільшити на 5, або 8 збільшити на 5.

— Чи вам це легко робити?

— Перед нами постає задача — навчитися додавати до чисел число 5.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

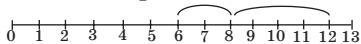
1. На дошці записана таблиця додавання на 5 без відповідей:

$1 + 5 = 6$	$4 + 5 =$	$7 + 5 =$
$2 + 5 =$	$5 + 5 =$	$8 + 5 =$
$3 + 5 =$	$6 + 5 =$	$9 + = 14$

Порахуйте і з'ясуйте на скільки міняється сума чисел.

2. Робота зі шкалою лінійки.

Скласти приклади.

$$7 + \square + \square = \square \quad 5 + \square + \square = \square \quad 8 + \square + \square = \square$$

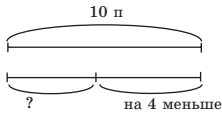
3. Робота з підручником.

Накреслити відрізок, на 5 см довший від даного (завдання № 5).

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

1. Підготовча робота над задачами у дві дії.

Послухайте задачу. Маляр пофарбував за день 10 парт, а його учень на 4 парти менше. Скільки всього парт вони пофарбували за день?

Діти повторюють умову, і тут же вчитель малює схему до задачі.

— Скільки питань в задачі? (2)

— Яке головне питання задачі?

— Скільки всього парт вони пофарбували разом?

— А чи можемо ми відповісти на це питання? Ні, тому що не знаємо, скільки пофарбував учень.

— А що сказано про учня? (Він пофарбував на 4 парти менше).

1) $10 - 4 = 6$ (п.) — пофарбував учень

2) $10 + 6 = 16$ (п.) — пофарбували разом маляр

та учень.

2. Розібрати задачу із підручника (с. 104, № 6*).

Скільки у Тані було круглих кульок? (8)

Скільки довгих? (6)

Куди ділись всі кульки? (вкрала собака)

Скільки у Тані залишилось кульок? (0).

V. Підсумок уроку

Дома повторити таблицю додавання на 5.

УРОК 87

Тема: Таблиця віднімання числа 5. Задача на знаходження невідомого зменшуваного. Підготовча робота до розв'язування задач на дві дії (с. 105).

Мета: продовжувати роботу над таблицею віднімання числа 5. Вчити вирішувати задачі на знаходження невідомого зменшуваного. Вводити підготовчі роботи до розв'язування задач на дві дії. Виховувати увагу, старанність.

Хід уроку

I. Повідомлення теми, мети і завдань уроку

Сьогодні ми продовжуємо роботу над цифрою і числом 5.

Вчора ми вчилися складати числа з цифрою 5, сьогодні будемо вчитися віднімати цю цифру.

II. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Математичний диктант.

* Запишіть сусідів числа 5 (4, 6)

* На скільки одне число більше другого? (на 2)

* Які треба скласти числа, щоб одержати 5?

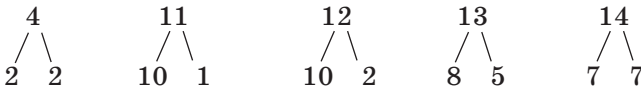
(1 + 4; 3 + 2; 4 + 1; 1 + 1 + 1 + 1 + 1; 5 + 0)

* Запишіть відповіді:

5 збільшити на 8; 5 збільшити на 9; 6 збільшити на 5; 10 зменшити на 3; 8 збільшити на 4; 14 зменшити на 10.

13, 14, 11, 7, 12, 4.

* Розмістіть ці числа від маленького до більшого.

* Розложіть ці числа на потрібні доданки.

2. Після перевірки провести хвилинку каліграфії.

15 25 35

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. На дошці записати таблицю додавання на 5. Пише 1 учень, викликати 2 учня, щоб він склав таблицю на віднімання на 5.

$1 + 5 = 6$	$6 - 5 = 1$
$2 + 5 = 7$	$7 - 5 = 2$
$3 + 5 = 8$	$8 - 5 = 3$
$4 + 5 = 9$	$9 - 5 = 4$
$5 + 5 = 10$	$10 - 5 = 5$
$6 + 5 = 11$	$11 - 5 = 6$
$7 + 5 = 12$	$12 - 5 = 7$
$8 + 5 = 13$	$13 - 5 = 8$
$9 + 5 = 14$	$14 - 5 = 9$

— Як ми склали таблицю додавання на 5? (від суми віднімали 5).

Тут можна повторити, як називається число при відніманні і при додаванні.

2. Приклади з підручника (с. 105, № 4).

1 в.

2 в.

Верхній рядок.

Нижній рядок.

Розібрати приклади:

10

$$11 - 5 = 11 - 1 - 4 = 6 \quad 13 - 5 = 10 - 3 - 2 = 8$$

$$\begin{array}{l} / \quad \backslash \\ 1 \quad 4 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} / \quad \backslash \\ 3 \quad 2 \end{array}$$

$$14 - 5 = 10 - 4 - 1 = 9$$

$$\begin{array}{l} / \quad \backslash \\ 4 \quad 1 \end{array}$$

3. Вирішити задачу.

У цеберці 10 л води, а в лійці на 5 л води менше.

Скільки води у лійці?

$$10 - 5 = 5 \text{ л.}$$

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у виучуваному матеріалі

Підготовча робота до задач у дві дії.

1. с. 105, № 5. Качці — 5 кг зерна

1) Курці — ? на 2 кг менше

- 2) Скільки з'їли разом?
 — Скільки питань у задачі?
 — Чи можна зразу відповісти на питання: скільки зерна треба качці та курці разом?
 — Як дізнатися, скільки потрібно зерна курці?
 1) $5 - 2 = 3$ (кг) — курці
 2) $5 + 3 = 8$ (кг) — курці та качці.
 2. Виконати задачу (№ 6, с. 105).
 1) Собачка вирвала із рук дівчинки кульки.
 4 круглих кульки та 4 кульки ковбаски.
 Скільки всього було кульок?
 2) Було всього 8 кульок у собачки. 3 кульки відірвались. Скільки кульок залишилось у собачки?
 $8 - 3 = 5$ (к).

V. Підсумок уроку

— З якою таблицею ми познайомились?

УРОК 88

Тема: Таблиця додавання числа 6. Задача, до якої поставлено два запитання (с. 106).

Мета: познайомити дітей з таблицею додавання числа 6. Вчити вирішувати приклади, знаходити закономірність чисел. Вчити вирішувати задачі, до яких поставлені 2 запитання. Вчити бути уважними, кмітливими.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Усний рахунок.
 - Порахувати від 10 до 20.
 - Порахувати п'ятірками від 5 до 20.
 - Що більше 5 чи 15 та на скільки?
 - Порахуйте, скільки буде 5 збільшити на 9; 5 збільшити на 6; 15 зменшити на 4; 12 зменшити на 5.
 - Вставте пропущені числа.
 - 20, 19, ... 17 14 ...12 ..

- Завдання на кмітливість.
- Скільки ніжок у кішки? (У кішки ніжок немає, у кішки — лапки).
- Хто може назвати 5 днів підряд, не називаючи ні числа, ні цих днів? (позавчора, вчора, сьогодні, завтра, післязавтра)
- Що буде з козою, коли їй мине 7 років? (піде восьмий рік)
- Вирішив півень перевірити свою вагу: став на терези обома ногами і побачив, що важить 2 кг.
- «А скільки я важу на одній нозі?» — задумався півень.

Допоможи йому вгадати.

- Що не має ні початку, ні кінця? (у кільця, обруча тощо)

2. Хвилинка каліграфії.

6 6 6 6 6 6

II. Повідомлення теми і мети уроку

Вирішіть таку задачу.

В одній книжці було 10 сторінок, а в іншій 6 сторінок. Скільки сторінок у двох книжках?

$10 + 6 = 16$ (ст.). Легко вам було вирішити цю задачу?

Легко було до 10 додавати 6.

А є такі приклади, які важче вирішувати, тому ми сьогодні будемо вчитися вирішувати їх.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. Учитель дає завдання:

Вирішіть: $6 + 7 =$

$8 + 6 =$

Дітям дають різні варіанти; у зошиті записати:

$6 + 7 = 6 + 4 + 3 = 13$

$$\begin{array}{r} / \quad \backslash \\ 4 \quad 3 \end{array}$$

$8 + 6 = 8 + 2 + 4 = 14$

$$\begin{array}{r} / \quad \backslash \\ 2 \quad 4 \end{array}$$

2. Один учень виходить до дошки і складає таблицю додавання числа 6.

$4 + 6 = 10$	$7 + 6 =$
$5 + 6 =$	$8 + 6 = 14$
$6 + 6 =$	$9 + 6 =$

Діти допомагають, якщо виникають проблеми.

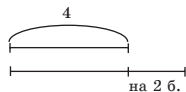
2. Вирішити приклади (с. 106, № 3), один учень працює біля дошки.

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

Рішення задач:

З міста привезли 4 головки капусти, а моркви на 2 дві більше. Скільки морквин привезли з міста?

Скільки всього овочів привезли з городу?

1) $4 + 2 = 6$ (шт.) — морквин

2) $4 + 6 = 10$ (шт.) — моркви та капусти разом.

- Про що йдеться в задачі?
- Які овочі зібрали з городу?
- Скільки зібрали капусти?
- Що сказано про моркву?
- Що значить на 2 більше?
- Чи можна зразу дізнатися, скільки всього овочів?

- Що треба знати в першу чергу?

Діти поступово вирішують задачу.

2. Робота з підручником (с. 106, № 6*). Знайти закономірність.

1) $19 - 9 = 10$

2) $5 + 4 = 9$

3) $2 + 2 = 4$

V. Підсумок уроку

Дома вивчити таблицю додавання на 6 і розібрати усю задачу (№ 5, с. 106).

УРОК 89

Тема: Таблиця віднімання числа 6. Задача на знаходження невідомого зменшуваного (с. 107).

Мета: продовжити роботу над таблицею віднімання числа 6. Продовжувати вирішувати задачі та приклади. Виховувати зацікавленість до уроків математики.

Хід уроку

I. Повідомлення теми, мети і завдань уроку

Сьогодні ми продовжуємо розмову про число 6, будемо вчитися складати таблицю віднімання числа 6.

II. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Усний рахунок

Змагання: «Хто скоріше!»

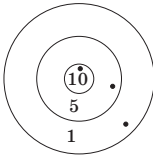
- У дівчинки білет в кіно на місце № 15. Вона стоїть біля крісла № 11. Назвати номери крісел, біля яких вона повинна пройти, щоб сісти на своє місце.

- Мама купила 5 кг картоплі, 2 кг моркви, 3 кг цибулі, 1 кг буряків. Син допоміг їй і відніс додому 6 кг овочів. Які покупки він міг нести?

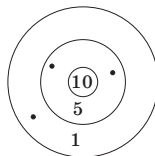
- Хлопці Михайлик, Євгенко та Олексій приймали участь у змаганнях по стрільбі.

- Хто з них набрав більше всього очків?

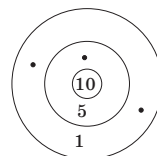
- Хто зайняв друге і третє місце?

Михайлик
(7)

Євгенко
(16)

Олексій
(11)

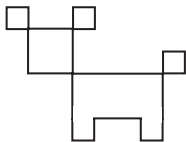
- У Миколи 10 рибок, а у Віктора 6 рибок.

- Поясніть, що ви знаєте, якщо виконаєте такі дії:

$$10 + 6$$

$$10 - 6$$

2. Хвилинка каліграфії

61, 62, 63, 64, 65

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. 2 учні біля дошки.

1 учень пригадує і записує таблицю додавання числа 6.

2 учень записує таблицю віднімання числа 6.

$4 + 6$	$7 - 6$	$13 - 6$
$5 + 6$	$8 - 6$	$14 - 6$
$6 + 6$	$9 - 6$	$15 - 6$
$7 + 6$	$10 - 6$	$16 - 6$
$8 + 6$	$11 - 6$	
$9 + 6$	$12 - 6$	

Як збільшується сума в таблиці додавання?

Як зменшується різниця в таблиці віднімання?

2. Роздивитися окремо випадки.

$$11 - 6 = 11 - 1 - 5 = 5 \quad 14 - 6 = 14 - 4 - 6 = 8$$

$$\begin{array}{r} \diagdown \quad \diagup \\ 1 \quad 5 \end{array} \quad \begin{array}{r} \diagdown \quad \diagup \\ 4 \quad 2 \end{array}$$

3. Виконати приклади:

$$12 - 6 + 3 = \quad 14 - 6 + 3 = \quad 13 - 6 + 4 =$$

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

На цьому етапі уроку вирішуються задачі.

1. Задачі можна взяти з підручника (с. 107, № 4).

1) $11 - 6 = 5$ (р.) — брату.

Що значить на 6 років молодший?

№ 6. У коваля було 12 підків.

Він підкував одного жеребця. Скільки підків у нього залишилося?

$$12 - 4 = 12 - 2 - 2 = 8 \text{ (п.)}$$

$$\begin{array}{r} \diagdown \quad \diagup \\ 2 \quad 2 \end{array}$$

№ 5 * $\square - 4 = 9$

Щоб знайти, скільки людей прилетіло на вертольоті, треба до 9 додати 4.

$$9 + 4 = 13.$$

V. Підсумок уроку

— З якою таблицею ми сьогодні познайомились?

— Чи важко вам було працювати з нею, чи ні?

— Чи зможете ви розповісти її дома своїм батькам?

— Спробуйте її розказати і спробуйте вивчити її.

УРОК 90

Тема: Самостійна робота за двома варіантами.

Мета: перевірте як учні освоїли матеріал у межах від 1 до 20, як вміють вирішувати задачі та приклади на пройдений матеріал. Виховувати охайність, увагу, старанність.

Хід уроку

I. Повідомлення теми, мети і завдань уроку

Сьогодні ми будемо з вами виконувати самостійну роботу за варіантами.

Ця робота буде складатися з задач та прикладів, геометричного матеріалу.

1. Математичний диктант.

- Записати числа від 10 до 20;
- Записати сусідів числа 16;
- Записати сусідів числа 19;
- Записати сусідів числа 14;
- Збільшити 6 на 3; 8 на 4; 5 на 9;
- Зменшити 12 на 2; 16 на 3; 15 на 1;

2. Завдання за двома варіантами

1 варіант: 1) Задача.

Діти посадили 8 берізок, біля школи. Лип було на 4 більше. Скільки лип посадили діти?

Посадили — 8 б.

Лип — ? на 4 д. б.

$$8 + 4 = 12 \text{ (д.)}$$

Вчитель читає 2 варіант і пояснює.

2) Приклади.

$5 + 4 + 4 =$	$3 + 2 - 3 =$
$11 - 3 + 4 =$	$10 - 1 + 3 =$
$9 + 2 - 4 =$	$13 - 1 - 3 =$

3. Порівняй:

$20 * 10 + 8$	$16 * 20$
$20 * 19 + 1$	$19 * 10$

4. Дано відрізок, який дорівнює 5 см. Намалюй відрізок на 4 см довше.

2 варіант: 1) Задача.

Вітя зірвав 13 слив, а Оля на 4 сливи менше.

Скільки слив зірвала Оля?

Вітя – 13 слив

Оля – ? на 4 сливи менше.

$13 - 4 = 9$ (сл.) — зірвала Оля.

2) Приклади.

$8 - 4 - 4 =$	$6 + 3 + 4 =$
$18 - 8 - 1 =$	$4 + 4 + 4 =$
$8 + 2 + 8 =$	$12 - 4 - 4 =$

3) Порівняй:

$14 - 4 * 10$	$10 * 11$
$17 * 10 + 7$	$18 * 10$

4) Дано відрізок 10 см, намалюй відрізок, який на 4 см менше.

3. Написання самостійної роботи.

4. Перевірка дітей своїх робіт.

II. Підсумок уроку

УРОК 91

Тема: Таблиця додавання числа 7. Попереднє ознайомлення із задачею на знаходження невідомого від'ємника. Задачі на збільшення числа на кілька одиниць (с. 108).

Мета: вчити складати таблицю додавання числа 7. Ознайомити із задачею на знаходження невідомого від'ємника. Вчити вирішувати задачі на збільшення числа на кілька одиниць. Виховувати активність, дисциплінованість.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Зробити аналіз самостійної роботи.

Назвати кращі роботи, проробити всі помилки, які зробили учні.

2. Хвилинка каліграфії – побудуємо вежу.

7 7 7

II. Повідомлення теми і мети уроку

Мабуть ви самі вже здогадалися, яка буде тема нашого уроку.

Правильно, це таблиця додавання числа 7.

7 — сусіди — 6, 8;

складається з $1 + 6$; $2 + 5$; $3 + 4$; $6 + 1$; $5 + 2$; $4 + 3$; $1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1$.

А скільки треба додати до 7, щоб одержати 10?

А до 4?

А до 9?

Сьогодні ми будемо розглядати різні варіанти додавання числа 7.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. На дошці записана таблиця:

$1 + 7 = 8$	$4 + 7 =$	$7 + 7 = 14$
$2 + 7 =$	$5 + 7 = 12$	$8 + 7 =$

$3 + 7 =$	$6 + 7 = 13$	$9 + 7 =$
-----------	--------------	-----------

Яку закономірність у сумі ми одержали?

2. Розібрати окремі випадки знаходження суми:
 $5 + 7 = 5 + 5 + 2 = 12$ $8 + 7 = 8 + 2 + 5 = 15$

$$\begin{array}{r} / \quad \backslash \\ 5 \quad 2 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} / \quad \backslash \\ 2 \quad 5 \end{array}$$

3. Виконати приклади (с. 108, № 4).

Зразу розбирати складні випадки, наприклад:

$$4 + 4 + 7 = 8 + 7 = 8 + 2 + 5 = 15$$

$$\begin{array}{r} / \quad \backslash \\ 2 \quad 5 \end{array}$$

$$9 + 7 = 9 + 1 + 6 = 16$$

$$\begin{array}{r} / \quad \backslash \\ 1 \quad 6 \end{array}$$

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

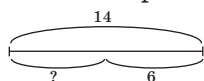
Цей етап уроку присвятити рішенням задач.

Робота з підручником (с. 108, 5 *).

№ 5* $14 - \square = 6$.

Як дізнатися, скільки гусей пішло на ставок.

Можна вирішити схематично.

$$14 - 6 = 8 \text{ (г)}$$

№ 6* К — 9 кг

сл. — ? на 7 кг більше

$$9 + 7 = 16 \text{ (кг)} \text{ — слоненя}$$

V. Підсумок уроку

— Що ми вміємо! Чого ми навчилися на цьому уроці?

УРОК 92

Тема: Таблиця віднімання числа 7. Задачі на зменшення числа на кілька одиниць. Розпізнавання багатокутників (с. 109, 110).

Мета: вчити складати і користуватися таблицею віднімання числа 7. Вирішувати задачі на зменшення числа на кілька одиниць. Робота з геометричним матеріалом.

Хід уроку

I. Повідомлення теми і мети уроку

Сьогодні ми продовжимо роботу над числом 7, як ви, мабуть, здогадались, це буде таблиця віднімання числа 7.

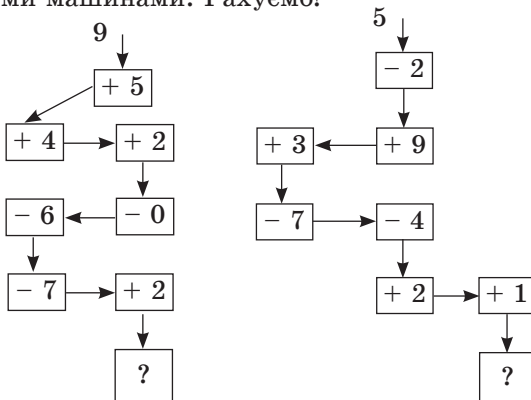
Від вас потрібна увага, старанність та кмітливість.

II. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Випишіть приклади з відповіддю 7:

$8 - 5 =$	$3 + 5 =$	$4 + 3 =$
$6 + 3 =$	$10 - 3 =$	$3 + 7 =$
$9 - 4 =$	$9 - 2 =$	$7 - 7 =$
$2 + 5 =$	$1 + 4 =$	$5 - 4 =$

2. Уявімо собі, що ми працюємо з обчислювальними машинами. Рахуємо!

Одержали дві відповіді: 9 та 7. Яке серед цих чисел найменше? (7)

От і будемо працювати з числом 7.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. Таблиця додавання записана на дошці:

$1 + 7 = 8$	$4 + 7 =$	$7 + 7 =$
$2 + 7 = 9$	$5 + 7 =$	$8 + 7 =$
$3 + 7 =$	$6 + 7 =$	$9 + 7 =$

Діти, виведіть таблицю віднімання 7.

$8 - 7 =$	$11 - 7 =$	$14 - 7 =$
$9 - 7 =$	$12 - 7 =$	$15 - 7 =$
$10 - 7 =$	$13 - 7 =$	$16 - 7 =$

2. Тут же роздивитися випадки:

$$15 - 7 = 15 - 5 - 2 = 8 \quad 12 - 7 = 12 - 2 - 5 = 5$$

$$\begin{array}{l} / \quad \backslash \\ 5 \quad 2 \end{array}$$

$$\begin{array}{l} / \quad \backslash \\ 2 \quad 5 \end{array}$$

3. Рішення задачі. Катруся посадила 13 квіток, а Олеся на 7 квіток менше.

Скільки квіточок посадила Олеся?

К — 13

Ол. — ? на 7 квіток менше

10

$$13 - 7 = 13 - 3 - 4 = 6 \text{ (кв.)}$$

$$\begin{array}{l} / \quad \backslash \\ 3 \quad 4 \end{array}$$

(Скільки квіток посадили разом Катруся та Олеся?)

1) $13 - 7 = 6$ (кв.) — посадила Олеся

2) $13 + 6 = 19$ (кв.) — посадили дівчата.

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

Рішення прикладів із підручника (с. 109, № 4).

Перевірити можна, обмінявшись зошитами.

1. Доповнити задачу і розв'язати її.

У дівчини було 20 коп. Їй захотілося цукерку. Вона її купила. Скільки грошей залишилося у дівчинки.

Б. — 20 коп.

Що цікавого ви помітили у цій задачі?

Чи можемо ми сказати – скільки грошей залишилось у дівчинки?

Як можна доповнити задачу?

За цукерку вона заплатила 16 коп.

$20 - 16 = 4$ (коп.).

2. Можна використовувати с. 110 завдання № 3.

Як знайти суму?

3. На дошці намальовано фігуру; це завдання 7 с. 109.

Знайди три трикутника.

V. Підсумок уроку

З якою таблицею ми познайомились? (на 7)

— Чим ми ще займались на уроці?

— Про всі наші дії можна розповісти дома і по-пробувати задати деякі завдання.

УРОК 93

Тема: Таблиця додавання числа 8. Задача до якої поставлено два запитання. Задача на знаходження суми (с. 111).

Мета: продовжити роботу над складанням таблиці додавання числа 8. Вчити вирішувати задачі, до яких поставлено два запитання. Вирішувати задачі на знаходження суми. Виховувати увагу, зацікавленість до уроків математики.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Математичний диктант.

• Перший доданок 7, другий доданок 4.

Знайти суму.

• Зменшене 9, від'ємник 7, знайти різницю.

- Сума двох чисел 14. Перше число 6, знайти друге число.
- Перший доданок 8 другий 5. Знайти суму.
- Зменшене 12, від'ємник 7. Знайти різницю.
- Від суми чисел 6 та 7 відняти 3.
- Сума двох чисел 19, перше число 7. Знайти друге число.

У дітей в зошиті впливає така картина:

$7 + 4 = 11$	$9 - 7 = 2$	$12 - 7 = 5$
$14 = 6 + \square$	$8 + 7 = 15$	$(6 + 7) - 3 = 13 - 3 = 10$
$14 = 6 + \square$	$8 + 5 = 13$	$7 + 12 = 19$

2. Хвилинка каліграфії.

8 8 8 8 8 8

II. Повідомлення теми і мети уроку

Ви вже, мабуть здогадалися, з якою таблицею ми будемо працювати. Правильно, це таблиця додавання числа 8.

Що ви можете розповісти про це число 8.

Розповідь дітей: 8 складається з $4 + 4$; $2 + 6$; $3 + 5$; $1 + 7$; $1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1$.

Хто сусіди числа 8 (7; 9)?

Скільки треба додати до 8, щоб одержати 10 (2)?

А скільки треба додати до 6, щоб одержати 10?

Оцей матеріал нам з вами знадобиться на уроці.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. Розказати таблицю додавання числа 8.

Один учень виходить до дошки записує на дошці:

$1 + 8 = 9$	$4 + 8 = 12$	$7 + 8 = 15$
$2 + 8 = 10$	$5 + 8 = 13$	$8 + 8 = 16$
$3 + 8 = 11$	$6 + 8 = 14$	$9 + 8 = 17$

— Як змінюється сума по відношенню одного до другого? (збільшується на 1)

2. Вирішити приклади колективно:

$8 + 5 = 13$	$6 + 7 = 13$
$7 + 8 = 15$	$5 + 6 = 11$
$4 + 8 = 12$	$7 + 7 = 14$
$6 + 8 = 14$	$3 + 7 = 11$

Таблиця додавання знаходиться весь перший урок та другий, поки діти краще не запам'ятають.

3. Задача.

Біля ганку школи росли дерева: 7 берізок та 8 лип. Скільки всього дерев росло у дворі школи?

Можна вирішити схематично, а можна позначити всі у вигляді геометричних фігур

△△△△△△△△ — БЕРЕЗИ

○○○○○○○○○○ — ЛИПИ

$$7 + 8 = 7 + 3 + 5 = 15$$

$$\begin{array}{l} / \quad \backslash \\ 3 \quad 5 \end{array}$$

4. Робота з підручником. (с. 111, №6)

Весною пробуджуються дуже корисні комахи — бджілки, вони працюють кожну хвилинку, перелітають з квіточки на квіточку.

1 в — 9 бд.

2 в. — 3 бд.

3 в — 4 бд.

1) $9 + 3 = 9 + 1 + 2 = 12$ (бд.) — 1 в. та 2 в

$$\begin{array}{l} / \quad \backslash \\ 1 \quad 2 \end{array}$$

2) $9 + 3 + 4 = 10 + 2 + 4 = 16$ (бд.).

$$\begin{array}{l} / \quad \backslash \\ 1 \quad 2 \end{array}$$

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

В цьому розділі можна включити задачі з підручника на повторення (с. 110, № 5, 6,* 7).

V. Підсумок уроку

Ви дуже добре потрудилися сьогодні, мені дуже хочеться, щоб ви розказали батькам все по стор. 110 — 111. Обов'язково вивчіть таблицю додавання числа 8.

УРОК 94

Тема: Таблиця віднімання числа 8. Розв'язування задач на знаходження суми, на різницеve порівняння (с. 112).

Мета: продовжити роботу над таблицею віднімання числа 8. Вчитися розв'язувати задачі на знаходження суми, на різницеve порівняння.

Хід уроку

I. Повідомлення теми, мети і завдання уроку

Слово вчителя.

Наш сьогоднішній урок — це подорож у весняну казку. Полями і лісами йшла весна, усміхалась яскравим сонечком. Раптом вона побачила Берізку, яка стояла на лісовій галявині і гірко плакала.

— Чому так гірко плачеш? — запитала Весна Берізку.

— Я плачу тому, що хочу вдягтися у яскраве зелене вбрання. Допоможи мені, Весно!

Весна задумалась і відповіла:

— Добре, я попрошу учнів класу зробити добру справу і надішлю їм телеграму.

— Діти, телеграму я вже отримала. Ось вона.

Телеграма.

Любі першокласники! Дуже вас прошу допомогти Берізці вдягнутися у зелене вбрання. Для цього вам необхідно виконати завдання, що знаходяться на листочках, і Берізка одразу посміхнеться, дякуючи вам.

(На дошці намалювати берізку, яка плаче. Після того, як діти виконають останнє завдання берізка усміхається, і на неї прикріплюються пташки.

— Ну, що, діти, допоможемо Берізці?

II. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Перший листочок.

Виконай цікаві завдання

• Дві дівчинки йшли до бібліотеки, дорогою їм зустрілися ще 3 дівчинки. Скільки всього дівчаток йшло до бібліотеки?

• У вазі 3 ромашки і два тюльпани. Скільки квітів у вазі? (5)

• Гусак важить 2 кг. Скільки він важитиме, якщо стане на одну ногу?

• Діти ліпили сніговика. Після цього на батареї сушилося шість рукавичок. Скільки дітей ліпили сніговика? (3)

Перше завдання ми виконали. Подаруємо нашій берізці 1 листочок.

2. Давайте покажемо Берізці, як ми вміємо красиво писати.

Хвилинка каліграфії.

8 8 8

Як ми вже красиво вміємо писати і розв'язувати задачі! Повісимо другий листочок.

3. Математичний диктант.

• Записати числа від 11 до 20.

• Як утворили число 10?

• Як утворили числа 11, 15, 17, 20?

• 10 зменшити на 5;

• 8 збільшити на 3;

• 8 збільшити на 4;

• До 10 додати 2;

• 9 зменшити на 4;

• Знайти суму чисел $9 + 4$;

Після перевірки — вивішуємо 3 листочок.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. Учитель:

Розповімо нашій Берізці, що вчора ми дуже серйозно розбирали таблицю додавання числа 8.

А сьогодні ви вже здогадалися, це таблиця віднімання числа 8.

Хто може вийти і скласти нам цю таблицю?

Один учень біля дошки, всі записують в своїх зошитах.

$9 - 8 = 1$	$12 - 8 = 4$	$15 - 8 =$
$10 - 8 = 2$	$13 - 8 =$	$16 - 8 = 8$
$11 - 8 = 3$	$14 - 8 = 6$	$17 - 8 = 9$

Молодці, потрібно на Берізку повісити ще один листочок.

2. Роздивитися випадки віднімання.

$$11 - 8 = 11 - 1 - 7 = 3$$

$$\begin{array}{c} / \quad \backslash \\ 1 \quad 7 \end{array}$$

$$13 - 8 = 13 - 3 - 5 = 5$$

$$\begin{array}{c} / \quad \backslash \\ 3 \quad 5 \end{array}$$

3. Робота з підручником (с. 112, № 4, № 5).

№ 4 — $12 - 8 = 4$ (в)

№ 5 — $15 - 8 = 15 - 5 - 3 = 7$ (м)

Молодці! Можна за кожну задачу ще прикріпити листочок.

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

1. Розв'язування прикладів:

$6 - 4 + 8 =$	$1 + 6 - 4 =$
$6 - 5 + 7 =$	$7 - 5 + 6 =$
$3 + 8 + 4 =$	$6 + 1 - 4 =$

Після перевірки — повісити 7 листочок.

2. Задача з зірочкою — це значить дуже важка (с. 112, № 6).

Після цього повісити 3 листочки.

V. Підсумок уроку

— Ось і виконали всі завдання. Берізка вдягла своє вбрання і усміхнулась. Разом з нею зраділи і птахи і заспівали свої пісеньки. Можна поставити музичний твір П. Чайковського «Пісня жайворонка».

Дома розкажіть батькам, як ми спасали Берізку.

УРОК 95

Тема: Таблиця додавання числа 9. Задача на знаходження зменшуваного.

Мета: продовжити роботу над складанням таблиці додавання числа 9. Розвивати обчислювальні навички. Вчити вирішувати задачі на знаходження зменшуваного. Розвивати логічне мислення. Виховувати старанність, охайність.

Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Усний рахунок.

* Прочитайте числа 2, 3, 4, 5, 6. Збільшіть кожне число на 4;

Числа 10, 9, 8, 7, 6 зменшіть на 4;

• Сумою яких двох чисел може бути число 8, 6, 9, 7?

• Записати на дошці та вивчити таблицю:

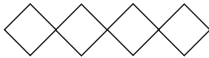
$5 + 3 > \square$	$9 - 3 = \square$
$10 - 3 > \square$	$6 + 2 < \square$

* Порівняйте:

$5 - 2 \dots 3$	$6 + 2 \dots 7$	$5 + 3 \dots 6 + 3$
$5 - 3 \dots 2$	$4 + 2 \dots 2 + 4$	$8 + 2 \dots 8 - 2$

2. Хвилинка каліграфії.

9 9 9 9 9 9

II. Повідомлення теми і мети уроку

Учитель: Послухайте такий вірш.

Шістка, ніби акробатка:
Хвостик вниз — уже дев'ятка!
Юнга знає це число!
Міцно взявся за весло!
Шторм — це вам не карнавал,
Чули про дев'ятий вал?

(Тут можна розповісти про картину Айвазовського «Дев'ятий вал»).

Число 9. Хто його сусіди?

* Із яких чисел складається?

$8 + 1$; $7 + 2$; $6 + 3$; $5 + 4$; $4 + 5$; $3 + 6$; $2 + 7$;
 $1 + 8$; $1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1 + 1$.

От у нас з вами і піде розмова про число 9 та цифру 9.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1. Я хочу вам задати такі два приклади:

$$\begin{array}{r} 3 + 9 = \\ \swarrow \searrow \\ 7 \quad 2 \end{array} \qquad \begin{array}{r} 9 + 8 = \\ \swarrow \searrow \\ 1 \quad 7 \end{array}$$

Чи можете ви зразу назвати відповіді цих прикладів?

2. От сьогодні ми якраз і познайомимося з таблицею додавання числа 9, і після цього спробуємо всі колективно їх вирішити.

Один учень біля дошки, пригадає з чого починається таблиця додавання 9.

$1 + 9 = 10$	$4 + 9 =$	$7 + 9 =$
$2 + 9 =$	$5 + 9 =$	$8 + 9 =$
$3 + 9 = 12$	$6 + 9 = 15$	$9 + 9 = 18$

3. Тренувальні приклади (потрібно використовувати таблицю додавання).

$5 + 9 - 4 =$	$9 + 9 + 2 =$	$8 + 9 - 1 =$
$3 + 9 - 2 =$	$6 + 9 - 5 =$	$7 + 9 - 2 =$

4. Робота з підручником (с. 113 № 6*).

$6 + 9 - 1 = 14$	$6 - 2 + 9 = 13$
$15 - 10 + 9 = 14$	$10 - 3 + 9 = 16$

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

1. Робота з підручником (с. 113). Рішення задач.

1) № 4

9 пар

$$2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 + 2 = 2 * 9 = 18 \text{ (д)}$$

Ввести знак множення, розказати, як можна скоротити запис.

2. № 5

$$\square - 6 = 4$$

$$\square = 4 + 6$$

$$\square = 10$$

Можна ввести, як позначити незнайому величину — x , z , y

3. Творче завдання.

Дано чотирикутник, перетвори геометричну фігуру на яку-небудь фантастичну істоту та іншу смішну фігуру.

зразок:

V. Підсумок уроку

Розкажіть дома, що ми робили, з якою таблицею познайомились.

УРОК 96

Тема: Таблиця віднімання числа 9. Прості задачі на додавання і віднімання (с. 114).

Мета: продовжити роботу над таблицею віднімання числа 9, повторити таблицю додавання. Вирішувати задачі на додавання і віднімання. Виховувати зацікавленість, увагу, старанність.

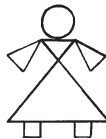
Хід уроку

I. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних завдань

1. Для усного рахунку можна використовувати матеріал підручника с. 118 — 119.

2. Хвилинка каліграфії.

99 99 99

II. Повідомлення теми і мети уроку

Я хочу вам задати такі два приклади:

$$11 - 9 = \quad 17 - 9 =$$

Знайдіть різницю.

Деякі діти можуть зразу відповісти, скільки буде, а деяким учням зробити це важко, тому вони чекають пояснень.

Для того, щоб все це пояснити, ми повинні познайомитися з таблицею віднімання 9.

III. Сприймання та усвідомлення нового матеріалу

1) На дошці записана таблиця додавання, а поруч з нею треба записати таблицю віднімання:

$10 - 9 =$	$13 - 9 =$	$16 - 9 = 7$
$11 - 9 =$	$14 - 9 = 5$	$17 - 7 = 8$
$12 - 9 = 3$	$15 - 9 = 6$	$18 - 9 =$

Як ми склали цю таблицю?

— Порівняти з таблицею на додавання.

— Від суми віднімали 9 і одержували доданок.

2) Вирішити приклади і перевірити (с. 114, № 3).

Деякі приклади розібрати.

IV. Осмислення об'єктивних зв'язків та залежностей у матеріалі, що вивчається

1. Робота з задачами.

1. с. 114, № 4 — Що значить гусей на 9 менше?

$$16 - 9 = 16 - 6 - 3 = 7 \text{ (г)}$$

$$\begin{array}{r} / \quad \backslash \\ 6 \quad 3 \end{array}$$

2. с. 114, № 5 * З'ясувати, який автомобіль з якого гаража?

V. Підсумок уроку

— Що ми робили на уроці?

— Що корисного ви для себе взяли?

Дома розкажіть батькам про цікаві задачі, які розташовано в кінці підручника.

УРОК 97

Тема: Підсумковий урок. Повторення вивченого за рік. Склад чисел 11–18 з двох однакових чисел (с. 115, 116).

Мета: підвести підсумок того, що знають діти. Повторити рішення задач, прикладів. Закріпити склад чисел 11–18 з двох однакових чисел. Виховувати охайність, увагу, старанність.

Хід уроку

I. Повідомлення теми і мети уроку

Сьогодні у нас останній урок у 1–му класі. Ми перевіримо, як ви вмієте вирішувати задачі, приклади. Чого ви навчились за перший клас?

II. Актуалізація та корекція сенсорного досвіду та опорних знань

1. Наближається жарке літо, вже все зазеленіло, на вулицях багато різнокольорових квіточок.

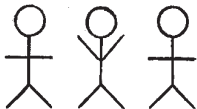
Зараз ми перелічимо ці гарні квіточки, чи швидко ви вмієте рахувати.

Молодці! Усно ви дуже добре вмієте рахувати. Всі квіточки пораховані.

2. Хвилинка каліграфії.

Влітку ми будемо добре відпочивати, робити зарядку — ось так. Записати в зошит.

3. Запишіть числа від 11 до 18.

— Яке число серед них найменше:

— А яке найбільше?

с. 116, завдання 4. Розказати, з яких двох упорядкованих чисел складався числа від 11 до 18.

3. Вирішити приклади:

$$10 + 1 = 8 + 10 = 18 - 8 - 7 =$$

$$11 - 10 = 18 - 8 = 16 - 6 - 9 =$$

4. Перевіримо, як ми вміємо добре вирішувати задачі.

Задачі можна використовувати з підручника (с. 115, № 3, № 4).

№ 3. В одному стручку було п'ять квасолин, а в другому стільки ж. Скільки всього квасолин? $5 + 5 = 10$.

№ 4. У двох стручках гороху було 13 горошин.

В одному було 6 горошин, а с другого випало 3 горошини.

Скільки гороху залишилося в стручку?

1) $6 + 3 = 9$ (г)

2) $13 - 9 = 13 - 3 - 6 = 4$ (г)

$$\begin{array}{r} / \quad \backslash \\ 3 \quad 6 \end{array}$$

с. 116, № 3.

На 2-х тар.-12 п.

1 т-5 п

2 т-?

1) $12 - 5 = 7$ (п.) — на 2 т.

2) $7 - 5 = 2$ (п.) — на 2 помідора.

6. Учитель.

От і підійшов до кінця перший клас. Ми навчилися рахувати усно і письмово, навчилися вирішувати задачі, приклади. Я думаю, що за літо ви не забудете те, що вивчили у першому класі. З такими добрими знаннями ми відправимося на планету на своїх ракетах.

Використовуючи матеріал підручника (с. 117, № 1), кожний вибирає ракету і вирішує, на яку планету він полетить.

III. Підсумок уроку

Молодці! Відправляємося у другий клас!

Додаток 1

Віршовані задачі для молодших школярів.

1. Петрик вдень гуляв по лузі
І зустрів кульбаб-подружок:
4 великих й 3 малих.
Скільки ж разом їх усіх?

2. До ведмедя прийде гість,
Який ласо рибку їсть.
Пішов ведмідь до ріки,
Упіймав 3 щупаки,
7 окунів, лящів – 6.
Скільки ж риб цей гість поїсть?

3. Вчора вдень до годівнички
Прилетіло 6 синичок, 7 горобців і сорока.
Скільки ж їх? Оце морока!

4. Пекла мама пиріжки.
Дала 10 Владі
І сказала: «Люба, доню,
Віднеси їх бабі».
Поки Влада донесла,
То 6 штук їх з'їла.
Скільки ж вона пиріжків
Бабусі лишила?

5. В нашої бабусі живуть
Гарні гуси:
8 білих, 9 сірих,
Скільки всіх разом з батьками?

6. В буслів вивелись малята –
Довгоногі бусленята,
2 для тата, 2 для мами.
Скільки всіх разом з батьками?

7. Біля пенька 7 опеньків,
Поруч ще 12;
11 поруч з другим

Знайшли діти вранці.
Хочуть утрюх поділити
Чесно й благородно,
Щоб всім порівну дісталось.
По скільки ж мав кожний?

8. В сіренької мами-квочки
7 синочків-колобочків
та ще 28 дочок.
Скільки ж діток в мами-квочки?

9. Павлик зрізав 7 тюльпанів
І 8 – Надійка.
Поставили їх в 3 вази
Порівну – по скільки?

10. 18 солов'їв тьохкали на гіллі
І ще стільки ж прилетіло,
То тепер їх скільки?

11. 9 кроликів є в клітці,
Та в 5 клітках по сім.
Хто з вас вміє полічити,
Скільки ж кроликів усіх?

12. Шестеро яблук я можу зірвать,
12 Ще Петрик хоче дістать.
А потім поділимо їх пополам,
По скільки ж це яблук дістанеться нам?

13. До годівниці злетілись синиці.
7 вже наїлись і ну метушиться!
Ще 28 зернята клюють,
Інші 16 черги ще ждуть,
Хто з вас швиденько мені відповідь:
Скільки ж синичок насіннячко їсть?

14. Є в Марійки 7 копійок,
20 їй дала Надійка.
Хто швидше всіх відгадає,
Скільки ж грошей Надя має?

15. Гліб весь день складав задачі
Про дерева, рибок, ліс.
28 розв'язав вже,
7 – товаришу поніс.
Той, звичайно, радий дуже.
– Ти розумний в мене, друже!
Хто ж із вас вже відгадав,
Скільки ж задач Глібчик склав?

16. 18 баклажанів
Малювала Таня,
6 уже розфарбувала,
Решту – завтра зрання.
Скільки ж завтра баклажанів
Розфарбує наша Таня?

17. Груш лежить 17 штук та ще й 8 сливок,
29 картоплин, 35 перчинок.
Більше овочів чи фруктів,
І на скільки ж штук всього?
Відповідь хто швидко скаже,
Буде весь врожай його!

18. Мала квочка 6 синочків
І 17 гарних дочок,
Качка ж – 20 каченят,
Які йшли, мов на парад.
Чиїх більше тут дитят:
Чи курчаток, чи качат?

19. Мама садить смородину –
7 кущів в рядочку.
Посадила 6 рядків,
Скільки ж кущів, дочко?

20. Півник раз знайшов зернят,
Склав їх всі по 20 в ряд.
Наскладав аж 7 рядів,
Та злічити не зумів.
Хто ж півничку допоможе,
Скільки ж зернят, взнати зможе?

21. Заєць сина запитав:
– Ти із купки моркву брав?
– І по скільки брав морквин?
– По три, – каже йому син.
– Скільки ж брав ти там разів?
– Шість, – зайчисько відповів.
– Й скільки ж взяв? – питає тато.
Та малий не міг сказати,
Тож прошу вас відгадати,
Скільки морквин з'їв цей зайчик?

22. Перець в нас вродив негусто,
Та не скажеш, що і пусто:
7 кущів по 6 перчин –
Гарні всі: один в один!
Скільки ж то перчин зимою
Ми з'їмо разом з тобою?

23. 8 днів по 3 сторінки
Читала нам Люда.
Прочита ще 7 сторінок,
Скільки ж всього буде?

24. 25 мішків картоплі зібрали з городу.
В кожному – 4 відра. Та одне лиш шкода,
Що Петрусь малий ще дуже
Й полічити він не здужав.
– Скільки ж відер картоплин
Дав город оцей один?

25. Тато купив на базарі
3 кошики яблук.
В кожному плодів 40 штук.
Скільки всіх їх разом?

26. В магазині аж три дні цукор продавали.
Перший день і другий день по 100 кілограмів.
А за третій продали більше у 2 рази,
Ніж за перші ці два дні взяті, звісно, разом.
Скільки ж цукру продали в магазині за 3 дні?

27. На підводу 7 мішків пшениці поклали
І по 40 кілограмів в кожний насипали.
Тож прошу вас, любі діти, мені підказати,
Скільки ж усього пшениці в мішках будем
мати?

28. У Олега 8 марок, в Інни – вдвічі більше.
У Катрусі – 18. В кого з них найбільше?

29. Таня, Олег і Маринка приклади складали.
Таня – 40, Олег – 30, разом 100 всі склали.
Скільки ж прикладів, цікаво, склала ця Маринка?
Відповідь давно вже знає сестричка Даринка.

30. В класі кілька рядів парт
Стоять по чотири.
Скільки всього рядів парт,
Як місць лиш 24?

31. Школярі садили сад по 12 дерев в ряд.
Старші – 7 рядів,
а менші – 3 таких самих ряди,
Поміркуймо ж, скільки яблунь,
Груш, черешень тут і слив?

32. 6 стосів по 6 цеглин
Вадик радо склав один.
Ліда склала стосів три.
Скільки цеглин – говори?

33. Для ремонту закупили
7 шматків шпалери,
Кожен по 12 метрів.
Полічи, Валеро,
Скільки ж метрів цих шпалер
Піде на ремонт тепер?

34. Пиляв батько Аллин дубові колоди.
Розпилював кожну на 6 він частин.
І скільки ж часу він пиляв ці колоди,
Коли один розпил займав 5 хвилин?

35. Довжина городу й саду
Має метрів сімдесят,
Ширина лиш 20 метрів.
Завдовжки який паркан?

36. Дала мама лиш 2 гривні донечці Людмилі:
Булка – 35 копійок, 60 – хлібина,
Морозиво – 50, ще буде і здача.
Полічи-но, доню мила, яка ж та остача?

37. У шкільну бібліотеку йшло 15 учнів,
7 взяли з них по 3 книжки, решта – всяк одну
лиш.
Скільки ж разом всіх книжок
Прочитав цей гурт діток?

38. Дві Галинки, 3 Ганнусі, Петрик, Слава й
3 Натусі
Знайшли разом 100 грибів
Й порівну з них кожен з'їв.
І по скільки ж це грибів кожен із дітей цих з'їв?

39. Рoste 210 лип ось в цій лісосмузі.
По 15 лип в ряду. Скільки ж рядів, друзі?

40. 300 книг на 5 полицок поставлять хлоп'ята:
На 4 – 70, а решту – на п'яту.
Подумайте, усміхніться, і не хмурте лица,
Скажіть швидше: скільки книг на п'ятій полиці?

41. 508 беріз в гаї, 209 – то дуби, решта – в'язи,
скільки ж їх тут, коли 1100 всіх?

42. Троє курей за 3 дні 3 яйця дають нам.
Скільки знесуть 21 за тиждень майбутній? (49
яець)

43. Граби, вільхи й ясени ростуть в цьому гаї.
Грабів – 300, 200 – вільх,
Ясенів – вгадай-но!
Бо дерев у цьому гаї – 1000 – лісник це знає.

44. В 5 пакетів апельсини по 8 штук клали,
А лимони – в 7 пакетів по 9 вміщалося.
Чого більше? Полічіть і на скільки штук ска-
жіть?

45. Сік вишневий по 3 літри в 9 банок налили.
А сливовий по 2 літри в 19 розлили.
Хто з вас, діти, відгадає скільки літрів соку
Будуть пити дітлахи протягом року?

46. Їжак садив буряки по 12 в 7 рядків.
А зайчисько, звісно, моркву: 10 рядків по 6 в
кожнім.
То на скільки ж в їжаків буде більше буряків?

47. 20 діток в дитсадочку клеїли по 5 листоч-
ків
Й по 3 квітки склали в вази. Вийшли всі букети
разу.
Скільки ж квіточок з листками будуть мати їхні
мами?

48. 5 ящиків з консервами, в них – по 20 банок
Привезли в наш магазин сьогодні ще зранку.
До обіду продали 38 банок.
Скільки треба ще продати, хто підкаже нам?

49. Персиків півтори тонни за день назбирали.
Половину продали, а решту розклали,
В кожен пакет фасували, рівно 10 кілограмів.
Скільки треба цих пакетів? Це цікаво знати
нам!

50. Дітлахи нарвали вишень 105 кілограмів.
– А багато це, чи мало? – спитав Толик в
мами.
– Полічи, – сказала мама, – скільки треба ба-
нок,
Якщо в кожную консервуємо по 3 кілограми?

Додаток 2

Математика в віршах

1. Десять жвавих горобців
Приземлились на посів
Як запорпалися в житті,
То й забули все на світі.
А тим часом кіт-злodyга,
Підібрався, як бандюга.
В гороб'ячу зграю – скік!
Одного схопив і втік.
Отака-то прикрість сталась
Скільки в житі їх зосталось? (0)
2. Один ішов – п'ятак знайшов.
Удвох підемо, скільки знайдемо? (Як повезе)
3. Півень голосно кричить
Сто душ може розбудить.
Скільки півнів посадити,
Щоб душ двісті розбудити? (1)
4. Зайці по лісі стрибали,
Вовчі сліди рахувати.
Згряя вовків на бігу
Сліди лишила на снігу
Видно всього 120 слідів.
Скільки тут бігло вовків? (1)

Додаток 3

Віршовані задачі

1. В клас зайшов Мишко,
А за ним Петько,
А за ним Марина,
За нею Ярина,
А за нею Ганна.

Скільки всього хлоп'ят? (2)

2. Якось бігло через ліс 8 кіз.
П'ять були з них білі-білі,
А останні сірі-сірі.

Скільки бігло через ліс сірих кіз? (3)

3. Чотири груші Ваня мав,
Ще чотири братик дав.
На подвір'ї Ваня сів,
Вісім груш відразу з'їв.
І подумав: чи не мало?

Скільки груш іще осталося? (0)

4. Чималенька в нас сім'я,
Наймолодший в ній це я.
Полічити нас не просто:
Таня, Маня, Оля, Костик,
Олексій, Дмитро, Наташа
І Оксана – старша наша.

Як ідемо десь юрбою,

Часто чуем за собою:

– Зачекайте на хвилинку,

Ви, бува, не з дитбудинку?

Друзі, хто нам допоможе –

Скільки нас сказати може? (9)

5. Якось взимку, в надвечір'я
Лісові зібрались звірі
В теплий затишний барліг
До ведмедя на пиріг.
Вовк, барсук, їжак, лисиця,
Заець, білка та вовчиця.

Всяк свого шматка чекав,
Та господар сплонував.
Він, ведмідь, ніяк не міг
Розділити той пиріг.
Тричі потім він облився,
Та нічого не добився.
Хто бажає підказати,
З чого слід йому почати? (8)

6. Сім тарілок він помив,
Вісім чашок не розбив,
Ложок дюжина стоїть –
Чистота кругом блищить!
А скільки ж посуду
Помив син завзято?
Було, любі друзі, це
В Мамине свято!

7. Десять солдатів шикувалися в ряд,
Десять солдатів ішли на парад.
8/10 було носатих.
Скільки солдатів було кирпатих? (2)
9/10 було вусатих.
Скільки безвусих солдат? (1)

8. Я, Сергійко, Коля, Ванда –
Волейбольна в нас команда.
Гра у Ігоря й Олесі
Поки що не вдається.
А коли друзі підтреноються,
Скільки всіх нас нарахується? (6)

9. За те, що я пас на полянці зозульок,
Отримав я кілька повітряних кульок.
Найкращу я другу відніс,
А дві загубив, як тікав я від кіз.
Три кульки віддав в подарунок вужу,
Чотири сховав, а де – не скажу.
То скільки отримав я кульок
За те, що попас на полянці зозульок? (10)

10. Нуль кругленький – знає кожен.
Але хто з вас відповідь:

Скільки буде, якщо нуль цей
Ми помножимо на шість? (0)

11. Над селом летіли птахи:
Голуб, шпак, дві черепахи,
Три ворони, чиж-невдаха.
Скільки ж то летіло птахів? (6)

12. Три великі галки
Додому йшли з рибалки.
Кожна з сумкою ішла,
В сумці по 5 оселедців несла.
Оселедці промаринували,
Але вчасно не порахували.
Скільки ж оселедців галки
Принесли з рибалки? (15)

13. Вісім яблук у корзині
Мати принесла дитині.
І сказала: «На, мій сину,
З'їж четверту з них частину».
Хто тепер з вас відповість,
Скільки яблук хлопчик з'їсть? (2)

14. Йшли по полю трактори,
Їх було усього три.
По два плуги кожен вів,
П'ять у плузі лемехів.
Підрахуйте-но, хлоп'ята,
Чи лемехів тут багато? (30)

15. По шосе йдуть п'ять машин,
В кожній з них: водій один,
Два дорослих пасажири
Та діток малих чотири.
Повезли батьки дітей
На екскурсію в музей.
Хто швиденько порахує,
Скільки їх всього мандрує? (35)

16. На дереві сім гнізд було,
По вісім птахів в них жило.

Не полохайте ви їх,
А порахуйте скільки всіх? (56)

17. Дятел шість годин літав –
Короїдів поїдав.
Що години вісім їв,
Скільки знищив шкідників? (48)

18. Віра килим вишивала,
Цілу ніченьку не спала.
На килимі десять кліток,
В кожній клітці по сім квіток.
Станеш думать і гадать,
Як квітки порахувать? (70)

19. Чотири хлопчики ішли,
По 10 саджанців несли.
А за ними п'ять дівчаток
Несли саджанців десяток.
Підрахуйте, скільки всіх
Було саджанців у них? (50)

20. Сім стручків гороху взяли,
По сім горошин дістали.
Всі міркуйте, як один,
Скільки буде горошин? (49)

21. Є шість кліток із кролями,
Мені Саша розповів.
Скільки там кролів, дізнайтесь,
Коли в клітці 6 кролів? (36)

22. Оце так задача!
До дошки учитель спиною сидів,
Коли транспортер я на шию надів.
Хихикають друзі, весь клас вже сміється,
А знять транспортера ніяк не вдається.
Бо вуха мішають, тягну, ледь не плачу,
Червонію, хвилююсь, терплю неудачу.
Вже й вчитель мені б допоміг,
Та як не крутив, а зняти не зміг.
Прийшлося транспортера (на сміх усієї школі)

Розпилювать столяру дядьку Миколі.
Я думав про це і не день, і не два:
Якось пролізла ж туди голова?
Оце так задача! Звалилась, мов з неба.
Напевне, ще раз спробувати треба!

Додаток 4

Загадки – вірші

1. Він давно знайомий мій –
Кожен кут в ньому прямий,
Всі чотири сторони
Однієї довжини.
Рекомендую його радо,
А звать його (квадратом).

2. Я – арифметичний знак.
У збірниках задач мене ти знайдеш
У багатьох строчках.
Але як букву «о» вставиш, знаючи як,
То я – географічна точка. (Плюс–полюс)

3. Я – цифра менша десяти,
Легко мене тобі знайти.
А якщо букву «я» примусити поруч стати
Я все: і брат й сестра, і батько й мати.
(7– сім'я)

Додаток 5

Цікаві завдання для усної лічби

Усна лічба – необхідна складова частина кожного уроку математики. Всі учні повинні вміти швидко рахувати. Без цього неможливе успішне опрацювання складних математичних понять.

Так під час уроків можна спостерігати у дітей зниження інтересу до вивчення матеріалу, якщо повторюються одні й ті ж засоби навчання. А тому, добирається матеріал цікавого, нестандартного змісту: вірші, загадки-добавлянки, ребуси, скоромовки.

Для учнів перших класів складаються завдання на основі їх улюблених казок.

Теми для задач на множення і ділення беруться із довідки.

Ой, у Лиски, Лиски
Гарний двір.
Та чотири доньки
На вибір.
Ще й один синок.
Скільки всіх діток? ($4 + 1 = 5$)

Круть і Верть зерно з поля носили,
Бо дуже вони пиріжечки любили.
Круть знайшов п'ять і заніс їх до хати.
Вертю вдалось лише два відшукати.
Порахуйте, любі малята,
Скільки зерен знайшли мишенята? ($5 + 2 = 7$)

На яворі високім
Телесик сидить.
Зграя гусей диких
До нього летить.
Троє попереду
Та позаду 6.
Скільки в зграї їх,
Скоріше скажіть? ($3 + 6 = 9$)

Колись Кожум'яка під Києвом жив.
Шкіри він м'яв і у річці мочив.

Вхопить три разом, а потім ще три,
В берег упреться і тягне з води.
Сил докладає, працює завзято,
Скільки шкiр разом він витяг, малята? ($3 + 3 = 6$)

Три сестри Хавруня мала,
Що за нею підглядали.
Перша мала одне око,
Друга – два. Що за морока?
А в третьої аж три ока.
Ви б, малята, підказали.
Скільки очок сестри мали? ($1 + 2 + 3 = 6$)

Знають діти казочку
Про Червону Шапочку.
До бабусі вона йшла,
Вісім пиріжків несла.
Раптом вовк її зустрів,
Пиріжечків зо три з'їв.
Хто з вас, діти, порухує,
Скільки бабуся покуштує? ($8 - 5 = 3$)

Бабуся квітку з грядки зірвала
І дівчинці Жені подарувала.
Було у квітки сім пелюстків,
І мали різних сім кольорів.
Жовту пелюстку Женя зірвала
Й перше бажання своє загадала.
Ви вже подумали, дітки,
Скільки пелюсток лишилось у квітки? ($7 - 1 = 6$)

Рукодільниця, дівчинка мила,
Всю роботу в домі робила.
А Лінивця тільки спала,
Або мухи рахувала:
Дві полізли по стіні,
Три сидять он на столі.
Щоб усі порухувати,
Треба вміти додавати.
Хто вже вміє додавати,
Скільки всіх, може сказати? ($2 + 3 = 5$)
От як Котигорошко сильним вже став,

Взяв булаву і матусі сказав:
«Треба сестру і братів рятувати,
Треба зі змієм до бою ставати».
Жаром все дихає, клубками дим в'ється,
З дев'ятиголовим змієм він б'ється.
Три уже впали й по землі покотились.
Скільки відбити ще залишилось? ($9 - 3 = 6$)

На зиму матуся-лисиця
Сплела для діток рукавиці.
Кожна маленька лисичка
Отримала дві рукавички.
Скільки всього рукавичок,
Якщо у мами 5 доньок-лисичок? ($2 \cdot 5 = 10$)

На лавці 2 Маринки
Ділили мандаринки,
Коли порахували,
То кожна по шість мала.
Скільки всього мандаринок
Спочатку було у Маринок? ($6 \cdot 2 = 12$)

Дві маленькі сестрички
Заплели по 2 косички.
Порахуйте, любі малята,
Скільки косичок мають дівчата! ($2 \cdot 2 = 4$)

Сім індиків на базар
Учора ходили.
Вони собі на базарі
Чоботи купили.
А ви, діти, поміркуйте,
Скільки чобіт? Порахуйте. ($7 \cdot 2 = 14$)

Є у нашого Андрійка
6 монет по 2 копійки.
Мабуть, кожен із вас знає,
Скільки грошей Андрій має? ($2 \cdot 6 = 12$)

Кожен знає, що в стільця
Є чотири ніжки.
А тепер скажіть мерщій.
Скільки ніжок в трьох стільців? ($4 \cdot 3 = 12$)

Вісім полицок ми змайстрували.
По чотири книжки на них ми поклали.
Нас похвалили батько і мати,
Ще й попросили порахувати. ($4 \cdot 8 = 32$)

7 стручків зірвав Максим,
В них по 8 горошин.
Всі порахуйте, як один,
Скільки в Максима є горошин? ($7 \cdot 8 = 56$)

У неділю по базарі
Три куми ходили.
По п'ять бубликів для діток
Там вони купили.
А тепер стоять, гадають,
Скільки бубликів – не знають. ($5 \cdot 3 = 13$)

Скатертину Галя вишивала
І всю ніч вона не спала.
На скатертині 9 кліток,
В кожній клітці по 6 квіток.
Порахуйте, діти,
На скатертині квіти. ($6 \cdot 9 = 54$)

Зайчик за годину
З'їда три капустини.
Скільки капустин
З'їсть зайчик за 8 годин? ($3 \cdot 8 = 24$)

Учила лисиця своїх лисенят
Ловити малих мишенят.
Миші почули лисицю злу
І сховались під ялинку густу.
Мишей було тільки п'ять,
І в кожній по сім мишенят.
Тож скільки діток від лисиці злої
Сховали мами-миші
Під ялинкою густою? ($7 \cdot 5 = 35$)

Шість годин на дубі дятел
Безупинно працював.
З-під кори старого дуба

Короїдів діставав.
Кожної години знищував їх сім.
Порахуйте, діти, скільки всіх він з'їв? ($7 \cdot 6 = 42$)

Квітки дівчинка збирала
І в букетик їх складала.
5 букетів по три квітки,
Скільки всього квітів, дітки? ($3 \cdot 5 = 15$)

Наш Миколка – юннат.
В нього 6 кроленят.
Хто нам порахує масу всіх шести,
Якщо маса кожного кілограмів три? ($3 \cdot 6 = 18$)

Мишка на зиму запаси робила.
По 3 зернинки в комірку носила.
В поле вона вже сходила 6 раз.
Скільки зернин в неї є про запас? ($3 \cdot 6 = 18$)

Запитали у Ганнусі:
«Скільки літ твоєї бабусі?»
І сказала вона дівворі:
«Порахуйте. Сім років мені,
А бабуся на даний час
Старша мене у дев'ять раз». ($7 \cdot 9 = 63$)

У неділю на пустирі
Ми квітник зробили.
4 ряди гарних троянд
Тут ми посадили.
Хто нам порахує,
Скільки їх всього,
Якщо в кожному ряді
6 кущів було? ($6 \cdot 4 = 24$)

У крамниці на полицях
Скрізь сувої полотна.
На пальто тут 7 дівчаток
Хочуть вибрати сукна.
Скільки сукна їм треба набрати,
Якщо на кожне пальто
Метрів зо 3 треба взяти? ($3 \cdot 7 = 21$)

Біля хатини Баба Яга плаче,
Бо не може розв'язати
Ось таку задачу:
«Зграя із восьми гусей
У небі летіла.
Скільки у них крил всього»,
Порахувати не зуміла. ($2 \cdot 8 = 16$)

Козеняток було сім.
Вовк прийшов і їх поїв.
Та одне живе зосталось,
Бо в комірці заховалось.
Вовк сердитий, вовк лютує,
Скільки з'їв – не порахує. ($7 - 1 = 6$)

Вінні-Пух – цей медолюб,
Заліз на високий дуб.
Та бджоли меду не дали,
Вони його покусали.
Три у вухо, дві у ніс.
З ляку в воду він заліз.
У воді сидить, міркує,
І укуси ті рахує. ($3 + 2 = 5$)

А лисичка-кума
Обманула мужика.
Коміром вона не стала,
Рибу в нього всю забрала.
5 карасів, 3 лини.
Скільки всього риб, скажи? ($5 + 3 = 8$)

Став козел копитом бити,
Посипались самоцвіти.
Кокованя три підняв,
Ще п'ять в шапку заховав.
А тепер скажіть, діти,
Скільки в нього самоцвітів? ($3 + 5 = 8$)

У цій казці, всім відомо,
Білосніжка і сім гномів.
Ви ж уважно полічіть.
Й скільки їх всього скажіть? ($7 + 1 = 8$)

Трое діток в ліс пішли
І знайшли там три гриби.
Потім ще гриби збирали.
І в ярку, біля пеньочків,
Ще знайшли аж шість грибочків.
Тож цікаво мені знати:
Скільки в них грибів, малята? ($3 + 6 = 9$)

Стала Феська бублики рвати.
І хутчіш в кошик ховати.
5 з груші вона зняла,
Та ще два в траві знайшла.
Хто нам, діти, скаже нині,
Скільки бубликів в корзині? ($5 + 2 = 7$)

Додаток 6

Загадкова і цікава наука – Математика.

Моїм учням математика подобається найбільше з усіх предметів. Дійсно, як вона може не подобатися? Стільки можливостей для творчості, для випробування своїх сил, тренування пам'яті, розвитку мислення та фантазії. Та й цікава ж яка!

Ось, здавалося б, прості цифри... Так ні, – це не просто цифри, а казкові образи, котрі діти створюють самі. Одиниця – це стріла чи парасолька або ж – «грибок» на пляжі. Двійка – квітка, лебідь, дракон. Трійка – білка, зайчик. Четвірка – стільчик, совочок, тризуб. П'ятірка – черевичок чарівника, яблуко. Шістка – окуляри, веселий клоун. Сімка – вітрило і щогла до човна, коса. Вісім – лялька, квітка, маленька чукча, матрійка. Дев'ять – якір, гачок. Нуль – картоплина...

Створені таким чином малюнки можна використати для гри «Де заховалася цифра?»

Дуже люблять діти розв'язувати віршовані задачі, придумувати та розв'язувати вирази, порівнювати числа. А допомагають учням у вивченні складної науки математики – ігри. Вони активізують процес пізнання, розвивають мислення, заохочують до роботи, а також несуть в собі виховний зміст: вчать і спонукають допомагати, співчувати, робити добро, вчать товаришувати.

Подаю опис деяких ігор, які я придумала для своїх дітей.

1. ГРА «ЗАЧАРОВАНИЙ ЛІС» (готується на розв'язуванні колових прикладів). Гра складається з 14 карток, з одного боку яких написані літери, а з іншого – колові приклади. Діти розв'язують приклади і викладають картки на набірне полотно літерою догори. Якщо приклади розв'язані правильно, то можна буде прочитати надпис: «зачарований ліс».

2. ГРА «СКЛАДИ СТЕЖИНУ» (ґрунтується на розв'язуванні колових прикладів, виховує увагу,

швидкість реагування). Щоб виготовити гру, потрібно взяти рулон паперу, вирізати довгу звивисту смугу на частини (за кількістю учнів у класі). На утворених частинах паперу записати колові приклади і відповіді до них. Суть гри в тому, щоб швидко і правильно викласти на підлозі «стежинку». Гра водночас є і фізкультхвилинкою, так як діти рухаються (підбігають, щоб викласти свій фрагмент).

3. ГРА «ЗБЕРИ ГОРІШКИ» (готує дітей до розв'язування рівнянь, виховує співчуття до білочки, бажання допомогти). Для гри потрібно взяти звичайні шкаралупки від горіхів і склеїти їх так, щоб усередині утворилася порожнина. Потім вирізати з цупкого паперу зеленого кольору «листочки-росточки», на яких відповідно зробити надписи: $\dots - 2 = 6$, $\dots + 4 = 7$ і т. д. Після цього «листочки» треба позапихати у шкаралупи так, щоб порожня клітинка там заховалася. Дітям дається завдання, вони матимуть змогу самостійно перевірити правильність свого рішення, витягнувши «листочок» і прочитавши відповідь.

4. ГРА «ДОБРИЙ ЧАРІВНИК» (вправляє у знаходженні значень виразів, виховує доброту, бажання допомогти). Для гри потрібно виготовити малюнок наполоханого зайчика; кошик, в який можна було б вкладати картки; картки у вигляді шишок (але подвійні, щоб розкладалися, як книжка і виверталися. Усередині – жовтогарячого кольору і з зеленими листочками, тобто – щоб шишки «перетворювалися» на морквини). У прорізи карток - «шишок» вставляємо завдання. Коли дитина правильно його виконає, то має право зробити із шишки моркву і тим самим врятувати зайчика від голоду.

5. ГРА «КРАПЛИНИ» (диференційовані завдання). Для гри слів вирізати картки у вигляді краплин (жовтого, зеленого, блакитного та інших кольорів). На картках пишеться завдання. (Картки жовтого кольору – для сильних учнів і тому под.). Починається «дощик» і на парти «крапають краплини» під

ніжну музику П. І. Чайковського «Танок Феї Драже». Діти з задоволенням виконують таке завдання. А ще можна поміркувати: від чого краплини стали жовтого кольору (рожевого, зеленого, фіолетового, блакитного)? (Від сонечка, від листя і тому под.).

6. ГРА «ПОВЕРНИ ПЕЙЗАЖ» (діти обчислюють значення виразів, називають фігури, складають з частин цілісну картину). Для виготовлення гри потрібно взяти знімок (пейзаж) і розірвати його на геометричні фігури. На кожній фігурі надписати із зворотного боку вирази. Потім узяти чистий аркуш паперу такого ж розміру, як розрізаний знімок, і розкреслити його на такі ж самі фігури, в яких надписати відповіді до вищезгаданих виразів. Завдання в тому, щоб, виконавши приклади, скласти цілісну картинку.

7. ГРА «НЕЗВИЧАЙНИЙ ЗООПАРК» (геометричний матеріал). Для гри виготовляються аплікації тварин з геометричних фігур. На зворотному боці – загадка. Учитель зачитує загадку, діти відгадують. Учитель показує аплікацію, а діти називають кількість фігур і характеризують їх.

Додаток 7

ЗАДАЧІ-ВІРШІ

Старший дошкільний вік
Ось один, чи одиниця,
І тонка й пряма, як спиця.
А оце ось цифра 2.
В неї кругла голова,
Довгий хвіст, зігнута шийка –
Отака, як бачиш, двійка!
Трійку – третій із значків,
Складено із двох гачків.
Ось 4 жартівливо
Випинає лікоть вліво.
Потім вийшла погулять
На папері цифра 5.
Руки вправо простягнула,
Ніжку бубликом зігнула.
Цифра 6 – немов замок,
Знизу круг, вгорі гачок.
Цифра 7, як кочерга,
В неї, бач, одна нога.
В цифри 8 – два кільця
Без початку, без кінця.
Цифра 9, чи дев'ятка –
Наче в цирку акробатка.
Сторчака як перевернеться,
Зразу шісткою обернеться.
Кругла, наче буква О,
Цифра 0, або ніщо.
Як стоїть він сам-самісінький,
То й не значить нічогосінько.
Та як одиницю поруч
Ми поставимо ліворуч,
То із двох значків у нас
Цифра 10 стане враз!

Задачі-вірші використовуються, щоб діти відпочили після напруженої роботи на уроках математики, а також для закріплення раніше вивченого матеріалу.

Каже мати-квочка:
В мене два синочка
Та чотири дочки –
Скільки ж діток в квочки? (відповіді)
На травиці біля хати
Метушаться цуценята,
Двоє білих, наче сніг,
Троє чорних – скільки всіх? ()

Мчаться на санчатах четверо малят,
Троє з них дівчата. Скільки ж тут хлоп'ят? ()
Руки вгору піднесіть,
І почнемо всі лічити.
Скільки пальців на руці,
Хором скажемо усі. ()
Три веселі киці
Грались на травиці.
Рижик теж до них прибіг –
Скільки кошенят усіх? ()
На луку пасуться гуси,
Їх пасе мала Маруся.
Сім гусей ще біля броду.
Троє вже ввійшли у воду.
Ми попросимо дітей
Полічити всіх гусей. ()
Іде маленька Валя, веде її Наталя.
Зустрілось 5 хлоп'ят. То скільки всіх малят? ()
Сидів хлопчик біля річки,
Він піймав аж три плотвички.
Котенятко одну вкрало.
Скільки рибок в нього стало? ()
Десять хлопчиків завзято
Про щось сперечались.
Двоє з них гукнула мати.
Скільки їх зосталось?
Чотири книжки є у мене,
На 5 більше в Нати.
Скільки разом в нас книжок,
Треба нам дізнатись? ()
П'ять берізок і три клени
Вмить зобразила Олена.
І спитала: «Скільки в мене

Всіх дерев зелених?»
Полічить вона не може.
Хто Оленці допоможе? ()
У Оксанки у руці є 4 олівці.
А в її подружки Віри –
Ось погляньте, теж чотири.
Полічить-но всі оці, кольорові олівці ()
По дорозі зайчик біг.
Ніс 5 яблук на пиріг.
Одне впало, покотилось.
Скільки яблук залишилось? ()
Було у Марини сім ягід малини.
Шість ягідок з'їла. А скільки лишила? ()
Швидко їде Федя на велосипеді.
А за ним ще 5 малят.
Скільки хлопців їде в сад? ()
Ох було ж у нас мороки,
Посварились дві сороки.
На їх шум ще дві примчали.
Скільки разом птахів стало? ()
На полиці 8 книг.
Толя зняв одну із них.
Хто тепер сказати б міг,
Скільки на полиці книг? ()
Гру покличу на урок

Додаток 9

СПРИТНІ ЖАБКИ

Тема. Порівняння предметів за висотою.

Мета. Учити порівнювати предмети за висотою, переконати дітей, що все пізнається в порівнянні, розвивати гостроту реакції, виховувати дисциплінованість.

Атрибути гри. По класу розкидано шматки паперу, картону з написом: високий, низький. Ведучий називає предмети, а діти прагнуть зійняти відповідну «купинку».

Підсумок. Виграє той, хто займе «купинку» правильно.

З ЯКОГО МАТЕРІАЛУ ПРЕДМЕТ?

Тема. Види матеріалів, з яких виготовляють предмети.

Мета. Учити розрізняти види матеріалів, виховувати бережне ставлення до результатів праці людини.

Атрибути. Різні іграшки, предмети, овочі, фрукти і т. д. ведучий по черзі піднімає і називає різні предмети, а діти відповідають. Зайчик віддає дитині іграшку. Виграє той, у кого після гри найбільше предметів.

МАТЕМАТИЧНИЙ ТАНОЧОК

Тема. Додавання і віднімання в межах 10.

Мета. Розвивати обчислювальні уміння і навички, виховувати любов до математики.

Ігрова ситуація. Діти стоять в колі, ведучий – посередині.

Хід гри

– Діти, починаємо математичний таночок. До 5 додати 5. Скільки будемо стрибать?

(діти повинні підскочити 10 раз).

Якщо у дітей є елементарні танцювальні вміння, вони можуть виконувати різні танцювальні кроки.

– До 2 додати 6. Скільки треба нам присісти?
Гру можна проводити під музичний супровід.

ЗАЙЧИК-ГОСПОДАР

Тема. Додавання і віднімання 1,2.

Мета. На основі практичних дій з предметами та зорового сприймання виробляти міцні обчислювальні навички, доводити їх до автоматизму, розвивати увагу.

Атрибути. Дитина у костюмі зайчика, пластмасовий візочок, справжні або іграшкові овочі.

Хід гри

У візочку морква. Зайчик піднімає 1 палець. Ведучий кладе ще одну моркву.

Діти. Предметів більше, ми додали 1, вийшло 2. Отже, щоб додати 1, потрібно назвати наступне число.

Зайчик піднімає два пальчики. Той, що водить, кладе дві моркви.

Діти. Стало більше, додали 2.

Гра продовжується.

ЗАЙЧИК ПРИБИРАЄ

Тема. Додавання і віднімання 3,4.

Мета. На основі практичних дій з предметами та зорового сприймання виробляти міцні обчислювальні навички, виховувати працьовитість.

Ігрова ситуація. Зайчик-господар, його хатинка.

Атрибути гри. Одяг, картинки, годинник, вазони, інші предмети побуту.

Зайчик тримає біля себе совочок для сміття, віник, відро, намагається додати швабру, ганчірку, мило.

Діти допомагають. Щоб додати 3, потрібно додати 1, 1 і 1. Або 2 і 1. А потім зайчик буде віднімати.

Діти. «Щоб відняти 3, потрібно відняти 1, 1 і ще 1, або 2 і 1. Виграє той, хто дістане більше фантів.

СКАЖИ, ЛАСТІВКО, МЕНІ: ДЕ ЗАДАЧА, А ДЕ НІ?

Тема. Складові частини задачі.

Мета. Засвоєння структури задачі, розвиток вміння відрізняти задачу від прикладу і простого висловлювання.

Ігрова ситуація. Допомогти ластівці долетіти до гнізда.

Атрибути. Малюнок ластівки, навколо неї прикріплені картки із записами умов задач чи просто прикладів (висловлювань). Сама відповідає.

З кожною правильною відповіддю шлях до гнізда ластівки скорочується.

КИЦЯ-ІМЕНИННИЦЯ

Тема. Розв'язування прикладів на додавання і віднімання в межах 10.

Мета. Розвивати обчислювальні уміння і навички, виховувати любов до тварин, вміння дарувати радість оточуючим.

Атрибути. Велика м'яка іграшка котика, квіточки, бантики, стрічки.

Хід ігри

Учитель або учень називає приклади у вигляді естафети, той, хто знає, відповідає і зразу ж прикріплює на голівку чи хвостик киці прикраси. Та повинна «подякувати»: загадати дітям загадку, розповісти вірш, затанцювати.

ПІВНИКИ НА КОНІ

Тема. Поняття «більше», «менше».

Мета. Учити правильно встановлювати співвідношення числом множин предметів, розвивати навички лічби, увагу, заохочувати швидкість реакції, вміння дарувати під час гри хороший настрій і забезпечувати його вчителю.

Ігрова ситуація. Діти на уявних кониках (імітують їзду).

Атрибути. Палиці.

Хід гри

Діти розділяються на дві групи, кількість дітей у групах постійно змінюється.

Решта дітей повинна порівняти ці групи коників за кількістю. Виграє той, хто жодного разу не помилиться.

ВЕСЕЛІ МУХИ

Тема. Збільшення (зменшення) числа на кілька одиниць.

Мета. Учити збільшувати (зменшувати) на 1, довести навички лічби до автоматизму, розвивати увагу, виховувати дисциплінованість.

Ігрова ситуація. Діти-веселі мухи, по черзі вилітають з класу, таким чином, періодично зменшується кількість учнів у класі на 1. Учитель читає приклади на зменшення на 1. Переможцем виявиться той, хто правильно обчислить всі приклади. Гру можна супроводжувати музикою. Доцільно в процесі цієї гри привчати дітей виходити з класу під час перерви з метою провітрювання кімнати.

КІТ-ХАПУГА

Тема. Навчати кількісній і порядковій лічбі, розвивати вміння співставляти кількість предметів і число, виховувати співчуття до горя, кривди.

Атрибути гри. Іграшковий кіт, силуети мишок.

Ігровий задум. Визволити нещасних мишок.

Хід гри

Кіт-хапуга хапає дітей-мишок і наспівує: перша, друга, третя... От і десята хвостиком вниз повисає на дошці. Кіт засинає (ним може бути учень 5 кл.), уклавшись хвостом, а діти нишком підходять до газетної пілотки, куди він наскладав мишок і, визволяючи їх, рахують: перша, друга, третя... десята. Всіх мишок висаджують подалі від kota.

ВДЯЧНІ БІЛОЧКИ

Тема. Доповнення до числа.

Мета. Сприяти міцному засвоєнню додавання і віднімання в межах 10, розвивати точність, уважність.

Атрибути. Горіхи в тарілці, силуети білочок на дошці з порядковими номерами 2,3,4,5,6,7,8,9.

Хід ігри

Білочки дарують дітям горішки, але діти повинні доповнити кожне число, яке тримає білочка, до 10. Виграє той учень, хто правильно це зробить. Як нагороду, він забирає собі горішок з таким же порядковим номером.

Гра продовжується.

НОВОРІЧНЕ ПОЛІНЦЕ

Мета. Розвивати обчислювальні навички в межах 10, виховувати любов до математики.

Атрибути гри. Баба Яга, паперове склеєне полінце, наповнене цукерками в обгортках, померезаних цифрами.

Хід гри

Баба Яга вкрала гостинець, деь заховала, але діти вблагали її повернути його. Вона пообіцяла повернути при умові: діти повинні правильно розв'язати приклади. Дитина, яка одержала правильний результат, підходить до полінця, «рубает» його, шукає цукерку з цифрою на обгортці, яку дістала в результаті розв'язування прикладу.

Бажано, щоб всі діти одержали цукерку.

Додаток 10

Математична скарбничка учня початкових класів

(Це свято можна провести через 2 місяців після 1 вересня)

Мій любий школярику!
Хочеш до школи ходити?
Математику треба вчити!
Хочеш до зірок злітати?
Математику треба знати!
Хочеш щедрий врожай збирать?
Математику треба знать!
Школярику, космонавту чи вчителю!
Без математики – не прожити!
Дуже мудрі і логічні
Ці закони математичні!
Тож не будемо зволікати
Починаємо їх вивчати!
Вчителька дарує тобі скарбничку.
Вивчиш сам – навчи братика чи сестричку!
 $3 + 5 = 8$ сума –
Перший другий,
Доданок – доданок
додавання порядок знає!
Компоненти називає!
Сидить, пригадує, думає.
Перший доданок – це перше число,
Другий доданок – це друге число.
А те, що отримали – сума!
 $7 - 4 = 3$
зменшуване, від’ємник, різниця
Віднімаю від додавання
Відставати ніяк не годиться!
І собі сидить думає:
Зменшуване – зменшую (перше число)
Від’ємник – віднімаю (друге число)
А те, що одержав, – різниця.

Сусіди

Кожен учень добре знає:
Число завжди сусідів має.

Візьмемо дане число.
Подивіться, ось воно.
Попереднє, як годиться,
Менше від даного на одиницю!
Наступне (всяк з нас добре знає),
Що від даного на одиницю зростає.

Задачі

- 1) У лісочку, на горбочку
Три тополі, два дубочки,
Три березки, два клепочки,
Скільки друзів, на горбочку
Всіх дерев росте в лісочку? $(3 + 2 + 3 + 2)$
- 2) Взяв я олівці до школи,
На три менше, ніж Микола.
А Микола взяв аж сім,
Скільки в мене олівців? $(7-3)$
- 3) Мчаться на санчатах
Четверо малят
Трое з них – дівчата,
Скільки ж тут хлоп'ят? $(4-3)$
- 4) Вісім учениць
Налічив в класі Гриць.
Двоє учнів ще прийшло.
Скільки в класі всіх було? $(8 + 2)$
- 5) Посадив ведмідь в лісочку
Шість берізок, три дубочки
Та не може полічити.
А ну ж, ви, допоможіть! $(6 + 3)$
- 6) Я – цифра менша 10,
Легко мене тобі знайти,
Якщо ж буква я,
Я – мати, батько, брат, сестра $(7, \text{сім'я})$

ЗМІСТ

Календарне планування уроків математики 1 клас	3
Урок 1	13
Урок 2	15
Урок 3	17
Урок 4	21
Урок 5	23
Урок 6	25
Урок 7	27
Урок 8	30
Урок 9	32
Урок 10.....	34
Урок 11.....	36
Урок 12.....	39
Урок 13.....	41
Урок 14.....	44
Урок 15.....	47
Урок 16.....	49
Урок 17.....	51
Урок 18.....	54
Урок 19.....	57
Урок 20.....	58
Урок 21.....	60
Урок 22.....	63
Урок 23.....	65
Урок 24.....	69
Урок 25.....	71
Урок 26.....	75
Урок 27.....	78
Урок 28.....	80
Урок 29.....	83
Урок 30.....	86
Урок 31.....	90
Урок 32.....	94
Урок 33.....	97
Урок 34.....	101
Урок 35.....	103
Урок 36.....	106
Урок 37.....	109
Урок 38.....	111
Урок 39.....	113
Урок 40.....	116
Урок 41.....	118
Урок 42.....	120
Урок 43.....	123
Урок 44.....	125
Урок 45.....	127
Урок 46.....	129
Урок 47.....	132
Урок 48.....	134
Урок 49.....	137

Урок 50.....	141
Урок 51.....	143
Урок 52.....	146
Урок 53.....	148
Урок 54.....	151
Урок 55.....	153
Урок 56.....	156
Урок 57.....	158
Урок 58.....	160
Урок 59.....	162
Урок 60.....	164
Урок 61.....	166
Урок 62.....	168
Урок 63.....	169
Урок 64.....	171
Урок 65.....	174
Урок 66.....	176
Урок 67.....	178
Урок 68.....	180
Урок 69.....	182
Урок 70.....	184
Урок 71.....	186
Урок 72.....	189
Урок 73.....	192
Урок 74.....	195
Урок 75.....	197
Урок 76.....	199
Урок 77.....	202
Урок 78.....	204
Урок 79.....	206
Урок 80.....	209
Урок 81.....	212
Урок 82.....	214
Урок 83.....	217
Урок 84.....	219
Урок 85.....	222
Урок 86.....	225
Урок 87.....	228
Урок 88.....	230
Урок 89.....	233
Урок 90.....	235
Урок 91.....	237
Урок 92.....	239
Урок 93.....	241
Урок 94.....	244
Урок 95.....	247
Урок 96.....	249
Урок 97.....	251
Додатки	253

Навчальне видання

Курапова Ірина Андріївна

**Матеріали до уроків
МАТЕМАТИКА
1 клас**

Відповідальний редактор *Т. М. Косолапова*
Редактор *Н. І. Черкашина*
Коректор *Л. Ф. Белан*
Комп'ютерне макетування *М. В. Пасько*
Художній редактор *М. С. Жубр*

«ТОРСІНГ ПЛЮС»

Свідоцтво серія ДК №2143 від 01.04.05

Підписано до друку 13.09.2005

Друк офсетний. Папір офсетний. Гарнітура Шкільна

Формат 84x108 $\frac{1}{32}$. Обл. вид. арк. 18.

Замовл. №

З питань оптових поставок звертатися:

Україна, 61057, м. Харків, вул. Сумська, 13

Тел. (057) 7-199-873, т./факс 7-171-026

E-mail: torsing_or@rider.com.ua

www.torsing.com.ua

Книга — поштою:

61057, м. Харків, а/с «Книжкова ліга»